

Rudolf Steiner

TREPTELE
INIȚIERII

CUPRINS

CHESTIUNI PREALABILE	7
PREFAȚĂRILE AUTORULUI	10

PRIMA PARTE

CUM POT FI CUNOSCUTE LUMILE SUPERIOARE	15
Condițiile	15
Devotamentul	17
Viața interioară.....	22
Calmul interior	24
TREPTELE INIȚIERII	
Pregătirea..	34
Iluminarea.....	40
Controlul gândurilor și sentimentelor.	44
INIȚIEREA.....	55
OBSERVAȚII PRACTICE	65
CONDIȚIILE ANTRENAMENTULUI OCULT	73

PARTEA A DOUA

CÎTEVA EFECTE ALE INIȚIERII	83
TRANSFORMAREA VIEȚII ONIRICE A	
DISCIPOLULUI	113
CUM POATE FI DOBÎNDITĂ CONTINUITATEA	
CONȘTIENȚEI.....	120
DISOCIEREA PERSONALITĂȚII ÎN TIMPUL	
ANTRENAMENTULUI OCULT	127
GARDIANUL PRAGULUI.....	136
VIAȚA ȘI MOARTEA.	
MARELE GARDIAN AL PRAGULUI.....	144
SUPLIMENT LA EDIȚIA XI	152

CHESTIUNI PREALABILE

EXISTĂ CU ADEVĂRAT ACESTE LUMI SUPERIOARE?

A te întreba dacă există spiritul înseamnă să-i faci deja loc în gândul tău.

Rămîne de văzut dacă acest loc este resimțit ca un vid sau ca o plenitudine (adică ceva real - bineînțeles, un real cu totul altul decît cel care ne înconjoară din punct de vedere fizic, dar real).

In cazul din urmă, acceptarea pune o problemă de încredere... și o problemă de cuvinte. Căci ateul ce nu crede în Dumnezeuul tradițional poate crede într-un sistem, într-o ideologie, de exemplu în progresul nelimitat al omenirii. în această privință este un om plin de fervoare, un credincios ce și-a schimbat pur și simplu obiectul încrederii sale.

De fapt, fiecare completează în felul său o lume fizică ce nu ne satisface (avînd în vedere că nu explică nici existența ei și nici a noastră). Acest adaos suprafizic este făcut din tot ceea ce lipsește pe Pămînt, dar pe care îl putem percepe, dori și chiar iubi. La capătul cercetării întreprinse permanent de către Om -pentru a se cunoaște și realiza mai bine - atunci cînd depășești pragul lumii sensibile, încep „lunile superioare”.

LA CE FOLOSEȘTE CUNOAȘTEREA LUMILOR SUPERIOARE?

Acest lucru servește la trăirea și mai din plin a realităților lumii fizice.

Nu este necesară evadarea de pe acest pămînt pentru a, cunoaște spiritul. O totală cunoaștere a Omului pe pămînt implică o uniune spirit - corp. La fel și în cazul cunoașterii lumii, deoarece, dacă se studiază armoniile spirituale, se descoperă că legile cărora li se supun acestea dau lumii materiale forme, structuri, ritmuri și funcțiuni. Cunoașterea unora oferă cheia celorlalte. O știință care nu accentuează decît materialitatea fenomenelor este obligată să invoce hazardul pentru a ascunde refuzul cauzelor, îndepărtînd astfel esențialul.

S-a născut o nouă „știință a spiritului”, care urmărește să aplice rigurozitatea metodelor științifice în studiul fenomenelor suprasensibile prin intermediul organelor și experiențelor corespunzătoare. In laboratoarele în care se realizează această cercetare, rezultatele obținute sînt recunoscute ca știință pură și ca aplicații practice, cum ar fi medicina sau agricultura. Ele nu se opresc la vindecarea solurilor și organismelor. De exemplu, stau la baza unei „arte a educației” - ce ajută copilul să-și găsească locul într-un univers căruia îi descoperă multiplele dimensiuni - a unei „științe a sufletului”, care-i învață pe cei dezorientați să-și recupereze energia creatoare, iar pe cei marginalizați să descopere - în cadrul unor noi relații sociale - o identitate frățească a propriilor aspirații cu cele ale semenilor.

Cunoașterea spiritului se dovedește a fi - în toate domeniile -rodnică pentru viața omului pe pămînt.

DACĂ EXISTĂ LUMEA SPIRITULUI, CUM SE
POATE STABILI LEGĂTURA CU EA?

O parte divină a acestui real suprafizic este ascunsă în profunzimile ființei umane. Ea așteaptă - fără să fim conștienți de prezența sa mută - să fie scoasă la iveală de către individ (la momentul hotărât de acesta) pentru a deveni organ suprasensibil de cunoaștere. Ea poate să rămână în adâncurile subconștientului, ca un freamăt surd, un strigăt gîluit, și putem sta mult timp la suprafața ființei noastre fără a simți nimic altceva decît o neliniște și un haos de neînțeles. Dar vine o zi cînd această zonă divină vrea să fie recunoscută pentru ceea ce reprezintă ea: esența. Nu se mai mulțumește cu aproximări zadarnice, ajunge - dacă condițiile sînt favorabile - la nivelul conștiinței și, avînd în vedere, însăși esența sa supranaturală, se poate maturiza ca instrument de cunoaștere. Așa cum ochiul a devenit transparent datorită luminii și pentru lumină, și așa cum urechea s-a modelat în formă de comă datorită sunetului și pentru sunet, partea divină ieșită din spirit face ființa umană conștientă de existența spiritului în ea și în lume.

SCRISĂ LA ÎNCEPUTUL ACESTUI SECOL,
ACEASTĂ CARTE MAI ESTE ÎNCĂ VALABILĂ
ȘI ÎN EPOCA NOASTRĂ?

Ceea ce rezultă dintr-o viziune autentică a faptelor nu cade niciodată în desuetudine. Antrenamentul descris aici constituie o bază fundamentală la care autorul a făcut referiri tot restul vieții sale. Bineînțeles, l-a reluat sub diferite forme, aducînd adăugiri indispensabile celui ce vrea să-șt formeze o părere despre operă în ansamblul ei.

Pe măsură ce cititorul va aprofunda opera lui Rudolf Steiner, va observa că vocabularul folosit aici a fost abandonat mai tîrziu. Explicația este simplă: această carte a fost scrisă pe vremea cînd autorul, la începuturile învățăturilor sale, se afla sub influența „teozofilor” pătrunși de cultura orientală. Rudolf Steiner și-a tradus deci propriile sale viziuni folosind acești termeni familiari acestui gen de public, pentru a se face înțeles mai bine. De aceea apare, de exemplu, expresia „floare de lotus” - folosită pentru desemnarea centrelor activității corpurilor suprasensibile. Traducerea a păstrat bineînțeles aceste expresii - în pofida orientalismului lor - la care autorul a renunțat mai tîrziu. Și asta nu pentru ca s-ar fi îndepărtat de înțelepciunea orientală, mama de necontestat a celei mai înalte tradiții ce leagă omul de originile sale celeste, ci pentru că trebuia să inaugureze el însuși „noua inițiere” care, de acum înainte, trebuie să plece direct de la om - acest om care se obișnuiește cu un Eu liber pătruns de modelul introdus de Christos la începutul erei noastre.

S. RIHOUE - COROZE

PREFAȚĂ LA EDIȚIA A TREIA

In această carte au fost adunate articole separate, apărute inițial sub titlul: „cum pot fi cunoscute lumile superioare?”. Prezentul studiu asupra antrenamentului - necesar pentru o cunoaștere a lumii suprasensibile - nu trebuie oferit publicului într-o formă nouă fără nici o explicație prealabilă. El conține informații - care încearcă să răspundă la diferite neclarități - asupra evoluției sufletului omenesc.

Primul său obiectiv este de a-i ajuta pe cei ce se simt atrași de rezultatele cercetărilor spirituale, dar care ajung la întrebarea: „De unde atîtea cunoștințe atunci cînd pretindeți că puteți răspunde la toate marile enigme ale existenței?”. Răspunsurile decurg din știința spirituală. Dacă vrei să verifici faptele ce justifică

această știință, trebuie să atingi tu însuși cunoștințele suprasensibile și să parcurgi drumul pe care am încercat să-l descriu aici. "Oricum, dacă nu ai nici dorința și nici mijloacele necesare parcurgerii personale a acestui drum, nu trebuie să crezi că învățăturile științei spirituale sînt nefolositoare. Pentru a face tu însuși investigații, trebuie să ai bineînțeles capacitatea de a pătrunde în lumile suprasensibile. Dar dacă aceste cercetări sînt deja făcute și comunicate, îți poți face cît de cît o idee despre adevărul faptelor descrise, chiar și atunci cînd nu le percepi în mod direct. Le poți controla - în mare parte - doar cu o judecată sănătoasă și imparțială, fără nici un alt mijloc. Trebuie numai ca această obiectivitate să nu fie tulburată de nici una dintre prejudecățile ce incomodează viața omului.

De exemplu, se poate foarte bine ca o afirmație a științei spirituale să fie în contradicție cu unele rezultate ale științei contemporane. În realitate, nu există nici un fapt științific care să contrazică descoperirile spirituale. Dar este ușor să crezi contrariul atunci cînd nu sînt bine aprofundate - din toate punctele de vedere - aceste rezultate. Cu cît sînt analizate mai obiectiv descoperirile științei spirituale - comparativ cu cuceririle pozitive ale științei - cu atît mai mult va putea fi observat acordul armonios dintre ele.

Printre învățăturile științei spirituale există totuși unele care scapă - mai mult sau mai puțin - unui criteriu pur rațional. Dar acestea pot fi acceptate în cazul în care se admite că intelectul nu este singurul judecător bun în ce privește adevărul; căci există și un sentiment al adevărului, sentiment care, atunci cînd este normal și sănătos, cînd nu se îasă influențat de nici o simpatie sau antipatie și cînd lasă cunoștințele lumii suprasensibile să acționeze fără prejudecăți asupra lui, are o judecată sigură.

Cei care nu vor sau nu pot parcurge drumul cunoașterii suprasensibile au încă multe alte mijloace de a controla exactitatea informațiilor spirituale. Ei pot aprecia valoarea practică a acestor cunoștințe chiar și atunci cînd au auzit pur și simplu de ele. Nu oricine vrea poate deveni pe loc clarvăzător; dar cunoștințele clarvăzătorului sînt pentru toți un aliment ce purifică viața, deoarece oricine le poate aplica. Și cel care face acest lucru, constată curînd îmbunătățirile aduse de aceste cunoștințe și ceea ce se pierde ignorîndu-le. Aceste adevăruri suprasensibile, aplicate în viața de zi cu zi, își dezvăluie astfel aspectul lor practic.

Această carte încearcă să contureze - pentru cei interesați - o imagine a ceea ce trebuie făcut pentru a cunoaște lumea supra-sensibilă, propunîndu-și să descrie destul de precis această cale. Atunci cînd devii conștient de activitatea cercetătorului spiritual, poți să-i apreciezi valoarea și să-ți spui: „Această descriere a drumului spre lumile spirituale îmi provoacă o impresie ce-mi dă posibilitatea să înțeleg de ce aceste adevăruri mă luminează atît de mult". Și astfel, această lucrare îi va ajuta pe cei ce vor să-și întărească sentimentul și simțul adevărului față de lumea supra-sensibilă. Dar nu va fi mai puțin utilă celor ce doresc să pătrundă ei înșiși pe calea dezvoltării spirituale. Aceștia vor putea verifica mai bine exactitatea faptelor prin punerea lor în practică; dar pentru asta trebuie să fie pregătiți să nu studieze un adevăr pentru el însuși, ci să-l lumineze folosind cunoștințe dobîndite prin intermediul a cu totul alte subiecte. Se va putea ajunge astfel la înțelegerea faptului că esența unui lucru nu este conținută într-un singur adevăr, ci în armonia tuturor adevărurilor. Nu pot fi realizate exercițiile fără a ține seama de acest lucru; un exercițiu poate fi bine înțeles și aplicat dar, dacă nu este urmat de un alt exercițiu care să-l completeze pentru a stabili armonia sufletului, efectul său poate fi totuși neplăcut.

Cel ce va citi această lucrare - dedicîndu-i-se cu o asemenea putere încît aceste pagini să devină o experiență interioară - nu numai că va ști ceea ce se află în ea, ci se va simți atins de cutare sau cutare pasaj. Astfel, el va înțelege vă aceste pagini exercită o puternică acțiune asupra evoluției sale interioare și va descoperi de asemenea sub ce formă ar trebui să recurgă la un anumit exercițiu, în funcție de felul său de a fi.

Atunci cînd sînt descrise procesele ce urmează a fi trăite - ca în cazul lucrării de față - apare necesitatea citirii și recitirii acestor descrieri de nenumărate ori, deoarece nu se poate ajunge la o înțelegere satisfăcătoare a acestor exerciții dacă nu s-au experimentat cîteva dintre ele.

Și chiar dacă nu dorești să practici calea descrisă aici, vei găsi totuși în această lucrare nenumărate reguli necesare conduitei de viață, mai multe explicații ce oferă cheia unor probleme interioare.

12. OCTOMBRIE. 1939

RUDOLF STEINER

PREFAȚĂ LA EDIȚIA A CINCEA

Pentru această nouă ediție, expunerea redactată în urmă cu mai bine de zece ani a fost revăzută în cele mai mici detalii, fapt ce s-a impus de la sine în cazul revelațiilor referitoare la experiențele și metodele psihice de natura celor prezentate aici. Părțile esențiale ale lucrării au rămas neschimbate, făcîndu-se totuși unele modificări importante. În mai multe locuri am putut preciza unele detalii, lucru ce mi s-a părut bun avînd în vedere faptul că, dacă cineva dorește să pună în aplicare sfaturile date în această carte - pentru propria lui dezvoltare - aceasta trebuie să-și poată reprezenta cît mai precis drumul descris. Neînțelegerile apar mult mai ușor în cazul fenomenelor spirituale, decît atunci cînd este vorba de fapte ale lumii fizice. Căci viața sufletului este schimbătoare și nu ar trebui niciodată pierdut din vedere faptul că ea este foarte diferită de toate celelalte aspecte ale vieții din lumea fizică; și încă multe alte lucruri pot duce la apariția unor astfel de neînțelegeri, în această nouă ediție m-am ocupat mai ales de aspectele ce ar putea da naștere la tot felul de confuzii și să le remediez.

Atunci cînd am scris articolele ce au fost adunate în această carte, multe lucruri au fost redactate altfel decît acum deoarece nu puteam face referiri la publicațiile apărute după zece ani în legătură cu rezultatele cunoașterii spirituale. În alte lucrări personale - cum ar fi „Știința Ocultă”, „Direcția spirituală a Omului și Umanității”, „Un drum spre cunoașterea de sine” și mai ales „Pragul lumii spirituale” - am amintit fapte spirituale pe care această carte le menționa încă de mai bine de zece ani, dar într-un limbaj ce mi s-a părut mai potrivit.

De exemplu, în legătură cu nenumăratele descrieri făcute aici, a trebuit să spun - acum zece ani - că pot fi învățate prin „comunicare orală”. Or, cea mai mare parte din cele încredințate înainte pe cale orală este astăzi publicată. Însă cititorii și-au format poate ideea greșită că, pentru a obține formarea spirituală dorită, un rol esențial îl joacă legătura personală cu un maestru. Sper că am reușit, în această nouă ediție, să demonstrez - precizînd unele detalii - faptul că, cel care caută un antrenament spiritual în conformitate cu exigențele spirituale ale prezentului are mai degrabă nevoie să intre în legătură absolut directă cu lumea spirituală obiectivă, decît în relații personale cu un maestru. Dealtfel, acesta din urmă va ocupa de la început poziția unui sfătuitoare ce vă ajută, la fel ca un maestru obișnuit - în conformitate cu spiritul modern - din orice ramură a științei. Ca urmare, sper că am reușit să demonstrez că autoritatea unui maestru, încrederea în el, nu joacă în antrenamentul spiritual un rol mai important decît în orice domeniu al științei sau vieții. O mare importanță îl are faptul că există o imagine tot mai clară a legăturilor dintre cercetătorul spiritual și cei care sînt interesați de rezultatul investigațiilor sale. Am fost deci nevoit ca după zece ani să fac modificări acolo unde am crezut de cuviință.

SEPTEMBRIE 1914

RUDOLF STEINER

PREFAȚĂ LA EDIȚIA VIII ȘI XI

Reluînd textul pentru această nouă ediție, nu am avut multe modificări de făcut. Dimpotrivă, am adăugat un supliment în care am încercat să aduc mai multe precizări referitoare la elementele de natură psihică pe care se bazează informațiile oferite de acest volum, pentru a evita unele neînțelegeri. Și cred că acest supliment poate - de asemenea - să-i facă, pe cei care ar critica știința spirituală antropozofică, să înțeleagă faptul că reproșurile lor sînt neîntemeiate.

MAI 1918

RUDOLF STEINER

PRIMA PARTE

CUM POT FI CUNOSCUTE LUMILE SUPERIOARE

Condițiile

Orice om posedă - în stare latentă - facultăți ce-i pot permite cunoașterea lumilor superioare. Misticii, gnosticii, teozofii, au susținut dintotdeauna că există o lume a sufletelor și una a .-piritelor, pentru ei la fel de prezentă ca și cea fizică, palpabilă. Oricine și oricând poate spune: „Și eu pot trăi experiențele de care vorbesc acești oameni dacă-mi voi stimula anumite forțe ce zac în mine”. Deci, singura problemă este de a ști modul de activare a acestor facultăți. Numai cei ce le au deja, pot da sfaturi în această privință.

De când există specia umană au fost școli în care oameni dotați cu aceste facultăți superioare îi călăuzeau pe cei ce încercau să le descopere. Învățătura lor și disciplina impusă de ea sînt numite *ezoterice* sau *oculte*.

Bineînțeles, acești termeni produc unele neînțelegeri; ei duc la a considera că cei ce practică acest antrenament vor să fie mai presus de semenii lor, refuzînd să le dezvăluie ceea ce știu. De asemenea, se poate presupune că această pretinsă știință ascunde un gol; și asta deoarece, dacă obiectul său ar fi real, nu ar mai avea rost misterul, iar răspîndirea lui ar aduce faloase tuturor oamenilor.

Atunci cînd ești inițiat în natura acestei științe secrete, nu poți fi surprins de asemenea păreri ale unui neinițiat. De fapt, la ce folosește un secret și în ce constă el? Răspunsul nu poate fi dat decît de cel care a pătruns - cel puțin pînă la un anumit grad -misterele superioare ale existenței. Dar, în acest caz, cum ar putea un profan să manifeste un interes cît de mic față de aceste cunoștințe misterioase? Cum și de ce ar încerca el să cunoască ceva despre care nu-și poate face nici cea mai mică idee? Vorbind astfel, problema se pune sub un unghi fals deoarece știința secretă nu mai constituie un mister pentru profani, la fel cum arta scrisului nu reprezintă un secret pentru un neinițiat: el va învăța să scrie în momentul în care va dobîndi mijloacele necesare. Cu o singură diferență: dacă sărăcia sau primitivismul ar putea împiedica pe cineva să învețe să scrie, în schimb nici un obstacol exterior nu se va putea opune celui ce dorește cu adevărat să obțină cunoștințele și priceperea din domeniul lumilor superioare.

Se crede deseori că, pentru a le cere sfatul, maeștrii cunoașterii superioare trebuie căutați cine știe unde. Dar, de fapt, cel mai bine este să se țină seama de două lucruri: în primul rînd, cel care înaintează în mod serios spre cunoaștere nu va ceda în fața piedicilor și va face totul pentru a descoperi un inițiat care să-l poată introduce în secretele universului; pe de altă parte, dacă cunoașterea este la fel de sinceră pe cît este de nobilă, momentul inițierii va veni indiferent de condiția aspirantului. Căci nici unui spirit nu trebuie să-i fie ascunsă cunoașterea la care și-a cîștigat dreptul; este o lege naturală a oricărui inițiat. Dar o altă lege, tot atît de naturală, prescrie să nu se dezvăluie nici un secret atît timp cît elevul nu este pregătit să-l primească. Un inițiat poate atinge desăvîrșirea numai dacă respectă cu strictețe aceste două legi. Lanțul spiritual care-i unește pe toți inițiații nu are nimic din exterior; dar aceste două precepte constituie legături solide ce unesc între ele verigile acestui lanț. Puteți fi prieten intim cu un inițiat; cu toate acestea va exista o distanță între voi, pînă veți deveni și dumneavoastră inițiat. Vă puteți bucura de întreaga lui afecțiune, dar nu vă va împărtăși secretul său decît atunci cînd veți fi pregătit pentru a-l primi. Puteți să-l flatați, să-l torturați; nimic nu-l va face să trădeze ceea ce nu trebuie să vă dezvăluie deoarece la gradul dumneavoastră de dezvoltare, această revelație nu v-ar trezi (încă) în suflet rezonanța necesară.

Căile ce trebuiesc parcurse pentru a ajunge la maturitatea corespunzătoare acestor revelații sînt stabilite în mod precis. Ele au fost trasate dinainte, cu caractere eterne și de neșters, în lumile spirituale în care inițiații veghează asupra misterelor supreme. În vremurile străvechi - ce au precedat timpurile istorice - oamenii puteau să vadă în exterior templele spiritului; astăzi, viața umană pierzîndu-și spiritualitatea, aceste temple nu mai sînt vizibile ochilor noștri. Dar ele există peste tot, într-o formă spirituală și oricine le caută, le poate găsi.

Omul nu va descoperi decît în el însuși mijlocul de a determina un inițiat să vorbească. Dacă are unele calități interioare -pînă la un anumit grad de dezvoltare - va avea partea lui din comorile înțelepciunii.

Devotamentul

Mai întîi trebuie să se stabilească în suflet o anumită stare fundamentală, pe care cercetătorul spiritual o numește *simțirea devotamentului* - devotament față de adevăr, față de cunoaștere. Numai această atitudine a sufletului creează adevăratul discipol. Cine are experiență în acest domeniu știe ce aptitudini pot avea -încă din copilărie - viitorii ocultiști. Există copii ce simt un profund respect pentru marile personalități pe care le admiră; îi privesc cu o venerație ce înlătură orice idee critică. Deveniți adolescenți, tot ceea ce poate reanima această venerație are asupra lor o acțiune binefăcătoare. Dintre aceștia apar numeroșii discipoli ai științei spirituale. Nu ați fost uneori cuprins de teamă în pragul casei unei ființeenerate (pe care o vizitați pentru prima dată), neîndrăznind nici măcar să atingeți clanța ușii „sanctuarului”? În sentimentul de atunci se naște ceea ce vă poate duce la urmarea unui antrenament ocult. Este o adevărată fericire pentru cel aflat pe calea dezvoltării acestor aptitudini și nu trebuie să se creadă că ele duc la supunere, la sclavie. Acest respect al copilului față de oameni se va transforma mai tîrziu într-un respect față de adevăr și cunoaștere. Experiența arată că cei ce se comportă în viață în modul cel mai liber sînt cei care au cunoscut venerația față de cine o merită. Respectul se află în mediul său oriunde izbucnește din adîncul inimii.

Dacă nu întărim în noi sentimentul profund al existenței unei realități ce ne depășește, nu vom găsi energia necesară pentru a ajunge la ea. Inițiatul a dobîndit forța de a-și înălța gîndirea spre vîrfurile cunoașterii numai pentru că inima sa a pătruns în profunzimile respectului și devotamentului. Înălțimile spiritului nu pot fi atinse decît dacă s-a trecut prin ușa umilinței. Nu vei dobîndi a știință adevărată decît dacă ai învățat mai întîi să o respecți. În principiu, omul are dreptul de a privi lumina în față; dar el trebuie să cîștige acest drept. Viața spirituală are legile ei, la fel ca și cea materială. Frecați o tijă de sticlă și ea se va încălzi cu electricitate, căpătînd forța de a atrage corpuri mărunte; este rezultatul unei binecunoscute legi a fizicii. La fel, atunci cînd se cunosc bazele ocultismului, se știe că dacă se cultivă adevăratul devotament, acesta va naște o forță care - mai devreme sau mai tîrziu - ne va înălța la cunoaștere.

Cel ce posedă aceste sentimente - de devotament - în mod natural sau cel care a avut fericirea de a le dobîndi prin educație, va găsi în ele, pe tot timpul vieții, un ajutor prețios în cazul în care se află în căutarea cunoștințelor superioare; pe cînd lipsa acestora duce la apariția unor dificultăți încă de la primii pași, mai puțin cazul în care se realizează - printr-o disciplină energică -nașterea în sine a acestei stări. În epoca noastră are mare importanță insistarea asupra acestui punct. Civilizația actuală este dispusă mai mult la a critica, a judeca și condamna, decît la a avea încredere și a respecta. Pînă și copii noștri, în loc să creadă în ce îi se spune, preferă să conteste. Or, critica și judecarea fără drept de apel. înlătură din suflet forțele ce l-ar fi purtat spre cunoașterea superioară, în timp ce devotamentul permite dezvoltarea acestor

forțe. Nu este vorba aici de procesul civilizației noastre. "Dealtfel, oare nu datorăm toate marile descoperiri moderne observației independente, preocupării de „a verifica toate posibilitățile pentru a o păstra pe cea mai bună”? Științele, industria, transporturile, legislația, nu ar fi realizat niciodată progresul pe care îl cunoaștem dacă omul modern nu ar fi repus torul în discuție, conform propriilor sale norme; dar ceea ce am câștigat astfel în formele moderne ale civilizației, a trebuit să o plătim cu o pierdere corespunzătoare în ce privește cunoștințele superioare și viața spirituală. Trebuie subliniat aici faptul că acest respect față de cunoștințele superioare nu se referă la persoane, ci la adevăr și cunoaștere în sine.

Este clar că omul, în întregime prins de formele exterioare ale civilizației moderne, va avea mari dificultăți în lupta sa împotriva curentului, pentru a ajunge la cunoașterea lumilor spirituale; și nu va reuși decât dacă va acționa energic asupra lui însuși. Într-o epocă în care condițiile materiale erau mai simple, progresul spiritual era, de asemenea mai ușor de realizat; sfera sacralului plana deasupra contingențelor acestei lumi. Dar, într-un secol al spiritului critic idealul pierde teren^ Alte sentimente au luat locul devotamentului, respectului, venerației, admirației, acestea fiind înlăturate de epoca în care trăim; viața de zi cu zi nu mai oferă -decît într-o mai mică măsură - posibilitatea de a le dobîndi, ceea ce înseamnă că fiecare dintre noi trebuie să facă în așa fel încît aceste sentimente să ne umple sufletul^ Lucru ce nu se poate realiza prin studiu, ci numai prin practica vieții^ Din această cauză, cine vrea' să studieze ocultismul va trebui să acționeze energic în sensul educării în sine a atitudinii devoționale. Oriunde, în anturajul său, în experiențele pe care le face, el va trebui să caute ceea ce-i poate forța admirația, respectul... Dacă într-un om pe care-l întîlnesc nu remarc decît slăbiciunile - pentru a le judeca - nu fac decît să mă lipsesc de o forță de cunoaștere superioară. Dimpotrivă, dacă mă apropiu cu dragoste pentru a-i descoperi calitățile, concentrez această forță în mine. Dacă vreau să găsesc drumul, nu trebuie să pierd nici o ocazie pentru a urma acest precept: Ocultiștii adevărați știu tot ce trebuie referitor la obișnuința de a vedea în orice lucru partea bună și de a fi mai rezervați în privința judecării. Dealtfel această regulă nu trebuie aplicată numai legăturilor noastre exterioare; ea trebuie să stăpînească și profunzimile sufletului nostru. Omul deține puterea de a se perfecționa și, cu timpul, chiar de a se transforma în întregime. Dar această transformare trebuie să-i atingă viața interioară, gîndurile. Nu este suficient un comportament exterior care să dovedească un oarecare respect față de cineva. În gîndurile sale trebuie să existe acest respect. Studentul în ocultism trebuie deci să înceapă prin a introduce devotamentul în viața lui mentală. El trebuie să-și controleze în conștiință acțiunile disprețuitoare, critica distructivă, pentru o cultivare metodică a devotamentului.

Momentele de liniște în care - printr-o reîntoarcere în sine -acțiunea deformatoare exercitată de critici, blamări sau prejudecăți față de viață și univers devine conștientă,, aceste momente ne aproprie de cunoașterea spirituală. Și dacă în aceste ocazii nu mai lăsăm să pătrundă în conștiința noastră decît idei pline de admirație, stimă și respect față de lucrurile și ființele acestei lumi, progresul nostru se va realiza foarte repede. Cel care are experiență în astfel de probleme știe că în aceste momente se trezesc în om forțe care în caz contrar ar rămîne în stare latentă. Așa se deschide privirea spiritului. Realitățile înconjurătoare - ce le priveam pînă acum fără discernămint - încep dintr-o dată să capete contur. Ființele umane întîlnite ne apar și ele într-o formă nouă. Bineînțeles, nu este suficientă această atitudine devoțională pentru a putea observa la o ființă fenomene subtile cum ar fi „aura" sa: pentru aceasta este nevoie de o disciplină și mai puternică. Dar, în mod sigur, primul pas spre dobîndirea unor astfel de forțe este atașamentul energic față de școala devotamentului.

Pătrunderea elevului pe calea cunoașterii se realizează fără zgomot, neobservată nici măcar de anturajul său. Nimeni nu remarcă schimbarea. El continuă să-și facă datoria și să se ocupe de treburi ca de obicei. Schimbarea nu se produce decît în intimitatea sufletului său, ferită de privirile celor din afară. Atitudinea devoțională față de tot ceea ce este cu adevărat demn influențează ansamblul vieții sale afective.

La început este greu de crezut că sentimente ca respectul, stima, venerația, ar putea avea legătură cu cunoașterea, avînd în vedere că există tendința de a considera cunoașterea ca fiind o facultate în sine, independentă de tot ceea ce se întîmplă în viața interioară. Se uită un lucru: că *sufletul* este cel care cunoaște. Și sentimentele sînt hrana sufletului tot așa cum alimentele o reprezintă pe cea a corpului. Dacă un corp primește pietre în loc de pîine, activitatea lui moare. La fel se întîmplă și în cazul sufletului: respectul, stima, devotamentul, sînt substanțe hrănitoare ce asigură *sănătatea* și puterea activităților lui în general și a cunoașterii în special. Pe cînd disprețul, antipatia și denigrarea paralizează și distrug forța cunoașterii.

Pentru cercetătorul spiritual, acest fapt se traduce pînă și în culorile *aurei*: se produce o schimbare în aura discipolului care asimilează sentimente de venerație, de devotament. Dispar unele tonalități spirituale - comparabile cu roșu - galben, roșu - brun -pentru a face loc unui roșu - albăstrui. Această transformare este semnul că puterea cunoașterii s-a deschis: unele evenimente - care pînă acum nu fuseseră remarcate de către discipol - devin accesibile. Devotamentul trezește în suflet o forță de simpatie cu care atragem - în ființele ce ne înconjoară - manifestarea unor calități care, fără aceasta, ar rămîne ascunse.

Viața interioară

Ceea ce trebuie să se obțină cu ajutorul devotamentului devine și mai eficace atunci cînd se adaugă un alt gen de sentiment. El constă în următorul lucru: lăsarea din ce în ce mai puțin în voia impresiilor legate de lumea exterioară și dezvoltarea - în schimb - a unei vieți interioare mai intense. Omul care caută fără încetare senzații noi și aleargă de la una la alta, cel care caută distracția, nu va ști să găsească drumul științei spirituale. Asta nu înseamnă că discipolul trebuie să devină mai puțin sensibil față de lumea exterioară; dar viața lui interioară trebuie să fie destul de bogată pentru a-i putea dicta modul corect de abordare a senzațiilor exterioare.

De exemplu, un om cu sentimente intense și profunde simte, la vederea unui peisaj frumos montan, cu totul altceva decît un altul cu o inimă săracă. Numai ceea ce se petrece în noi ne poate oferi cheia frumuseților acestei lumi. O călătorie pe mare îi lasă pe unii aproape indiferenți, în timp ce altora le dezvăluie limbajul nemuritor al spiritului universal, scoțînd astfel la iveală misterele creației. Dacă se urmărește dezvoltarea unui raport real cu lumea exterioară, este necesar ca aceste legături să se bazeze pe idei și sentimente pline de o viață personală intensă. În toate fenomenele sale, această lume manifestă a splendoare divină; dar, trebuie să fi făcut în propriul suflet experiența divinului, pentru a-l putea regăsi în ceea ce ne înconjoară.

Este recomandabilă păstrarea unor momente de liniște și singurătate pentru a pătrunde în sine. Cu toate acestea, în acele clipe nu trebuie ascultat eul propriu: efectul ar fi opus scopului urmărit. Dimpotrivă, în aceste momente de liniște trebuie lăsat să răsune în interior ecoul a ceea ce v-a transmis lumea exterioară. Orice floare, animal sau fenomen vă va dezvălui - în această liniște atentă - secrete de nebănuir. Se realizează astfel o pregătire a întîmpinării noilor impresii față de lumea exterioară (privită cu alți ochi

decît pînă acum). Dacă se urmărește numai bucuria oferită de aceste impresii, capacitatea de a înțelege se atenuază (avînd în vedere că una o înlătură pe cealaltă). Atunci cînd se înțelege ceea ce poate revela această bucurie, poate fi exersată și dezvoltată puterea sa de cunoaștere.

Exercițiul nu constă numai în a prelungi ecoul unei bucurii resimțite; este nevoie chiar de o renunțare la această bucurie pentru a lăsa activitatea interioară să elaboreze în mod liber senzația. În această situație poate apare un obstacol dificil, chiar un adevărat pericol: în locul unei acțiuni asupra sinelui, este foarte posibilă o oprire asupra epuizării tardive a bucuriei trecute. Se deschid astfel - și nu trebuie subestimat acest lucru - foarte multe posibilități de a greși, iar cercetătorul trebuie să-și urmeze drumul trecînd peste numeroasele tentații ce-l asaltează căutînd să-i durifice eul, să-l închidă în el însuși. Dimpotrivă, el trebuie să-l deschidă la tot ceea ce vine din exterior, să caute bucuria prin care lumea exterioară i se dezvăluie; dacă se închide în fața acestei bucurii, el va deveni aidoma unei plante ce nu mai are forța de a-și extrage din sol sucurile nutritive. Iar pe de altă parte, acest lucru duce la o izolare în el însuși; ca urmare, nu va mai însemna nimic pentru Univers și nu va mai avea importanță decît pentru el însuși. Cercetătorul consideră bucuria ca fiind numai un mijloc, o modalitate de a se înnobila pentru univers. Bucuria reprezintă pentru el calea de a obține informații referitoare la lumea exterioară. Dar, odată primită această învățătură, trebuie -cu ajutorul bucuriei - să treacă el însuși la acțiune. Dacă învață, această nu se face pentru a aduna în sine comori, ci pentru a-și pune cunoștințele în slujba lumii.

Aici este vorba de un principiu al științei oculte și nimeni nu are dreptul să-l încalce, oricare ar fi scopul. Enunțul acestei legi este următorul: Orice cunoștință pe care o cauți în scopul unic de a-ți dezvolta știința, de a acumula în tine comori, te întoarce din drum. Dimpotrivă, orice cunoștință pe care o cauți din dorința de a fi pregătit pentru o mai bună slujire a înnobilării omului și evoluției universului, te face să înaintezi un pas. Această lege trebuie să fie observată cu mare atenție. Nu poți fi discipol dacă nu ai făcut din această lege axa existenței tale. Acest adevăr fundamental poate fi condensat în această frază simplă:

Orice idee care nu devine în tine un ideal, distruge în sufletul tău o forță; orice idee care devine un ideal, naște în tine forțe ale vieții.

Calmul interior

Pasirea pe drumul devotamentului, dezvoltarea vieții interioare - acestea sînt primele indicații date începătorilor. În plus, știința spirituală oferă reguli practice a căror observare permite accesul pe acest drum și intensificarea vieții interioare. Dar aceste reguli nu au fost create în mod arbitrar: ele se bazează pe o experiență și o știință dintre cele mai vechi și sînt aceleași peste tot unde se , indică drumul spre cunoașterea superioară. Toți adevărații maeștri ai vieții spirituale sînt de acord cu conținutul acestor reguli, chiar dacă nu se folosesc întotdeauna aceiași termeni pentru enunțarea lor. Dealtfel, diferențele nu există decît în aparență și provin din cauze ce nu vor fi comentate aici.

Nici un maestru al vieții spirituale nu ar dori ca prin aceste reguli să urmărească o dominare a semenilor săi - și nici o îngrădire a libertății acestora - deoarece nimeni nu știe mai bine decît el cum să aprecieze și să apere această independență. Am amintit ceva mai devreme că lanțul ce-i unește pe inițiați este de natură spirituală și că verigile acestui lanț sînt sudate între ele de două legi naturale. Or, dacă un inițiat își părăsește domeniul său pur spiritual pentru a intra în viața publică, i se impune imediat o a treia lege: „Fă astfel încît nici una din acțiunile tale și nici unui din cuvintele tale să nu poată atenta la liberul - arbitru al cuiva”.

Un adevărat maestru al vieții spirituale este pătruns de această concepție; și atunci când ai dobândit propria lui convingere îți dai seama că nu pierzi nimic din libertate urmînd regulile practice indicate de el.

Iată cum una din primele reguli amintite se poate ascunde în dosul cuvintelor: „Asigurați momente de calm interior și profitați de ele pentru a învăța să distingi esențialul de secundar”. În forma lor originală, toate regulile și lecțiile științei spirituale sînt date într-un limbaj de semne și simboluri, dar pentru a le înțelege sensul trebuie să fi făcut deja primii pași în știința ocultă. Or, aceasta se poate realiza dacă se analizează cu atenție aceste reguli în forma în care sînt date aici. Drumul este deschis tuturor celor decizi să-l parcurgă.

Regula enunțată mai sus, cea referitoare la momentele de calm interior, este simplă. La fel de simplă este verificarea ei. Dar nu este eficace decît dacă se aplică cu o strictețe comparabilă cu simplitatea ei.

Studentul în ocultism se va izola - pentru o scurtă perioadă - de viața lui zi cu zi și se va concentra asupra unui obiect cu totul străin preocupărilor sale obișnuite. Nu trebuie totuși să se creadă că ceea ce se va întîmpla în aceste momente nu ar avea nici o legătură cu activitatea, cotidiană. Dimpotrivă: cel care caută în mod just aceste momente de izolare își va da seama că numai ele îi pot da forța necesară îndeplinirii sarcinilor zilnice. Și nici nu ar trebui să se creadă că verificarea acestei reguli ne va face să pierdem din timpul necesar activităților noastre deoarece, dacă într-adevăr nu am avea la dispoziție mai mult de cinci minute pe zi tot ar fi de ajuns. Totul depinde de ceea ce facem în aceste cinci minute.

În această perioadă discipolul trebuie să facă abstracție de viața obișnuită, avînd în vedere că mișcarea gîndurilor și sentimentelor trebuie să capete o cu totul altă nuanță. Atunci bucuriile, durerile, grijile, experiențele și acțiunile sale vor reveni în fața sufletului său; și pentru a reuși acest lucru trebuie cîștigat un punct de vedere care să vă ridice deasupra nivelului la care ie resimțiți de obicei. Amintiți-vă cîte lucruri vă pot apare în mod diferit în viața de zi cu zi - trăite sau realizate de voi înșivă sau făcute de altcineva - deoarece în ceea ce simțiți și în ceea ce faceți ești tu însuși angajat, pe cînd ceea ce face sau simte altul nu poate fi decît observat. Or, în aceste momente de izolare studentul va trebui să încerce să privească și să judece evenimentele proprii sale vieți ca și cum nu ar fi fost acțiunile lui, ci ale altcuiva. Să ne imaginăm că cineva este lovit puternic de soartă: nu se comportă el oare cu totul altfel decît dacă aceeași lovitură s-ar fi abătut asupra cuiva din anturajul său? Nimeni nu poate considera acest lucru ca fiind nejustificat. Ține de natura omului și se va întîmpla la fel, fie că este vorba de cazuri excepționale, fie de împrejurări cu totul obișnuite ale existenței. Elevul trebuie să caute să dobîndească forța de a se plasa - în anumite momente - în fața lui însuși ca în fața unui străin; el trebuie să se examineze pe sine cu calmul unui judecător. Dacă va reuși acest lucru, toate experiențele sale personale îi vor apare într-o lumină nouă. Atît timp cît va fi prins în plasa lor, nu va putea deosebi ceea ce este important de restul lucrurilor neesențiale. Deîndată ce va dobîndi calmul interior - ce-i oferă posibilitatea de a se observa în mod obiectiv - esențialul se va detașa de secundar. Grijile și bucuriile, gîndurile, deciziile, toate capătă un alt aspect pentru cei care le privesc din exterior.

Este ca și cum, după ce ai mers o zi întreagă printr-o regiune observînd de aproape atît lucrurile mici cît și pe cele mari, urci seara pe o înălțime de unde descoperi dintr-o dată panorama. În acel moment, raporturile dintre punctele peisajului capătă cu totul alte proporții. O privire atît de liberă nu se poate obține în cazul unor elemente ale destinului propriu; de altfel acest lucru nu este necesar, dar trebuie extins în ceea ce privește evenimentele trecute.

Ceea ce determină valoarea liniștitei priviri interioare - ce o arunci asupra propriei tale persoane - ține de fapt mai puțin de ceea ce observi decît de forța ce trebuie exercitată pentru a face să se manifeste în tine acest calm.

Și asta deoarece orice ființă umană are, pe lângă personalitatea sa de zi cu zi, o natură superioară. Iar acest om superior nu se manifestă atît timp cît nu a fost trezit; și cîtă vreme acesta dormitează, toate posibilitățile de a dobîndi cunoștințe suprasensibile zac în el în stare latentă.

Este bine de amintit faptul că atîta timp cît n-au fost resimțite roadele calmului interior, trebuie perseverat pe linia observării acestei reguli. Pentru cel ce va insista astfel, va veni ziua în care va fi pătruns de lumina spirituală, cînd un ochi - neobservat pînă atunci în el - va vedea deschizîndu-se o lume cu totul nouă.

Ce! care urmează această regulă nu-și schimbă cu nimic viața exterioară; își îndeplinește îndatoririle ca și mai înainte, are aceleași dureri, resimte aceleași bucurii. Nicicum nu poate deveni astfel străin de „viață”. Dimpotrivă, el poate participa - în restul zilei - cu și mai multă intensitate la activitățile cotidiene, cu cît se dedică - în aceste momente privilegiate - unei „vieți superioare”. Aceasta influențează puțin cîte puțin viața de zi cu zi, iar calmul acestor momente de excepție se extinde și asupra existenței în general. Întreaga ființă devine mai liniștită, capătă siguranță în tot ceea ce face și nu se lasă descumpănită de greutate. Încet - încet, cel ce se angajează pe această cale știe întotdeauna mai bine să se conducă pe sine și depinde din ce în ce mai puțin de legăturile și condițiile exterioare; el observă imediat ce izvor de forțe îi oferă aceste momente privilegiate. Tot ceea ce înainte îl înfură, nu-l mai irită deloc; numeroase detalii care-l îngrozeau, nu-i mai provoacă teamă. Vede viața dintr-un unghi nou. Înainte nu putea aborda unele probleme fără o teamă ascunsă; își spunea: „Niciodată nu voi reuși să fac acest lucru așa cum vreau”. Acum acest gînd nu-l mai deranjează și în schimb își spune: „Vreau să-mi adun toate forțele pentru a face acest lucru cît mai bine cu putință”. Își reprimă îndoielile ce altădată îl frămîntau. Acum știe, într-adevăr, că numai teama de a nu fi la înălțimea situației îl paraliza, fără a-i influența în bine activitatea. Și așa, unul după altul, gîndurile fecunde, stimulatoare, îi pătrund viața și părerile ce și le formează, luînd locul acelor paralizante. El începe să știe cum să-și manevreze barca cu o mînă sigură, nemălăsînd-o în voia valurilor.

Efectul acestui calm sigur și liniștit se răsfrînge asupra întregii ființe. Omul interior se dezvoltă și în același timp se maturizează aceste facultăți ale sufletului ce conduc la cele mai înalte cunoștințe, avînd în vedere că progresele ce le obține în această direcție îi oferă cercetătorului - în mod treptat - posibilitatea de a determina, prin el însuși, în ce măsură impresiile despre lumea exterioară trebuie să acționeze asupra lui. De exemplu, i se spune un cuvînt cu intenția de a-l jigni sau de a-l enerva; și într-adevăr, înainte de a urma o disciplină interioară, s-ar fi simțit jignit sau s-ar fi supărat. Dar de cînd a pornit-o pe calea ocultismului, el are posibilitatea de a înlătura din acest cuvînt latura sa batjocoritoare sau enervantă înainte ca el să găsească drumul spre sufletul său. Încă un exemplu: cineva devine cu ușurință nerăbdător atunci cînd trebuie să aștepte. Dar iată că începe un antrenament interior! Sentimentul de inutilitate a nervilor săi devine atît de pregnant - în momentele de calm - încît această convingere apare imediat ce survine o ocazie concretă de nerăbdare. Ca urmare, enervarea dispare și minutele care ar fi fost în mod stupid pierdute cu etalarea motivelor enervării pot fi folosite pentru tot felul de observații folositoare.

Reflecțați la tot ceea ce s-a spus pînă acum. Gîndiți-vă că „omul superior” din voi este în continuă evoluție, dar numai calmul și siguranța - așa cum au fost descrise - îi asigură o evoluție normală. Viitori le vieții exterioare ar zdruncina sufletul individului dacă acesta, în loc să-și ordoneze această viață, s-ar lăsa dominat de ea. La fel ca plantele ce caută să crească trecînd prin crăpăturile unei stînci: dacă nu găsesc o ieșire la aer, se ofilesc. Pentru ființa interioară, nici o forță nu poate realiza din exterior această deschidere:

numai calmul interior al sufletului său o poate face. Condițiile externe pot numai să modifice forma exterioară de viață; dar nu vor reuși niciodată să trezească „omul spiritual”; studentul în ocultism trebuie să creeze în el noul om prin activitatea sa interioară.

Odată născut, „omul superior” preia conducerea și dirijează cu siguranță comportamentul ființei exterioare. Pe când aceasta din urmă pilota barca, „omul interior” era sclavul său și nu putea, bineînțeles, să-și desfășoare forțele. Și asta deoarece, atât timp cât o intervenție din exterior mă poate enerva, nu sînt stăpîn pe mine sau mai bine zis, nu am găsit încă stăpînul în mine. Trebuie să dezvolt puterea de a nu mă lăsa impresionat de lumea exterioară decît în limitele impuse de mine însumi. Numai atunci voi putea ajunge un discipol.

Discipolul nu-și poate atinge scopul decît dacă va căuta cu conștiinciozitate această forță. Principalul nu este ca el să reușească acest lucru într-un timp anume, ci doar să tindă cu insistență, să persevereze pe acest drum. Mulți au luptat și au stăruit vreme de mulți ani fără a remarcă în ei schimbări apreciable; dar cei care nu au renunțat și nu s-au lăsat pradă disperării au obținut pînă la urmă „victoria interioară”.

Bineînțeles, este nevoie de multă energie pentru a realiza - în unele situații - cîteva momente de calm interior. Dar cu cît forța necesară este mai mare, cu atît rezultatul obținut este mai important. Totul depinde - în acest domeniu - de următoarea condiție: a ști să te pui energic în fața ta, ca un străin, pentru a-ți observa întregul comportament cu bună credință și deplină luciditate.

Prin această naștere a *propriei* ființe superioare, nu s-a descris totuși decît o latură a activității interioare. Chiar, și atunci când reușești să te pui în fața ta ca un străin, tot nu este vorba decît de *tine însuși*. Revezi ceea ce ai trăit și realizat, tot mediul din care faci parte. Trebuie să depășești această limită. Trebuie să te înalți spre o sferă umană în ansamblu, ce nu mai depinde de o poziție personală. Trebuie să atingi nivelul a ceea ce te interesează ca nință umană în general, chiar dacă ar fi vorba de o cu totul altă existență, în condiții total diferite. Astfel se formează un mod de a privi lucrurile ce depășește elementul personal. Ca urmare, cercetătorul își îndreaptă privirile spre *lumi superioare* acelea în care se desfășoară activitatea sa zilnică; el începe atunci să experimenteze apartenența la aceste lumi. Bineînțeles, nici simțurile și nici contactele sale cotidiene nu-l învață nimic despre ele. De acum înainte își va plasa centrul de greutate în viața sa interioară; ascultă vocile care-i vorbesc în momentele de liniște și cultivă în el legături cu lumea spirituală; se sustrage mediului exterior al cărui zgomot nu îl mai atinge. Totul se liniștește *în jurul său*, iar gîndurile care i-ar aminti de impresiile despre lumea din afară le îndepărtează. Șinele îi este plin de această *liniștită contemplare interioară*, de acest dialog cu realitățile spiritului.

O asemenea tăcută contemplație trebuie să devină naturală: o necesitate vitală pentru cercetător. În primul rînd acesta pătrunde cu totul într-o lume a gîndurilor. Apoi el trebuie să aibă un *sentiment viu* față de această mișcare liniștită a gîndurilor. Trebuie să învețe să *iubească* ceea ce spiritul revarsă în el. Curînd, va înceta să resimtă această lume a gîndurilor ca fiind ceva mai puțin real decît lucrurile care-l înconjoară în viață; începe să-și dirijeze gîndurile ca și cum ar mînuie obiecte în spațiu. Se apropie clipa în care adevărurile - ce i se arată în această liniștită activitate interioară a gîndurilor - îi vor apare într-o lumină mai reală decît obiectele materiale; și va simți că în această lume a ideilor se exprimă o *viață*. Ideile nu sînt umbre, ogîndiri, ci ajută la exprimarea *entităților* ascunse. În liniște, ele încep să-i vorbească. Sunetele de pînă atunci nu ajungeau la el decît din exterior, prin ureche; acum ele îi răsună în suflet. I se dezvăluie un limbaj interior, un verb interior. Atunci când trăiește pentru prima dată un asemenea moment, este în culmea fericirii. Tot ceea ce-l înconjoară este acoperit de această lumină internă. Incepe o a doua existență. Este inundat de un val de forțe divine, de o "fericire divină.

Știința spirituală - „Gnosa” - numește *meditație* (sau reflecție contemplativă) această viață a gândirii ce înflorește pînă cînd ajunge o viață în esența spiritului. Această meditație este agentul cunoașterii suprasensibile.

Cercetătorul trebuie să fie mereu atent, să nu se lase subjugat de sentimente în timpul meditației; să nu permită în sufletul său prezența vreunei sentimentalități nedefinite. Nu ar fi decît o piedică în calea adevăratei cunoașteri. Gîndurile sale trebuie să aibă întotdeauna o formă clară, incisivă, precisă. În acest scop trebuie să vegheze spre a nu se iăsa antrenat orbește de toate ideile ce se ivesc în el; dimpotrivă, trebuie să se lase pătruns de gînduri nobile, pe care oameni avansați și deja cuprinși de spirit le-au dobîndit în aceste momente alese. De exemplu, să ia ca punct de plecare scrierile inspirate de lumina meditației, textele mistice, Gnosa, știința spirituală. Va extrage substanța necesară propriei sale meditații. Cercetătorii spirituali au consemnat în aceste scrieri gîndurile cunoașterii divine transmise lumii prin intermediul mesagerilor săi.

Printr-o astfel de meditație se realizează o schimbare totală a viitorului ocultist, acesta începînd să-și formeze idei noi despre realitatea înconjurătoare. Lucrurile din jurul său își modifică valoarea. Dar el trebuie să-și repete fără încetare: discipolul nu va reuși în nici un caz să devină insensibil la mediul exterior și nici să fie dezgustat de obligațiile sale zilnice. Dimpotrivă, el va învăța să înțeleagă mai bine relația între cea mai neînsemnată dintre activitățile sale, cea mai mărunțică dintre experiențele realizate și tot ceea ce este măreț în univers. Dacă vede clar această legătură în momentele sale de gîndire contemplativă, el se va reîntoarce cu o forță nouă la ocupațiile zilnice, deoarece acum știe că eforturile, suferințele sale, fac parte din oceanul spiritual al universului, unde își află rostul. Rezultatul meditației îi constituie forța de a trăi și nu dezgustul față de viață.

Cu un pas sigur, cercetătorul înaintează pe drumul existenței sale și orice îi va oferi aceasta, el își va urma calea. Înainte nu știa de ce trebuia să muncească, să sufere; acum știe. Bineînțeles, meditațiile își ating mai bine scopul atunci cînd sînt făcute sub controlul unor oameni experimentați. Căutîndu-le sfaturile, nu pierde nimic din libertatea sa și evită tatonările. Cine va bate la ușa lor nu o va face în zadar. Dar fiți foarte conștienți și să nu căutați nimic altceva decît sfatul unui prieten; nu dominarea unei ființe care vă conduce. Dealtfel veți observa întotdeauna că cei care „știu” cu adevărat sînt cei mai modești și că nimic nu le este mai străin decît ceea ce oamenii numesc setea de putere.

Dacă se înalță prin meditație spre ceea ce unește omul cu spiritul, cercetătorul începe să pună în mișcare ceea ce este în sine elementul etern, ce nu are limite, ca nașterea sau moartea. Astfel, meditația este calea ce duce omul la cunoaștere, la viziunea miezului etern indestructibil al ființei sale. Și numai prin ea poate ajunge aici.

Gnosa, știința spirituală, ne învață că sufletul ființei - care este de natură eternă - trece prin reîncarnări succesive. Și deseori apare întrebarea: „De ce, în acest caz, omul nu știe nimic despre existența pe care o duce dincolo de granițele nașterii și morții?”. Problema nu trebuie pusă așa; întrebarea este: „Cum poate fi înțeleasă această existență?” Printr-o meditație făcută cum trebuie, calea se deschide și amintirea celor trăite dincolo de pragul nașterilor și morților prinde viață. Oricine poate dobîndi această știință, deoarece în fiecare există posibilitatea de a cunoaște și de a contempla prin el însuși ceea ce învață mistica adevărată, știința spirituală, Antropozofia, Gnosa. Trebuie doar să se aleagă mijloacele corespunzătoare. Numai o ființă cu urechi și ochi poate percepe sunete și culori; dar ochiul nu poate discerne nimic fără lumina ce face lucrurile vizibile. Știința spirituală oferă mijloacele necesare pentru a deschide urechile și ochii din interior și pentru a face să curgă lumina spiritului. Aceste mijloace ale disciplinei interioare cuprind 3 etape:

1. *pregătirea* - care dezvoltă simțurile interioare;
2. *iluminarea* - care face să țișnească lumina spirituală;
3. *inițierea* - care stabilește contactul cu realitățile înalte ale spiritului.

TREPTELE INIȚIERII

Cele ce vor urma constituie elementele unei discipline spirituale ale cărei nume și natură vor fi clare tuturor celor ce vor ști să le aplice cum trebuie. Ele se referă la trei niveluri ce trebuiesc depășite în cadrul școlii vieții spirituale pentru a atinge un anumit grad de inițiere. Dar nu vom găsi aici, bineînțeles, decât ceea ce poate fi prezentat publicului: indicații extrase dintr-o învățătură interioară mult mai profundă. Însuși antrenamentul ocult realizează respectarea acestora cu o disciplină foarte riguroasă. Exercițiile au la bază conținutul acestei cărți, la fel cum învățământul dintr-o școală superioară cu regulament sever se bazează pe cunoștințele elementare dobândite ocazional într-o școală pregătitoare. Și totuși, dacă indicațiile găsite aici vor fi puse în practică cu conștiinciozitate și perseverență, se va atinge o adevărată formație ocultă; pe când o încercare pripită, lipsită de aceste calități, nu va avea rezultat. Activitatea ocultă nu poate reuși decât dacă se ține seama de condițiile amintite mai sus și dacă se continuă în conformitate cu aceste premise.

Nivelurile - stabilite prin tradiție - la care ne-am referit sînt următoarele:

1. Pregătirea
2. Iluminarea
3. Inițierea

Nu este neapărat necesar ca aceste niveluri să fie urmate într-o ordine strictă, că primul să fie în întregime înaintea celui de-al doilea și ca acesta să-I preceadă pe ultimul. Poți participa deja -din anumite puncte de vedere - la iluminare, la o inițiere parțială și să te afli încă la nivelul de pregătire - din alte puncte de vedere. Trebuie consacrat întotdeauna un anumit timp pregătirii, înainte de care nu poate apare o iluminare. Și această iluminare trebuie să se realizeze cel puțin în anumite privințe pentru atingerea inițierii. Dar, pentru simplificare, vom descrie cele trei niveluri în ordine.

Pregătirea

Pregătirea constă într-un antrenament cu totul deosebit al vieții sentimentelor și gândurilor. ce înzestrează „corpul” sufletului și „corpul” spiritului cu instrumente ale simțurilor și organe active de natură superioară, la fel cum forțele naturii scoț din materia vie nediferențiată organele cu care este înzestrat corpul fizic.

Pentru început, atenția trebuie îndreptată asupra unor fenomene ale mediului înconjurător. Acestea sînt, pe de o parte, cele ale vieții în stadiul germinației, de creștere și de înflorire; pe de altă parte, cele care prezintă o viață ce se ofilește, pălește și se stinge. Asemenea fenomene există oriunde în jurul tău și pretutindeni ele trezesc, bineînțeles, sentimente și gânduri. Dar, în mod obișnuit, omul nu-și pierde prea mult vremea cu ele; este prea grăbit să treacă de la o senzație la alta. Or, acum el trebuie să-și îndrepte atenția asupra acestor fenomene, intens și pe deplin conștient. ■ Acolo unde întâlnește creșterea și înflorirea într-o formă bine definită, omul trebuie să înlăture din sufletul său orice impresie străină și, pentru cîteva momente, să se lase numai în voia acestei senzații unice. Va constata că un sentiment care, dacă altădată nu ar fi fost decât ceva trecător prin sufletul său (în cazuri asemănătoare), acum crește în el și ia o formă clară, puternică. Să lase acum ecoul acestui sentiment să vibreze în el și să facă în sufletul său o liniște deplină; să se izoleze de restul lumii pentru a urmări numai ceea ce urcă în el ca răspuns la fenomenul de creștere și înflorire.

Dar, mai ales, să nu creadă că progresul constă în a-și atenua simțurile în contact cu lumea înconjurătoare. Dimpotrivă, el trebuie mai întâi să observe cu cât mai multă intensitate și exactitate obiectul exterior. Numai după aceea se lasă în voia sentimentelor astfel trezite, a gândurilor noi ce-i pătrund sufletul. Scopul acestui exercițiu este de a concentra atenția asupra a două lucruri în aceeași timp: fenomenul exterior și ecoul său interior; și asta într-un perfect echilibru de forțe. Dacă află calmul necesar și, cu timpul, se lasă în voia mișcărilor declanșate astfel în sufletul său, omul va simți încolțind în el o nouă categorie de sentimente și gânduri ce nu ie cunoscuse pînă atunci. Și cu cât își va îndrepta mai mult atenția față de ființelor ce cresc și înfloresc, fie asupra celor ce se ofilesc și mor, cu atît mai multă vitalitate vor avea aceste sentimente. Datorită acestor gânduri și sentimente se vor forma organele cîarviziunii, îa fel cum ochii și urechile corpului fizic apar sub acțiunea forțelor naturale, din substanța ce prinde viață. Sentimente de o formă aparte se leagă de creștere și devenire, altele - au mai puțin - clare - se leagă de descreștere și pieire, dar numai atunci cînd cultivarea acestor sentimente a urmat calea descrisă. Se poate ca descrierea să fi fost aproximativă. Dar dacă a trecut prin aceste experiențe, fiecare își poate face o reprezentare completă. Dacă v-ați îndreptat deseori atenția asupra fenomenelor devenirii, înfloririi, veți simți ceva ce prezintă analogii îndepărtate cu impresia făcută de un răsărit de soare; iar .3. vederea unei ființe ce se ofilește și moare veți încerca un sentiment ce amintește înălțarea lină a lunii deasupra orizontului. Aceste sentimente sînt două forțe care, printr-un antrenament corespunzător și o practică tot mai însuflețită, duc la rezultate spirituale de cea mai mare importanță.

Cel ce se dedică - cu perseverență, ritmicitate, metodă -acestei activități vede deschizîndu-i-se o lume nouă: lumea psihică - numită lumea „astrală” - începe să răsară ca o auroră. Creșterea și descreșterea nu mai sînt pentru el fapte ce trezesc impresii confuze, ci realități exprimate în linii și figuri spirituale a căror existență nu o bănuise niciodată pînă atunci. În plus, aceste linii și figuri capătă aspecte noi pentru fiecare nou fenomen: o floare pe cale de a se deschide face să apară - în mod magic - o anumită figură, la fel cum un animal în creștere sau un copac gata să moară are figura sa corespunzătoare. Puțin cîte puțin, lumea psihică (sau astrală) se desfășoară în fața lui. Nu este nimic arbitrar în aceste linii și figuri. Doi cercetători aflați la același nivel de pregătire vor percepe linii și figuri identice pentru același fenomen, la fel cum doi oameni cu o vedere normală văd rotundă o masă rotundă (niciodată nu o va vedea rotundă unul și celălalt pătrată).

Așa cum istoria naturală obișnuită descrie formele de plante și animale, un om pregătit în știința ocultă descrie sau desenează formele spirituale ale ființelor aflate în plină dezvoltare sau pe cale să moară.

Atunci cînd studentul a ajuns să poată contempla - în forma lor spirituală - fenomene perceptibile și ochiului său fizic, nu este prea departe de a vedea lucruri ce nu au nici o existență fizică și care, ca urmare, rămîn în întregime ascunse (oculte) celui ce nu cunoaște știința secretă.

Trebuie insistat asupra unui punct: cercetătorul nu trebuie să se piardă în cugetări asupra semnificației celor văzute. Această muncă intelectuală nu ar face decît să-l îndepărteze de calea cea bună. El trebuie să se deschidă lumii sensibile fără prejudecăți, cu bun simț, cu pătrundere și să se lase apoi în voia propriilor sale sentimente. În ce privește semnificația lucrurilor, nu el trebuie să tragă concluziile făcînd tot felul de speculații. Mai bine să încerce să înțeleagă ce-i spun aceste lucruri în limbajul lor¹.

(¹Trebuie remarcat că sensibilitatea artistică, dacă este completată de o natură meditativă și concentrată, este cea mai bună condiție pentru dezvoltarea facultăților spirituale. Sensibilitatea artistică are într-adevăr puterea de a pătrunde dincolo de aparențe pentru a descoperi misterul lucrurilor.)

Un alt punct important îl constituie ceea ce știința secretă numește „orientarea” în lumile superioare. Aceasta se realizează făcând în așa fel încît conștiința să fie pătrunsă de certitudinea că. sentimentele și gândurile sînt fapte reale, la fel cum sînt scaunele sau mesele în lumea fizică. În lumea sufletelor și ideilor are loc o reciprocitate a acțiunilor și reacțiunilor, la fel ca în lumea sensibilă, între lucrurile fizice. Atît timp cît cercetătorul nu va fi puternic pătruns de această convingere, nu va crede niciodată că un gând greșit poate face mult rău celorlalte gânduri ce animă spațiul mental, la fel cum un glonț tras la împlinire acționează asupra obiectelor fizice pe care le atinge. Mulți oameni - care poate n-ar vrea niciodată să comită o acțiune exterioară pe care o consideră irațională - nu văd nici un rău în a nutri sentimente sau gânduri fățarnice, despre care cred că nu au nici o influență asupra celorlalți. Nu poate exista progres în știința secretă decît dacă cercetătorul își va supraveghea gândurile și sentimentele cu aceeași atenție cu care se uită - în lumea fizică - pe unde calcă. Dacă vedeți un perete, nu veți încerca să treceți prin el, ci-l veți înconjura conducîndu-vă pașii după legile ce guvernează lumea fizică.

Or, legi asemănătoare există și în lumea sufletelor și spiritelor; dar acestea nu sînt impuse din exterior. Ele trebuie să rezulte din însăși viața sufletului și pot fi observate prin înlăturarea permanentă a gândurilor și sentimentelor deformat. Va trebui ca de acum înainte, cercetătorul să evite a se lăsa furat de visare, a ceda jocului imaginației, capriciului sentimentelor. Să nu credeți că astfel vă scade sensibilitatea: veți constata curînd că, dimpotrivă, sentimentele nu devin cu adevărat bogate și imaginația adevărată nu devine creatoare decît dacă se controlează în acest mod cursul vieții interioare. Ca urmare, în locul unei sentimentalități copilărești și asociațiilor arbitrare de idei, apar sentimente pline de semnificații și gânduri fertile, disciplinate, care permit omului să se orienteze în lumea spirituală, învățînd să stabilească raporturi juste între el și realitățile spiritului. Această disciplină are pentru el consecințe precise: așa cum în viața fizică își găsește drumul trecînd printre lucruri, el știe acum să se orienteze printre fenomenele de creștere și descreștere pe care tocmai le-a aprofundat în maniera descrisă mai sus. De acum înainte, el observă tot ce crește și înfloarește, tot ce pălește și moare, în conformitate cu binele său și al universului.

Cercetătorul trebuie apoi să cultive legătura cu lumea sunetelor, să facă distincție între sunetele produse de obiectele neînsuflețite (căderea unui corp, un clopot sau un instrument muzical) și cele emise de o vietate (animal sau om). La auzul unui clopot numai sunetul este perceput și acesta produce un sentiment plăcut; dar în cazul strigătului unui animal, în afara acestui sentiment, se mai deosebește - în spatele acestui sunet - și manifestarea a ceea ce resimte acei animal în interiorul său, plăcere sau suferință. Discipolul trebuie să se intereseze de cel de-al doilea tip de sunete, să-și îndrepte întreaga sa atenție asupra obținerii - prin sunetul perceput - unei informații referitoare la un eveniment ce se petrece în afara lui: el trebuie să pătrundă într-un media străin, să lege strîns sentimentul său de durerea sau bucuria pe care i-o dezvăluie acest sunet, să facă abstracție de ei însuși, fără a căuta să afle dacă pentru el sunetul este agreabil, plăcut sau neplăcut. Sufletul său trebuie să fie preocupat de un singur lucru: ce se petrece în ființa care emite sunetul. Prin aceste exerciții -concepute metodic - se obține capacitatea de a vibra (ca să spunem așa) la unison cu o altă ființă. Un om dotat cu simț muzical va considera cultivarea sensibilității sale mai ușoară față de cel ce nu o posedă; dar nu trebuie să se creadă că simțul muzical poate înlocui singur această disciplină.

Studentul trebuie să învețe astfel să simtă întreaga natură, aruncînd semințe noi în lumea ideilor și sentimentelor sale. Natura începe atunci să-i dezvăluie misterele sale prin intermediul sunetelor ce exprimă viața. Ceea ce nu era - pînă atunci - pentru suflet decît un zgomot lipsit de sens, devine un limbaj plin de înțeles; acolo unde înainte credea că aude numai un sunet, rezonanțe ale corpurilor așa-zise neînsuflețite, discipolul percepe acum un nou limbaj al sufletului. Dacă progresează în această cultivare a sentimentelor

sale, el va constata curînd că poate să audă unele sunete pe care nu le bănuise pînă atunci. Începe să audă cu sufletul.

Pentru a atinge culmea a ceea ce se poate obține în acest domeniu, un nou progres trebuie să se adauge acestuia. Are o mare importanță pentru el maniera în care îi ascultă pe ceilalți "vorbind; trebuie să se obișnuiască să o facă astfel încît, în acest timp, totul să tacă în el. De exemplu: dacă cineva exprimă o opinie și-l ascultați, în dumneavoastră se naște fie o aprobare, fie o obiecție și mulți oameni ar fi imediat tentați să-și exprime fie acordul, fie - mai ales - critica lor. Trebuie să se reușească reducerea la tăcere atît a asentimentului, cît și a ripostei. Bine-înțeles, nu poate fi vorba de schimbarea bruscă a felului de a fi și de realizarea unei perfecte liniști interioare. Începutul se face prin observarea acestuia în unele cazuri particulare alese cu discer-nămînt. Pe urmă, puțin cîte puțin, ca de la sine, această nouă manieră de a asculta va pătrunde în obiceiurile dumneavoastră.

În cercetarea spirituală acest exercițiu este practicat metodic. Trebuie făcut efortul, la un anumit timp, de a pleca urechea la cele mai contradictorii gînduri simultan cu abținerea de la orice judecată reprobatoare. Nu este vorba aici - și acest lucru este foarte important - de a-ți interzice exprimarea unei judecări raționale; trebuie reprimată orice impresie de neplăcere, repulsie sau chiar simpatie. În particular, studentul trebuie să se observe el însuși cu o inteligență pătrunzătoare, pentru a evita ca aceste tendințe - care au dispărut, poate, în aparență - să nu persiste în adîncurile sufletului. Va trebui, de exemplu, să asculte vorbind persoane care, dintr-un anumit punct de vedere, îi sînt cu mult inferioare și să-și reprime în acest timp orice urmă de sentiment de superioritate, de înfumurare.

Astfel, omul reușește să asculte cuvintele celorlalți cu o detașare perfectă, făcînd abstracție de propria sa persoană, de felul său de a vedea și simți. Dacă exersează astfel să asculte fără spirit critic, atunci, chiar dacă cineva exprimă o părere cu care el nu este de acord sau o ipoteză extravagantă, va învăța, puțin cîte puțin, să se cufunde cu totul în individualitatea unei alte ființe, să pătrundă cohiplet în ea. Dincolo de cuvinte, el aude vocea interioară a unui alt suflet. Dacă ar persevera într-un exercițiu de acest gen, sunetul ar deveni cel mai bun agent pentru perceperea sufletului și spiritului; mai ales că atunci cînd acest exercițiu se face sub directă îndrumare a celor interesați de arta ascultării vibrațiilor naturii, se naște un nou simț al auzului. Se dezvoltă capacitatea de a recepționa informații eminate de Jumea spirituală și care nu reușesc să se exprime prin sunete exterioare perceptibile urechii fizice. În acel moment poate fi auzit „verbul interior” și adevărurile spirituale vă sînt dezvăluite treptat.

Toate marile adevăruri sînt accesibile acestui „verb interior”; învățămintele - ce pot fi culese de oricare cercetător adevărat - sînt conștientizate în acest mod.

Asta nu înseamnă că este inutil să te dedici studiului lucrărilor oculte înainte de a percepe acest limbaj interior. Dimpotrivă, citind aceste scrieri, ascultînd învățătura maeștrilor, te pregătești pentru a primi tu însuși cunoașterea. Orice element - care a fost înțeles - al științei oculte călăuzește spre-scopul ce va fi atins numai dacă se manifestă un real progres al sufletului. La tot ce am spus, mai trebuie adăugată studierea insistentă a științei transmise de către ocultiști. În orice antrenament, acest studiu face parte din pregătire; iar dacă nu vei asimila învățăturile oculte, poți ajunge în situația de a folosi tot felul de metode ce nu te-ar ajuta cu nimic. Deoarece provin din acel însuflețit „verb interior” și sînt inspirate din sursele vii ale revelației directe, toate aceste învățături au într-adevăr o viață spirituală. Ele nu sînt numai simple cuvinte, ci forțe ale vieții. În timp ce urmărești cuvintele unui inițiat sau citești o carte inspirată dintr-o adevărată experiență interioară, în tine acționează forțe ce-ți vor oferi clarviziunea, la fel cum forțele naturii fizice ți-au modelat, din substanța vie, ochii și urechile.

Iluminarea

Iluminarea conține o serie de exerciții pregătitoare foarte simple. Și aici este vorba de a face apel la unele gânduri, sentimente, ce dormitează în om și care trebuie trezite. Dar numai cel ce execută aceste exerciții simple cu o răbdare permanentă și o deplină perseverență poate ajunge la perceperea luminii interioare. Primii pași: observarea - într-un mod cu totul deosebit - a unor fenomene și ființe din natură; de exemplu, un cristal transparent cu frumoasele sale fațete, apoi o plantă, un animal. Să se înceapă prin concentrarea întregii atenții asupra unei comparații între piatră și animal (așa cum veți vedea în continuare). Aceste gânduri trebuie să acapareze întreg sufletul, asociindu-se unor sentimente foarte vii. Nici un alt gând sau sentiment nu trebuie să apară și să perturbe intensitatea observației. Să spunem deci următoarele: „Piatra are o formă, la fel și animalul. Piatra rămîne nemișcată la locul ei, animalul își schimbă poziția. Dorința, instinctul, sînt elementele ce determină animalul să-și schimbe locul și, de asemenea, tot satisfacerii instinctelor sale slujește și forma acestuia; organele și membrele sînt modelate în conformitate cu aceste instincte, după dorință, în timp ce forma pietrei este rezultatul forțelor în care dorința nu-și are locul”¹.

(¹Exercițiul arătat aici - contemplarea unui cristal - este interpretat greșit de către cei ce nu cunosc decît latura exterioară (exoterică), fapt ce a dat naștere unor practici - cum ar fi „citirea în cristal” - bazate pe o neînțelegere. Dar aceste practici nu vor fi niciodată obiectul unei adevărate învățături ezoterice.)

Dacă ne cufundăm intens în aceste gânduri și dacă vom cerceta piatra și animalul cu o atenție susținută, vor apare - în suflet -două feluri de sentimente foarte diferite. Primul inspirat de piatră, al doilea de animal. Este posibil ca acest lucru să nu reușească chiar de la început, dar, puțin cîte puțin, prin exerciții executate cu foarte multă răbdare, sufletul se va obișnui cu aceste două sentimente. Tot ce trebuie făcut este continuarea cu insistență a exercițiului. La început, aceste sentimente nu se vor menține decît pe durata observației; mai tîrziu ele vor persista dincolo de această perioadă, căpătînd în Anal o viață permanentă. După aceea nu mai este nevoie decît ca aceste sentimente să fie dezvoltate, chiar și fără ajutorul observării unui obiect exterior. Din aceste sentimente - împreună cu gândurile corespunzătoare lor - se nasc *organele clarviziunii*.

Dacă la această observație se adaugă aceea a plantei, se va constata că sentimentul pe care aceasta îl inspiră - prin natura și gradul său de intensitate - se menține între sentimentul născut de piatră și cel provocat de animal. Organele ce se formează astfel sînt ochii spirituali. Treptat învățăm să percepem cu ei culorile lumii sufletului și spiritului. Atît timp cît doar am asimilat ceea ce a fost descris ca „pregătire”, lumea spirituală, liniile și figurile sale, rănim ascunse. Prin iluminare se limpezesc. Remarcăm de asemenea că, atît cuvintele „clar” și „obscur”, cît și celelalte expresii folosite, nu exprimă gândul nostru decît cu aproximație, avînd în vedere că acest limbaj comun este făcut numai pentru condiții fizice.

Știința secretă consideră „bleu” sau „bîeu-roșu” ceea ce organele clarviziunii percep din radiațiile pietrei și „roșu” sau „portocaliu” ceea ce se resimte ca emanație a unui animal. În realitate, culorile astfel percepute sînt „de natură spirituală”. Cea a plantei este „verde”, cu o tendință progresivă spre un deschis roșu-roz eteric; și asta deoarece planta, dintre toate ființele vii, este cea care, în lumile superioare, seamănă din anumite puncte de vedere cu imaginea sa din lumea fizică. Nu ia fei se întîmplă cu piatra sau animalul.

Dar trebuie să se înțeleagă bine că aceste culori desemnează numai nuanța fundamentală a regnurilor: mineral, animai și vegetal. În realitate există toate nuanțele intermediare. Fiecare piatră, plantă sau animai are o culoare proprie. În plus, ființele lumilor superioare - care nu iau niciodată forma unui corp

fizic -au și ele deseori culori admirabile, dar și hidoase. De fapt, în aceste lumi superioare bogăția culorilor este infinit mai variată decât în lumea fizică.

Dacă omul a reușit să dobândească posibilitatea de a vedea cu „ochiul spiritului”, el va întâlni - mai devreme sau mai târziu -ființe (unele fiindu-i superioare, altele - inferioare) ce nu pătrund niciodată în realitatea fizică.

Cînd a ajuns în această fază, i se deschid multe drumuri. Dar nimeni nu este sfătuit să meargă mai departe fără a observa cu atenție ceea ce spune cercetătorul spiritual. Chiar și pentru exercițiile precedente este foarte bine ca această direcție să fie clarificată; și dacă cercetătorul posedă forța și tenacitatea de a depăși primele trepte ale iluminării, nu va întârzia să afle calea potrivită.

În orice caz, este nevoie de prudență, iar cine nu ia în considerare acest lucru ar face mai bine să renunțe la orice progres în ocultism: cel ce vrea să se angajeze pe acest drum nu trebuie să-ți piardă calitățile de noblete, bunătate și sensibilitate față de "oaie realitățile fizice. Și mai mult, forța sa .morală, puritatea .-aterioară și spiritul său de observație trebuie să se dezvolte permanent în timpul antrenamentului ocuii. De exemplu, în timpul primelor exerciții de iluminare ei trebuie să urmărească dezvoltarea prin toate mijloacele a compasiunii și simpatiei sale față de animale și oameni, a simțului său m perceperea frumuseților naturii. Dacă nu are grija, aceste sentimente ar putea slăbi, iar simțul său pentru frumos să se stingă sub acțiunea acestor exerciții; inima î-ar deveni nesimțitoare, sensibilitatea s-ar bloca, ceea ce ar putea avea consecințe neplăcute.

În epoca noastră mulți oameni caută calea științei secrete, dar o fac în diferite moduri, unii recurgînd la procedee periculoase sau chiar criticabile. Din această cauză, cei care consideră că dețin adevărul în acest domeniu trebuie să ofere și celorlalți posibilitatea de a cunoaște unele caracteristici ale disciplinei oculte. Nu vom vorbi aici decât în limitele acestei posibilități. Este nevoie ca o parte din adevăr să fie dezvăluită, pentru ca greșelile să nu producă prea multe neplăceri. Prin metodele ce le vom indica aici nu se va întîmplă nimic nimănui, dacă nu se forțează nota. Dar să subliniem pe de altă parte faptul că nimeni nu trebuie să consacre exercițiilor mai mult timp și efort decât îi permit îndatoririle și situația sa socială. Pentru a obține rezultate serioase este nevoie de multă răbdare, de puterea ca, după cîteva minute de exercițiu, să-i întrerupem și să ne reîntoarcem liniștiți la munca noastră obișnuită. Cine nu a învățat să aștepte - în cel mai bun înțeles al cuvîntului - nu va reuși niciodată să obțină rezultate remarcabile.

Controlul gîndurilor și sentimentelor

Dacă se urmărește accesul la știința ocultă în maniera descrisă în capitolele precedente, nu trebuie neglijată fortificarea - în timpul activității - printr-o gîndire deosebit de stimulatorie. Permanent trebuie să existe convingerea că pot fi realizate progrese importante fără ca acestea să fie vizibile. Dacă nu ții seama de acest lucru, apare riscul de a-ți pierde răbdarea și să abandonezi totul. Forțele și capacitățile ce trebuie dezvoltate au -la început - o natură foarte delicată; și esența lor este cu totul diferită de tot ceea ce omul și-a putut imagina înainte. Pînă acuma nu cunoștea decât contactul cu lumea fizică; realitățile spiritului și sunetului scăpau privirii și concepțiilor sale. Deci nu va fi de mirare dacă nu va remarca imediat prezența forțelor spirituale și psihice care se nasc în el.

Pentru cel ce pătrunde pe acest drum fără a ține seama de experiența acumulată de către cercetătorii experimentați apare aici riscul de a greși. Un ocultist observă progresul realizat de discipolul său cu mult timp înainte ca acesta să-și dea seama. El știe cum se formează ochiul spiritului în structura sa delicată înainte ca discipolul să cunoască ceva despre acest lucru. Unul dintre cele mai importante aspecte ale

indicațiilor date constă cu siguranță în exprimarea regulilor ce oferă studentului posibilitatea de a nu-și pierde încrederea, răbdarea și tenacitatea înainte de a fi dobândit cunoașterea. La drept vorbind, maestrul nu poate da nimic elevului dacă acesta nu posedă acel ceva în stare latentă; nu poate decât să-l îndrume pe calea trezirii facultăților ce zac în el. Dar descrierea drumului străbătut de el însuși poate reprezenta un ajutor important pentru cel care vrea să parcurgă această cale de la întuneric spre lumină.

Sînt mulți cei care abandonează în scurt timp domeniul științei oculte deoarece progresele făcute li se par neînsemnate. Chiar și atunci cînd survin primele experiențe superioare, elevul le consideră deseori ca fiind iluzii pentru că-și imaginase cu totul altfel ceea ce trebuia să simtă. Și își pierde curajul, fie deoarece aceste experiențe îi par lipsite de importanță, fie le consideră prea neînsemnate pentru a-l putea duce în scurt timp la un rezultat serios. Or, curajul și încrederea în sine sînt două lumini - pe calea ocultismului - ce nu trebuie lăsate să se stingă.

Cu mult înaintea observării progreselor realizate, un sentiment nedeslușit ne avertizează că sîntem pe calea cea bună; acest sentiment trebuie hrănit și cultivat, deoarece el poate deveni un ghid sigur. Înainte de toate este necesară înlăturarea superstiției cum că la cunoașterea superioară se poate ajunge cu ajutorul unor procedee ciudate și misterioase; dimpotrivă, trebuie să se înțeleagă bine că pot fi luate ca punct de plecare sentimentele și gândurile vieții de zi cu zi, imprimîndu-le numai o direcție nouă. Fiecare își poate spune: în sfera sentimentelor și ideilor mele se află ascunse misterele cele mai mărețe; dar pînă acum nu le-am putut descoperi. Deci, în final problema este următoarea: omul își poartă pretutindeni corpul, sufletul și spiritul, dar nu este conștient decît de corp. Or, ocultistul devine conștient de suflet și spirit așa cum omul obișnuit este față de corpul său.

Din această cauză are mare importanță îndrumarea pe calea cea bună a sentimentelor și gândurilor, fapt care va duce la dezvoltarea - în viața obișnuită - a capacității de percepere a lucrurilor invizibile. Vom oferi în continuare una din metodele realizării acestui lucru. Este vorba de ceva foarte simplu, dar care produce efecte notabile atunci cînd se pune în practică în mod continuu și dacă este însoțită de stările interioare necesare.

Puneți-vă în față o sămînță de plantă. În legătură cu acest obiect minuscul trebuie să apară gânduri ce vor da naștere unor sentimente. Mai întîi trebuie să deveniți conștient de ceea ce ochii dumneavoastră percep în realitate. Faceți-vă o bună descriere a formei, culorii și a tuturor celorlalte caracteristici ale grăuntelui. Apoi meditați la următoarele lucruri: dacă s-ar pune această sămînță în pămînt, ea va da naștere la o plantă foarte complicată, închipuiți-vă această plantă și reprezentați-o în imaginația dumneavoastră. Apoi spuneți-vă: „Ceea ce-mi reprezintă acum în imaginație va fi făcut - de către forțele pămîntului și luminii - să iasă într-o zi la iveală din mijlocul acestui grăunte. Dacă aș avea în față o imitație artificială a seminței, n-ar exista nici o forță - a pămîntului sau luminii - care să determine creșterea plantei". Să realizăm foarte clar acest gând. Să-l facem să trăiască în noi și vom reuși să întrezărim ceea ce urmează alăturîndu-i sentimentul corespunzător. Vom spune: „în acest grăunte zace deja, chiar dacă într-o formă latentă, întreaga plantă - în stare virtuală - tot organismul ce va ieși mai tîrziu. Această forță nu există în sămînță falsă; totuși, în ochii mei, cele două grăunte sînt identice. Deci, în sămînță adevărată se află ceva invizibil, ce nu există în obiectul artificial; ca urmare, asupra acestui lucru nevăzut trebuie dirijate gândurile și sentimentele"¹.

(¹S-ar putea spune că la o analiză microscopică se vede diferența dintre grăuntele adevărat și cel fals; dar, în acest caz, s-ar demonstra numai că nu s-a înțeles scopul real al acestor exerciții; esențialul nu este atît obiectul adevărat, sensibil, pe cît impulsul de a dezvolta forțele latente existente în suflet și spirit.)

Acest invizibil este cel care, mai târziu, se va transforma în planta vizibilă a cărei formă și culoare va putea fi admirată. Gîndiți-vă la acest lucru: invizibilul va deveni vizibil.

Trebuie precizat un lucru: ceea ce gîndești, să fie resimțit cu intensitate. Calm, fără a te lăsa distras de nici un alt gînd, trăiește în tine ceea ce tocmai am descris; și lasă-ți timpul necesar reunirii gîndurilor cu sentimentul, pentru ca ele să imprime în suflet o urmă adîncă. Dacă vei reuși, după un timp - poate abia după numeroase încercări - vei deveni conștient de existența unei forțe ce va deschide o nouă viziune asupra lucrurilor: sămînță va apare în centrul unui ușor nor luminos. O poți resimți - într-un mod senzorial - spiritual - ca un fel de flacără. În fața centrului acestei flăcări ai aceeași senzație ca în fața culorii liliachiu spre violet, în timp ce marginea dă impresia oferită de o culoare albăstruie. Atunci apare ceva ce nu ai mai văzut pînă atunci și care a creat forța gîndirii și sentimentelor trezite prin meditație. Un lucru invizibil simțurilor fizice și care, în stadiul de plantă, nu trebuia să apară decît mai târziu, devine din acest moment vizibil din punct de vedere spiritual.

Este evident că marea majoritate a oamenilor vor considera aceste revelații ca fiind o simplă iluzie. Mulți vor spune: „Ce înseamnă aceste viziuni, aceste fantasme?” Și nu puțini vor fi cei descurajați. Singura dificultate o constituie depășirea acestor etape - atît de anevoioase - ale evoluției umane fără a confunda imaginația cu realitatea spirituală și de a găsi (totuși) curajul necesar continuării mersului înainte, înlăturînd teama sau frica. Pe de altă parte, trebuie întărit în mod permanent bunul simț ce poate deosebi adevărul de iluzie. Pe toată durata acestor exerciții este necesară continuarea fără încetare a stăpînirii - conștiente - de sine. Gîndirea trebuie să se facă cu la fel de multă siguranță ca și în cazul activităților zilnice. Ar fi neplăcută căderea într-o stare asemănătoare cu halucinația. Ideile trebuie să rămînă limpezi - ca să nu spunem reci - și asta fără slăbiciune; dacă aceste exerciții duc la o pierdere a echilibrului interior și împiedică judecarea - cu aceeași claritate ca mai înainte - lucrurilor ce țin de viața obișnuită, înseamnă că s-a strecurat o mare greșeală. Discipolul trebuie să se analizeze cu conștiinciozitate pentru a verifica dacă se păstrează acest echilibru și dacă rămîne într-adevăr ei însuși în mijlocul condițiilor în care trăiește. Un calm interior de nezdruccinat, un simț clar cu privire la tot - iată ceea ce trebuie să urmărească; în plus, să aibă grijă să nu se lase purtat de orice hoinăreală a ideilor. Indicațiile date pînă acum au fost verificate și aplicate - încă din antichitate - în școlile oculte. Cel ce vrea să le aplice altfel, să născocască el însuși sau să împrumute - de ici, de colo, din cele citite la întîmplare - alte exerciții, va cădea fără îndoială în greșeală și în scurt timp se va lăsa antrenat în divagații interminabile.

Un nou exercițiu trebuie să vină în completarea celui care tocmai a fost descris: așezați-vă în fața unei plante în plină dezvoltare și lăsați-vă pătruns de gîndul că va veni o vreme cînd această plantă va muri. „Din ceea ce văd în fața mea, într-o zi nu va mai exista nimic. Dar această plantă va fi zămislit în ea semințe capabile să dea viață la noi plante. Iată-mă ajuns din nou la concluzia că în miezul a ceea ce văd există ceva ascuns, invizibil. Îmi umplu spiritul cu gîndul că această plantă, cu forma și culorile sale, într-o zi va muri; dar imaginea intensă că poartă în ea germenii viitorului mă învață că nu va dispărea în neant. Ceea ce o ferește de distrugere scapă privirii mele; deci există în această plantă ceva ce nu pot vedea cu ochii. Dacă fac să prindă viață (în mine) acest gînd - unindu-l cu sentimentul corespunzător - după un timp el va dezvolta în mine o forță ce va provoca o nouă viziune. Și mai mult, voi vedea ieșind din plantă un fel de formă spirituală asemănătoare cu o flacără. Dar această flacără este bineînțeles mai mare decît cea descrisă mai înainte; ea poate oferi o impresie asemănătoare cu cea dată de culoarea albastru-verzui în mijloc, cu roșu - gălbui pe marginea exterioară”.

Să subliniem aici că ceea ce numim „culori” nu pot fi văzute așa cum văd ochii fizici culorile; percepția spirituală oferă o impresie similară cu cea resimțită în fața unei culori fizice.

Dacă am dobândit această capacitate de a vedea în spirit, am făcut un pas mare înainte. Și asta deoarece, în acest caz, lucrurile apar nu numai în existența lor prezentă, ci și în fazele lor de dezvoltare și distrugere. Începem să vedem pretutindeni spiritul -despre care simțurile fizice nu pot ști nimic. Sînt primii pași spre contemplarea unui mister: cel al nașterii și al morții. Pentru simțurile exterioare, o ființă apare la naștere și dispare prin moarte, ca urmare a faptului că simțurile nu pot pătrunde spiritul ascuns al ființelor. Pentru spirit, nașterea și moartea nu reprezintă decît o metamorfoză, la fel ca înflorirea (ce face să răsară floarea din boboc) - și ea o metamorfoză ce are loc sub ochii noștri. Dar dacă vrei să pătrunzi tu însuși în esența ce se transformă, trebuie insistat în sensul trezirii simțurilor superioare prin metodele indicate.

Pentru a înlătura o altă observație ce ar putea fi făcută de către persoane cu o oarecare experiență psihică, să mai spunem următoarele: nu poate fi contestat faptul că există căi mai scurte și mai simple și că, pe de altă parte, pot fi oameni care să aibă ei înșiși simțul fenomenelor creșterii și morții» fără a practica toate exercițiile amintite. Există într-adevăr oameni care au în mod natural stări psihice remarcabile cărora le este suficient un mic impuls pentru a se dezvolta. Acestea sînt excepții, pe cînd drumul indicat aici e sigur și la îndemîna oricui. Nu este imposibil să dobîndești noțiuni de chimie prin mijloace de excepție; dar dacă vrei să devii chimist, trebuie să mergi pe drumul obișnuit, verificat.

Dacă vom încerca să ne atingem scopul pe căi mai ușoare, *mulțumindu-ne* cu imaginarea grăuntelui sau plantei, vom comite o greșeală cu consecințe dintre cele mai grave. Procedînd astfel se poate ajunge la un rezultat, dar mult mai puțin sigur decît prin metoda indicată. Viziunea ce o vom obține nu va fi - în majoritatea cazurilor - decît un miraj al imaginației; și va trebui așteptată transformarea ei într-o viziune cu adevărat spirituală. Și asta deoarece esențialul nu constă în a-ți inventa singur percepții noi, ci în a lăsa realitatea să le creeze în tine. Bineînțeles, adevărul trebuie să izbucnească din adîncurile sunetului meu, dar rolul de magician ce scoate din nimic acest adevăr nu-i revine eului meu obișnuit: înșăși ființele a căror realitate spirituală vreau să o contemplan trebuie să joace rolul acestui magician.

Dacă prin această disciplină ai eliberat în tine noțiunile elementare referitoare la percepția spirituală, te vei putea înălța pînă la contemplarea înșăși a ființei umane, alegînd mai întîi cele mai simple manifestări ale vieții omului.

Dar înainte de asta trebuie să acționezi puternic în sensul purificării complete a propriei tale ființe morale, să înlături orice încercare de folosire în scopuri personale a cunoașterii pe care o vei dobîndi, să te angajezi față de tine însuși să nu folosești niciodată pentru a face rău puterea ce ai putea-o căpăta asupra semenilor tăi.

De asemenea, toți cei care încearcă să pătrundă prin ei înșiși în secretele naturii umane trebuie să observe regula de aur a ocultismului adevărat: „Atunci cînd încerci să faci un pas înainte pe drumul cunoașterii adevărilor oculte, fă în același timp trei pași pentru a-ți perfecționa caracterul în vederea binelui". Cel ce dă importanță acestei reguli poate face exerciții de tipul celui pe care-l vom descrie în rîndurile următoare.

Evocați imaginea unui om pe care l-ați văzut într-o zi, pe cînd dorea să intre în posesia imediată a unui obiect și concentrați-vă atenția asupra acestei dorințe. Este de preferat să evocați momentul cînd această dorință atinge punctul culminant, clar cînd mat poate apare încă întrebarea dacă omul ar putea efectiv să și-o satisfacă. Și acum lăsați-vă cu totul în voia reprezentării ce v-o evocă amintirea dumneavoastră. Faceți să domnească în sufletul vostru, pe cît posibil, un calm absolut; încercați să fiți surd și orb față de îoi ce vă înconjoară; aveți grijă ca reprezentarea evocată să trezească în sufletul dumneavoastră un sentiment. Lăsați ca acest sentiment să urce în voi așa cum un nor se ridică la orizont pe un cer perfect senin. Bineînțeles, avînd în vedere faptul că dorința omului asupra căruia vă îndreptați atenția nu poate fi urmărită mult timp, în general observația va fi suspendată. Vor fi - poate - sute de

încercări fără rezultat; dar nu vă pierdeți răbdarea: în final veți simți urcînd în dumneavoastră sentimentul corespunzător stării sufletești a celui pe care-l observați. După un timp veți remarca faptul că acest sentiment dezvoltă în sufletul dumneavoastră o forță ce va da naștere viziunii spirituale a stărilor interioare. Veți vedea apărînd în cîmpul vostru vizual o imagine ce dă o impresie luminoasă; această imagine - de natură spirituală - este manifestarea „astrală" a stării (de dorință) observate. Putem compara din nou această imagine cu impresia de flăcără; și este resimțită ca o culoare portocalie în centru, cu bleu-roșcat sau liliachiu pe margini. Apoi totul depinde de tactul cu care abordăm aceste viziuni spirituale. Cel mai bine este să nu vorbim - ia început - nimănui despre ele (în afară doar de un eventual maestru spiritual). Căci dacă se încearcă o descriere stîngace - cu ajutorul cuvintelor - a unui astfel de fenomen, pot apare serioase deziluzii: cuvintele ce se folosesc sînt obișnuite și nepotrivite cu asemenea subiecte. Ca urmare, vrînd să ne descriem experiențele, sîntem tentați să amestecăm viziunile autentice cu tot felul de miraje.

Din nou se impune aici o regulă importantă: învață să păstrezi tăcerea asupra viziunilor tale. Ceea ce ai văzut ca spirit, să nu încerci nici să-l exprimi în cuvinte, nici să-l interpretezi prin raționamente stîngace. Lasă-te în voia viziunii tale spirituale și evită să o tulburi cu prea multe reflecții care - la început - nu sînt de loc în armonie cu ceea ce ai văzut. Pînă acum ele nu au fost alimentate decît de impresii limitate de lumea fizică: or experiențele tale depășesc cu mult aceste limite. Deci nu încerca să aplici acestor experiențe noi (și mai evolute) o măsură potrivita celor vechi. Trebuie să fi dobîndit multă fermitate și siguranță în experiența interioară, pentru a putea vorbi despre aceste lucruri în așa fel încît să-ți ajuți semenii.

La acest exercițiu trebuie adăugat un altul, care-l completează. Trebuie observat - în același mod - comportamentul unui om care tocmai și-a satisfăcut una din dorințele sale. Dacă se vor păstra aceleași reguli și precauții - menționate în cazul precedent - se va ajunge de asemenea la viziunea spirituală a fenomenului. Se va observa o formă spirituală asemănătoare unei flăcări ce dă senzația că este galbenă în centru și verzuie pe margini.

Printr-o observație de acest gen aplicată semenilor, poți cădea ușor într-o gravă greșală morală: să devii insensibil, lipsit de dragoste. Evitați cu orice preț acest lucru. Pentru a face observații asemănătoare trebuie să fi atins un punct al evoluției în care să ai o certitudine absolută: că gîndurile sînt realități. Dacă ești convins de aceasta, nu trebuie să-ți mai permiți să ai - față de semenii tăi - gînduri ce nu se împacă cu cel mai profund respect al demnității și libertății omenești. Ideea că un om ar putea fi pentru noi numai un obiect de studiu nu trebuie să ne stăpînească nici o clipă, propria ta educație trebuie să fie însoțită în permanent de o observație ocultă a ființei umane. Ea ne permite să susținem fără rezerve dreptul fiecărui om de a fi el însuși; să considerăm sufletul altuia un sanctuar inviolabil în fața gîndirii sau sentimentelor noastre. Față de un fenomen uman - chiar și atunci cînd nu este evocat decît în amintirea noastră - ne pătrunde un sentiment sacru de respect.

Pentru moment nu putem da decît aceste două exemple -referitor la ceea ce datorăm iluminării cu privire la natura umană - dar sînt suficiente pentru marcarea drumului ce trebuie urmat. Cel care-și poate asigura liniștea și calmul interior - necesare pentru reușita acestor exerciții - realizează deja în el o mare transformare ce-i îmbogățește atît de mult viața interioară, încît dă calm și siguranță chiar și comportamentului exterior; iar la rîndul sau, acesta se reflectă asupra sufletului. El va găsi astfel mijloacele necesare descoperirii aspectelor ascunse (pentru simțurile exterioare) ale naturii umane. Și va atinge într-o zi maturitatea dorită, cînd își va putea arunca privirile asupra legăturilor misterioase ce pun omul în armonie cu tot ce există în univers.

Urmînd această cale, omul se aproprie fără încetare de momentul cînd va putea face primii pași în inițiere. Dar înainte de asta mai este nevoie de un lucru a cărui necesitate va fi înțeleasă - poate - mai tîrziu.

Intr-adevăr, ceea ce trebuie să aducă un candidat la inițiere este un curaj perfect și, într-o oarecare măsură, o totală absență a fricii. Trebuie căutate ocaziile favorabile dezvoltării acestor virtuți care vor fi în mod sistematic cultivate în timpul antrenamentului ocult; dar, în această direcție, viața însăși este o școală excelentă, poate chiar cea mai bună. Să știi să privești în față un pericol, să cauți să depășești fără ezitare dificultățile - de asta trebuie să fii capabil. De exemplu, în fața unui pericol trebuie să te întărești cu un sentiment ca acesta: „Frica mea nu servește la nimic; trebuie să mă eliberez de ea pentru a mă putea concentra la ceea ce am de făcut”. Este nevoie ca în fața unor situații pe care înainte le considerai îngrijorătoare, să reușești să simți, în adîncul tău, că neliniștea și descurajarea ți-au devenit străine. Prin această educație a sinelui, discipolul trezește în el însuși unele forțe de care are nevoie pentru a fi inițiat în mistere mai înalte. La fel cum omul fizic are nevoie de forță nervoasă pentru a-și folosi simțurile fizice, omul psihic are nevoie de o forță ce nu se dezvoltă decît în naturile întreprinzătoare și curajoase. Cel ce pătrunde în misterele superioare vede anumite lucruri pe care iluziile simțurilor le ascund viziunii obișnuite. Și bineînțeles, atunci cînd simțurile fizice ne împiedică să vedem adevărurile superioare, acest obstacol constituie o binefacere pentru omul obișnuit: datorită lui unele lucruri rămîn într-adevăr ascunse, lucruri care l-ar putea neliniști mult pe cel care, nefiind pregătit, n-ar ști să le suporte viziunea. Cercetătorul spiritual trebuie să fie în stare să suporte aceste spectacole. El pierde unele puncte de legătură cu lumea exterioară, contacte ce-l purtau spre iluzia sensibilă care-l captiva. Lucrurile se petrec fără doar și poate ca și cum s-ar atrage brusc atenția cuiva asupra unui pericol în care se află deja de mult timp, dar fără să știe acest lucru. Pînă atunci nu tremura; dar acum știe și îl apucă frica, chiar dacă pericolul nu s-a agravat de cînd a aflat de existența lui.

Forțele universului sînt de natură distructivă și constructivă în același timp; destinul a tot ceea ce există în exterior este de a se naște și a muri. Cel care deține cunoașterea trebuie să-și arunce privirea asupra acestor forțe, asupra mersului acestui destin. Pentru asta trebuie să înlătore vălul ce-i întuneca de obicei viziunea spirituală. Dar omul însuși este implicat în acțiunea acestor forțe (și acestui destin) - constructive și distructive - pe care le regăsește în propria sa natură. În fața acestei cunoașteri de sine, studentul nu trebuie să-și piardă forțele; și pentru ca ele să nu-i lipsească, trebuie să le aibă din abundență. În acest scop este nevoie ca el să învețe să-și păstreze calmul și liniștea interioară în cele mai dificile împrejurări ale vieții, să consolideze în el o încredere neclintită în forțele bune ale existenței și să se hotărască să înlătore unele impulsuri care pînă atunci îl făceau să reacționeze, își dă seama că de multe ori a acționat și gîndit numai ca urmare a ignoranței și că motivele ce le avea înainte, îi lipsesc. De exemplu, de multe ori* a acționat din vanitate și amor propriu; acum constată că amorul propriu nu are nici o valoare pentru cel care știe. Deseori a acționat din lăcomie și cupiditate; acum își dă seama că asemenea dorințe fac ravagii. Deci acțiunile și gîndurile sale vor avea nevoie de noi motivații; în acest moment trebuie să intervină curajul și absența fricii.

În primul rînd este de preferat cultivarea curajului și îndrăzneții în adîncurile vieții gîndurilor. Un eșec nu trebuie să-l descurajeze pe student niciodată; de fiecare dată să recurgă la acest gînd: „Voi uita că deseori am dat greș în această încercare și voi relua tentativa ca și cum nimic nu s-ar fi înfîmpiaî”. El dobîndește astfel convingerea că izvoarele forțelor - ce pot fi exploatate - din univers sînt nesecate și aspiră la lumea spirituală care este gata să-l ajute, să-i susțină, ori de cîte ori se face simțită slăbiciunea ființei sale terestre. Se simte capabil să meargă spre viitor și să nu se lase tulburat, în dramul său spre înainte, de amintirea nici unei experiențe din trecut.

Dacă cineva posedă - într-o anumită măsură - calitățile descrise, ei este* pregătit, să înțeleagă adevăratele nume ale lucrurilor ce constituie cheia cunoașterii superioare, căci inițierea constă în cunoașterea iucronlor din univers sub numete ce le au în spiritul divinilor lor autori: în aceste nume rezidă misterul lucrurilor. Dacă inițiații vorbesc altă limbă decât profanii, aceasta se întâmplă deoarece ei pot da ființele: denumirea, ce a servit creării lor.

Următorul capitol va trata însăși inițierea, în măsura în care este posibil acest lucru.

INIȚIEREA

Inițierea este gradul suprem al unei discipline oculte asupra căreia se pot da indicații accesibile încă tuturor. Ceea ce s-ar putea spune despre nivelurile de după inițiere ar fi de neînțeles; dar drumul poate fi găsit dacă, trecând prin pregătire, iluminare și inițiere, s-a ajuns până la misterele minore.

Fără inițiere omul nu ar putea dobândi - decât într-un viitor îndepărtat, după numeroase reîncarnări, pe o cale și sub o formă diferită - știința și priceperea oferită de aceasta. Cel inițiat experimentează astăzi ceea ce n-ar fi putut cunoaște decât mult mai târziu și în împrejurări cu totul diferite.

Nimeni nu poate descoperi în misterele existenței decât ceea ce corespunde nivelului său de maturitate; numai din această cauză apar tot felul de piedici pe măsură ce discipolul înaintează spre nivelurile superioare ale științei și priceperii. Nu veți pune o armă de foc în mâinile unui individ înainte ca acesta să aibă destulă experiență pentru a o folosi fără a provoca vreun rău.

Dacă astăzi cineva ar fi inițiat de la un capăt la altul, i-ar lipsi experiența ce ar trebui să o dobândească în decursul reîncarnărilor sale ulterioare, până în momentul în care misterele corespunzătoare evoluției sale normale îi vor fi dezvăluite. De aceea, în pragul inițierii trebuie ca, așteptând această experiență, altceva să-i țină locul. Primele instrucțiuni pe care le primește candidatul la inițiere sînt deci menite să compenseze provizoriu experiența ce va urma; este vorba de depășirea așanumitelor „încercări de probă” - rezultatul normal al activității interioare, în cazul în care exercițiile au urmat corect calea descrisă în capitolele precedente.

Bineînțeles, se întîlnesc deseori cărți ce fac aluzie la aceste „încercări”, dar ele nu pot evoca decât o imagine falsă a realității; și asta ca urmare a faptului că acel ce n-a trecut prin pregătire și iluminare, și nu a avut niciodată experiența acestor încercări, este incapabil să le facă o descriere veridică.

În fața sufletului candidatului se prezintă unele lucruri și fenomene ce provin din lumile superioare; dar bineînțeles, nu le poate vedea și auzi decât dacă este capabil să simtă figurile, culorile, sunetele, etc. despre care am vorbit atunci cînd ne-am referit la pregătire și iluminare.

Prima „încercare” constă în a dobîndi - în legătură cu proprietățile materiale ale corpurilor neînsuflețite, apoi ale plantelor, animalelor și în sfîrșit ale omului - viziuni mai exacte decât cele obișnuite. Nu este vorba de ceea ce numim astăzi cunoaștere științifică; nu ne referim la știință, ci la viziune.

În general, candidatul la inițiere învață să recunoască modul de manifestare a lucrurilor și ființelor din natură față de ochiul și urechea spirituală, astfel încît, într-o oarecare măsură, aceste fenomene se dezvăluie observatorului și apar într-o stare nudă. Ceea ce vede și aude scapă ochiului și urechii fizice. Pentru viziunea senzorială, aceste fenomene sînt acoperite cu un văl ce cade în fața candidatului care urmează un proces ce poate fi numit fenomen spiritual de epuizare. De aceea, această primă probă este denumită „proba de foc”.

Pentru mulți oameni viața obișnuită constituie deja, prin ea însăși, într-un fel mai mult sau mai puțin conștient, o probă de inițiere prin foc. Acești oameni realizează experiențe datorită cărora văd cum le crește

- într-un mod sănătos și normal -încrederea în ei, curajul și fermitatea; ca urmare, ei suportă durerea, decepțiile și eșecul acțiunilor lor cu o măreție sufletească, un calm și o forță de neclintit. Cel care a trecut prin asemenea experiențe este (deseori) - fără să o știe - deja un inițiat. Este de ajuns un fleac pentru a-i deschide ochii și urechile spirituale și să facă din el un clarvăzător. Și asta deoarece o adevărată „probă de foc” nu are ca scop satisfacerea curiozității candidatului. Bineînțeles, el descoperă fapte neobișnuite despre care, în mod normal, nu are nici o idee. Dar această descoperire nu constituie scopul; ea nu este decât modalitatea de a-i atinge. Scopul îl constituie dobândirea - prin această cunoaștere a lumilor superioare - unei mai profunde și mai bine fondate încrederi în sine, a unui curaj ferm, a unei măreții sufletești și unei perseverențe diferite de cele ce pot fi atinse în general pe pământ.

După „proba de foc” mai este încă posibilă - pentru orice candidat - întoarcerea din drum: își va continua existența și nu-și va relua calea inițierii decât la următoarea reîncarnare: în prezenta va fi un membru mai util comunității umane decât înainte și în orice situație s-ar afla, fermitatea, judecata și îmbucurătoarea sa influență asupra semenilor săi, cât și spiritul său de decizie vor fi făcut progrese însemnate.

În cazul în care candidatul ce a trecut proba de foc dorește să-și continue antrenamentul, trebuie să i se dezvăluie „sistemul de scriere special” folosit în disciplina ocultă. Adevăratele învățături oculte sînt redactate în această scriere deoarece, ceea ce constituie caracterul „ascuns” (ocult) al lucrurilor nu poate - prin definiție - fi exprimat nici prin cuvintele limbajului comun și nici prin semnele scrierii obișnuite. Cei care au primit învățăturile inițiaților traduc - cât mai bine cu putință - în limbaj comun lecțiile înțelepciunii. Scrierea ocultă se dezvăluie sufletului ce dobîndește percepția spirituală; caracterele sînt întotdeauna gravate în lumea spiritului. Aceasta nu se învață ca o scriere artificială. În sufletul în care crește cunoașterea clarvăzătoare, obiectivă, se dezvoltă o însușire pe care o forță o împinge să descifreze fenomenele și ființele spirituale precum caracterele unei scrieri. S-ar putea întîmpla ca această forță, împreună cu „proba” corespunzătoare, să se nască foarte natural în timpul dezvoltării interioare. Totuși, se ajunge mai sigur la țel urmînd indicațiile ocultiştilor experimentați în citirea acestor caractere.

Semnele scrierii ascunse nu sînt compuse în mod arbitrar, ci în conformitate cu forțele ce acționează în univers; și prin ele se învață limbajul lucrurilor. În scurt timp, candidatul va observa că semnele ce ie descoperă corespund figurilor, culorilor, sunetelor, etc. pe care a învățat să le perceapă în timpul pregătirii și iluminării. Ei își dă seama că încă n-a făcut altceva decât să buchisească alfabetul. Abia acum va începe să citească în lumile superioare. Ca un ansamblu măreț, acum i se dezvăluie tot ceea ce înainte îi apăreau ca fenomene izolate. Abia acum observațiile sale spirituale sînt într-adevăr autentice. Înainte nu putea avea niciodată certitudinea deplină că lucrurile pe care le-a văzut au fost într-adevăr văzute. Abia acum poate exista un acord sigur -în domeniile științei superioare - între candidat și inițiat. Și asta deoarece, oricare ar fi relațiile unui inițiat cu un om obișnuit, el nu va ști să-și transmită știința sub o formă imediată decât cu ajutorul acestor semne. Prin acest limbaj discipolul se familiarizează de asemenea cu unele reguli ale conduitei de viață, ia cunoștință de unele îndatoriri despre care, înainte, nu avea nici o idee. Și atunci cînd știe să pună în practică aceste reguli de conduită, el poate îndeplini acțiuni ai căror sens nu poate exista niciodată în actele unui neinițiat. Conduita sa se inspiră din lumile superioare; și aceste inspirații nu pot fi percepute decât în limbajul la care ne referim.

Trebuie spus totuși că unele ființe pot îndeplini în mod inconștient acțiuni inspirate, chiar dacă nu au urmat niciodată un antrenament ocult. Aceste ajutoare ale umanității și universului traversează viața răspîndind binefaceri și binecuvîntări. Din motive ce nu te putem explica aici, ei au dobîndit haruri ce par naturale. Singurul lucru care-i deosebește, de cercetător este că ultimul acționează în mod conștient, discernînd ceea ce vrea să realizeze în raport cu ansamblul; el obține prin disciplină ceea ce puterile

superioare oferă altora pentru binele lumii. Acești oameni binecuvântați de Dumnezeu merită a fi venerați, dar pentru asta nu trebuie considerat inutil antrenamentul.

Atunci când discipolul va fi învățat limbajul semnelor, el va întâlni o altă „probă” ce trebuie să arate dacă acesta poate evolua în lumile superioare în libertate și siguranță. În viața obișnuită, impulsurile ce-l împing pe om în acțiune vin din afară; el îndeplinește cutare sau cutare îndatorire pentru că împrejurările i-o impun. Nu-i nevoie să subliniem faptul că studentul nu trebuie să-și abandoneze nici una dintre îndatoririle sale zilnice sub pretextul că participă la o viață superioară; nici o obligație asumată față de lumea spirituală nu poate forța pe cineva să-și neglijeze măcar una dintre obligațiile sale practice. Tatăl rămîne un tată la fel de bun, mama - o mamă la fel de bună; nici funcționarul, nici soldatul și nici un alt cetățean nu poate fi distras de la îndatoririle sale prin practicarea ocultismului. Dimpotrivă, toate calitățile ce dau valoare unui om în timpul vieții la student trebuie să progreseze într-o măsură despre care profanul nu și-ar putea face o idee. Și dacă neinițiații au uneori o altă impresie -fapt destul de rar - este pentru că ei nu sînt întotdeauna capabili să judece corect un inițiat. Ceea ce tace, acesta din urmă este deseori inexplicabil pentru ei - cel puțin în unele cazuri.

Pentru cel ajuns la nivelul sus-citat al inițierii, există îndatoriri ce nu mai sînt determinate de nici un mobil exterior. Nu împrejurările exterioare sînt cele care-l dirijează în acest domeniu, ci regulile de conduită ce i-au fost dezvăluite prin limbajul „ascuns”. Prin a doua. „probă” ei trebuie să dovedească faptul că aceste reguli îl conduc cu tot atîta siguranță și fermitate ca și un funcționar supus regulamentului său. În acest scop, candidatul trebuie să se simtă plasat - într-un moment al antrenamentului său - în fața unei anumite obligații, să îndeplinească o acțiune inspirîndu-se din ceea ce a perceput în timpul perioadelor de pregătire și iluminare. Și însăși această acțiune trebuie să o descifreze în limbajul semnelor. Dacă știe să-și recunoască îndatorirea și să acționeze în consecință, a trecut proba victorios. Succesul poate fi recunoscut prin schimbarea produsă de către acțiune în rîndul figurilor, culorilor și sunetelor percepute de urechea și ochiul spiritual. Pe măsură ce se progresează în antrenamentul ocult, se vede perfect cum aceste figuri, etc. vă fac altă impresie după îndeplinirea acțiunii. Și candidatul trebuie să știe cum poate determina această schimbare.

Această încercare este denumită „proba de apă” deoarece se pierde terenul solid oferit de condițiile exterioare, la fel cum celui care înoată într-o apă adîncă îi lipsește orice sprijin. Încercarea trebuie refăcută pînă cînd candidatul dobîndește o siguranță perfectă.

Tot în această probă este vorba de obținerea unei calități noi care - prin aceste experiențe în lumile superioare - este dusă în scurt timp pînă la un nivel ce n-ar fi fost atins, în mod normal, decît după numeroase reîncarnări. Esențialul constă în faptul că, pentru a dobîndi transformarea dorită în această zonă superioară a existenței, candidatul nu trebuie să urmeze altă indicație în afara percepției sale spirituale și a celor descifrate în limbajul secret. Dacă, în cursul acțiunii ce trebuie să o îndeplinească, dorințele, opiniile sale, etc. ar exercita asupra lui cea mai mică presiune și dacă ar uita - numai pentru o clipă - să respecte legile pe care el însuși le-a recunoscut ca fiind adevărate, atunci rezultatul va fi cu totul altul decît cel așteptat. Candidatul ar înceta - în scurt timp - să se mai orienteze spre țelul acțiunii sale și confuzia l-ar deruta. De asemenea, prin această încercare omul are o ocazie excepțională de a-și dezvolta stăpînirea de sine. Și acest lucru este esențial. Pe de altă parte, această probă va fi trecută mai ușor de către cei care, înaintea inițierii, vor fi dus o existență capabilă să le ofere stăpînirea de sine. Cel care a dobîndit puterea de a-și înlătura capriciile și dorințele personale pentru a sluji un ideal și principii înalte, care știe întotdeauna să-și facă datoria chiar și atunci cînd înclinațiile și simpatiile sale îi stau împotrivă, este - în mod inconștient - deja pătruns de viața obișnuită a unui inițiat, încă puțin și va triumfa în proba descrisă. Putem spune chiar că este strict necesar dobîndirea în viață, în mod inconștient, a unui oarecare grad de inițiere,

pentru a înfrunta cu succes a doua încercare. într-adevăr, cei ce nu au învățat de mici să scrie corect vor înfrunta mari greutăți în a o face la maturitate. La fel, va fi greu de atins - în prezența lumilor superioare - gradul necesar de stăpînire de sine dacă nu există deja un anumit nivel în existența cotidiană. Lucrurile ce aparțin lumii fizice rămîn ceea ce sînt indiferent de dorințele, exigențele sau tendințele noastre. Dar în lumile superioare, aceste dorințe, pasiuni, tendințe, modifică mediul înconjurător; deci, dacă vrem să obținem - în aceste domenii - un rezultat sigur, trebuie să realizăm o dominare totală a propriei noastre persoane și să urmăm numai regula de conduita perfectă, fără a ceda niciodată întîmplării.

O calitate esențială a acestui nivel al inițierii este, fără îndoială, judecata sigură și sănătoasă - a cărei dezvoltare este necesară încă de la primii pași, deoarece în acest moment candidatul trebuie să dovedească faptul că posedă această judecată pentru a putea pătrunde pe adevăratul drum al cunoașterii. El nu va putea progresa decît dacă poate distinge realitatea adevărată de tot ceea ce este iluzie, fantasmagorie, superstiție sau himeră. Acest discernămînt este - la nivelurile superioare ale existenței -mult mai dificil de realizat decît în lumea fizică. Orice prejudecată sau părere personală trebuie să dispară în fața celui ce abordează această problemă; numai adevărul trebuie să fie folosit ca busolă. Candidatul trebuie să fie pe de-a-ntregul pregătit să renunțe la un gînd, opinie sau punct de vedere personal - dacă gîndirea logică o cere - deoarece el nu poate dobîndi certitudini (în lumea superioară) decît dacă nu va încerca niciodată să-și fleteze opinia proprie.

Oamenii înclinați spre visare sau superstiții nu pot progresa pe această cale. Cercetătorul trebuie să obțină un bun prețios: cel de a fi eliberat de orice îndoială față de lumile superioare; iar acestea se vor dezvălui privirilor sale cu esența și legile lor. Dar asta nu se poate întîmpla atît timp cît el se lasă purtat de himere și iluzii; ar fi periculos ca imaginația sau prejudecățile sale să-i domine rațiunea. Visătorii și fanteziștii nu sînt făcuți pentru ocultism, nu mai mult decît superstițioșii. Reveria, imaginația dereglată, superstiția, sînt cei mai răi dușmani ce-l pîndesc pe discipol pe calea cunoașterii spirituale. Să nu vă închipuiți totuși că poezia vieții sau entuziasmul îl vor ocoli, deoarece pe ușa care duce spre a doua încercare va putea citi: „Renunță la orice prejudecată!", iar pe cea care o anunță pe prima: „Fără un bun simț dovedit pașii tăi sînt în zadar!".

În cazul în care candidatul a progresat suficient de mult în acest sens, îl așteaptă a treia probă - în care nu mai percepe nici un țel exterior: totul se află în manile sale, găsindu-se în situația în care nimic nu-l obligă să acționeze. Este liber să-și găsească drumul, neputînd fi influențat de nici o ființă sau lucru. Nimeni nu va ști să-i dea forța de care are nevoie, numai el însuși. Dacă nu va găsi această forță în el, va reveni curînd în locul de unde-a plecat. Dar trebuie menționat că, dintre cei ce au depășit încercările anterioare, puțini sînt cei care nu o găsesc. Esențialul constă în a înțelege imediat că aici trebuie găsit Eul superior -în adevăratul înțeles al cuvîntului - să se ia în scurt timp hotărîrea de urmare permanentă a indicațiilor spiritului, orice moment de ezitare dovedind o lipsă a maturității. Ceea ce împiedică luarea în considerare a sfaturilor spiritului trebuie să fie depășit cu curaj. Calitatea de care trebuie să dea dovadă candidatul în această situație este. prezența de spirit, aceasta fiind de asemenea cea care duce, în această fază a evoluției, la perfecțiune. Tot ce îndemna la gîndire sau la acțiune din obișnuință sau reflex va dispărea. Pentru a nu vă simți paralizat trebuie să nu vă pierdeți pe sine, deoarece singurul sprijin se află în voi înșivă. Nici unui dintre cei care citesc aceste rînduri fără a fi familiarizați cu aceste subiecte nu trebuie să se lase descurajați de această probă ce-i aruncă asupra lor înșile, pentru că cel care o depășește cu succes cunoaște o profundă fericire.

Aici, ca și în celelalte cazuri, viața obișnuită este deja - pentru mulți oameni - o disciplină ocultă. Pentru cei care în viață au devenit capabili de a lua fără ezitare o hotărîre promptă în cazul unor situații neașteptate, existența este deja o școală. Situațiile favorabile sînt cele din care este imposibilă o ieșire fără o

decizie imediată. Dacă într-un caz în care un minut de ezitare ar produce o nenorocire sînteți puși în situația de a hotărî pe loc și dacă această rapiditate a deciziei a devenit parte integrantă a ființei dumneavoastră, ați dobîndit deja, în mod inconștient, maturitatea necesară celei de-a treia încercări (destinată perfecționării prezenței de spirit).

În școlile oculte ea este denumită „proba de aer”, deoarece candidatul este lipsit atît de sprijinul solid al impulsurilor venite din exterior, cît și de ajutorul percepțiilor spirituale de forme, culori, etc, dobîndite în timpul pregătirii și iluminării. Este numai el însuși.

Dacă discipolul a trecut și această ultimă încercare, atunci el are dreptul de a pătrunde în „templul cunoștințelor superioare”. Ceea ce așteaptă discipolul este deseori reprezentat ca un fel de „jurămînt” pecare trebuie să-l facă, o promisiune de a nu „trăda” învățăturile secrete. Dar expresiile de „jurămînt” și „trădare” nu sînt în nici un caz conforme cu realitatea; ele pot chiar induce în eroare. Nu este vorba de un jurămînt în sensul obișnuit al cuvîntului, ci mai degrabă o experiență ce se adaugă în această etapă a dezvoltării. Se învață punerea în practică - în folosul omenirii - a învățăturii primite. Numai atunci va fi posibilă înțelegerea adevăratului sens al universului. Nu este vorba de ascunderea adevărilor superioare, ci mai degrabă de a ști cum pot fi acestea protejate cu tot tactul necesar. A ști ce trebuie să „tănuiești” este cu totul altceva. Ar fi un rău inițiat cel care nu și-ar pune cunoștințele oculte în slujba umanității. În acest domeniu nu poate exista un alt obstacol în calea comunicărilor decît neînțelegerea din partea celui căruia îi sînt adresate. Bineînțeles, misterele superioare nu există pentru a servi drept subiect al vreunui discurs oarecare, dar nici nu este „interzisă” discutarea lor cu cel ce a atins un anumit nivel al evoluției. Nici un alt om și nici o altă ființă nu îi impune un jurămînt în acest sens. Totul rămîne la latitudinea simțului său de răspundere; ceea ce învață este să afle - numai prin el însuși - în orice situație ce trebuie să facă, iar cuvîntul „jurămînt” semnifică puț și simplu faptul că a atins maturitatea necesară pentru purtarea acestei responsabilități.

În cazul în care candidatul dobîndește această maturitate, el capătă ceea ce poartă denumirea simbolică de „băutura uitării”: deține secretul de a acționa fără a se lăsa în nici un moment tulburat de memoria inferioară. Este un lucru indispensabil inițiatului, avînd în vedere că el trebuie să aibă în permanență o deplină încredere în prezentul imediat, să poată destrăma vîlul amintirii (ce se interpune între om și fapte în fiecare moment al vieții). Dacă judec ceea ce mi se arată astăzi după experiențele mele de ieri, există posibilitatea să fac multe greșeli. Bineînțeles, asta nu înseamnă ca trebuie să renunțați la experiența pe care viața v-a oferit-o; ea trebuie folosită cît mai bine. Dar ca inițiat, acesta trebuie să judece singur fiecare nou eveniment și să-l lase să acționeze liber asupra spiritului, fără să se lase tulburat de amintirile trecutului. Este necesar ca în orice moment să fiu pregătit pentru o revelație cu totul nouă ce mi-ar putea-o provoca un lucru sau o ființă. Dacă raportează noul la vechi, sînt supus greșelii. Totuși, amintirea experiențelor vechi îmi este foarte utilă deoarece îmi dă posibilitatea să văd noul. Dacă nu aș avea deja o anumită experiență a lucrurilor, unele calități ale unui obiect sau ale unei ființe ce mi se arată mi-ar scăpa probabil în întregime. Experiența trebuie să servească exact la a vedea noul și nu la a-l judeca în comparație cu vechiul. În această privință inițiatul dobîndește facultăți sigure ce-i dezvăluie multe lucruri ce rămîn cu totul ascunse profanului.

A doua băutură ce este oferită inițiatului este „băutura amintirii”, datorită căreia are posibilitatea să aibă întotdeauna prezente în spirit adevărurile superioare. Memoria obișnuită nu ar fi suficientă. Trebuie să

„te confunzi” cu aceste adevăruri. Nu-i de ajuns să le cunoști; ele trebuie să se integreze foarte natural în acțiunea vie, așa cum hrana sau băutura se integrează în viața fizică. Este necesar ca ele să devină exercițiu, obișnuință, înclinație. Nu mai apare nevoia de a reflecta la aceste adevăruri în sensul obișnuit al cuvîntului. Ele trebuie să se exprime prin ceea ce este omul însuși, să se răspîndească în el și să ajungă precum funcțiile vitale ale organismului său. Astfel el își realizează - în mod tot mai spiritual - obiectivul pentru care natura l-a construit din punct de vedere fizic.

OBSERVAȚII PRACTICE

Atunci cînd cineva încearcă să-și perfecționeze sentimentele, gîndurile, dispozițiile sale interioare, după metodele descrise în capitolele referitoare la pregătire, iluminare și inițiere, el dă sunetului și spiritului său o structură asemănătoare cu cea pe care natura i-a dat-o corpului său fizic. Înaintea acestei formări, sunetul și spiritul sînt mase nestructurate. Clarvăzătorul le percepe sub aspectul unor vîrtejuri de nori, spirale ce se întretaie, dînd impresia unor culori șterse ce bat deseori spre roșu, roșu închis sau uneori galben-roșiatec. De îndată ce sînt organizate, aceste mase încep să capete o strălucire spirituală, nuanțată în verde-gălbui sau albastru-verzui, prezentînd în același timp o structură regulată. Omul ajunge la această regularitate a structurii - și de aici la cunoștințele superioare - ordonîndu-și sentimentele, gîndurile, dispozițiile psihice, la fel cum natura ordonează în el funcțiile trupului pentru a-i da posibilitatea să vadă, să audă, să digere sau să respire. El învață, puțin cîte puțin, să respire și să vadă cu sufletul, să audă și să vorbească cu ajutorul spiritului.

Să mai cităm aici cîteva aspecte practice mai concise ale acestei educații a sufletului și spiritului, reguli pe care oricine le poate observa și care determină progresul în știința spiritului.

Este necesar să se încerce în special o cultivare a răbdării. Fiecare gest de nerăbdare paralizează și poate chiar să distrugă facultățile superioare ce zac în om în stare latentă. Nu trebuie să te aștepti ca într-o singură zi să ți se deschidă largi orizonturi asupra lumii spirituale, deoarece nu obții nimic astfel. Trebuie să știi să te mulțumești-cu cel mai neînsemnat progres, să rămîi calm și senin pînă-n adîncul sufletului. Este normal ca studentul să aștepte cu nerăbdare rezultatele; totuși nu se va întîmplă nimic atîta timp cît el nu-și va stăpîni această nerăbdare. Nu duce la nimic combaterea ei în sensul obișnuit al cuvîntului; acest lucru nu face decît s-o accentueze. Pentru a o înlătura, el trebuie să se cufunde permanent într-un gînd bine definit, care să devină al său: „Bineînțeles, trebuie să fac totul pentru a-mi dezvolta sufletul și spiritul; dar voi aștepta cu seninătate ca puterile superioare să mă considere demn de iluminarea ce mi se cuvine”. Dacă acest gînd se înrădăcinează destul de puternic în om încît să devină o trăsătură de caracter, el este pe calea cea bună. Această stare se reflectă chiar și în aspectul său exterior: privirea devine calmă, mișcările sigure, deciziile precise și, puțin cîte puțin, dispare orice nervozitate. De exemplu, cineva ne ofensează; înainte ne-am fi ridicat împotriva ofensatorului și ura ne-ar fi cuprins sufletul. În cazul discipolului, dimpotrivă, o asemenea ocazie generează un singur gînd: „Această jignire nu-mi afectează cu nimic valoarea personală”. Și, ca urmare, ia măsurile necesare pentru a para cu calm, seninătate, fără nervozitate. Bineînțeles, asta nu înseamnă să suporti jignirea fără a protesta, ci pur și simplu să dai dovadă de calm și sînge rece în cazul unei ofense personale, ca și cînd aceasta ar fi adresată unei alte persoane, în împrejurări în care am avea dreptul să o reprobăm. Observați încă o dată faptul că progresul ocult nu se manifestă printr-o schimbare vizibilă a comportamentului nostru, ci printr-o transformare subtilă și tăcută a sentimentelor și gîndurilor noastre.

Răbdarea exercită o adevărată atracție asupra bogățiilor științei oculte, în timp ce nerăbdarea le respinge. Prin înfrigurare și agitație nu se poate dobândi nimic în zonele superioare ale existenței. Înainte de toate trebuie înlăturate dorința și lăcomia, acestea fiind atitudini ale sufletului ce îndepărtează orice cunoaștere superioară. Oricât de prețioasă ar fi cunoașterea ocultă, să nu fie rîvnită; ea trebuie să vină la noi. Cel care o dorește pentru a o avea, nu va reuși niciodată.

În acest scop trebuie, înainte de toate, să fii sincer cu tine însuși, să nu-ți faci iluzii despre tine; să știi să-ți vezi cu franchețe greșelile, slăbiciunile, neputințele. Deîndată ce cauți o scuză neputințelor tale, ridici un obstacol în calea progresului tău spiritual. Există, numai un singur mijloc de a-ți înlătura defectele și slăbiciunile: privindu-le în față. Bineînțeles, această cunoaștere de sine este dificilă avînd în vedere că tentația de a-ți face iluzii referitoare la propria persoană este nelimitată. Dar cine se va obișnui să fie cîstit cu el însuși, va deschide porțile percepției superioare.

De asemenea, orice curiozitate inutilă trebuie să dispară în cazul cercetătorului; pe cît posibil să piadră obiceiul de a pune întrebări doar pentru a-și satisface o dorință personală de cunoaștere; să nu se intereseze decît de ceea ce-i poate perfecționa ființa pe drumul evoluției. Aceasta nu trebuie să-i înlătore cu orice preț bucuria, entuziasmul față de cunoaștere. Tot ceea ce slujește acestui scop trebuie să fie pentru un imbold pe care să-l urmeze cu devotament și pe care să-l caute.

Formația ocultă solicită mai cu seamă o educare a dorinței. Nu este vorba de a nu mai dori nimic, pentru că este normal să aspirăm la ceea ce vrem să atingem și o dorință se realizează cu atît mai bine cu cît se pune mai multa forță în ea; dar această forță trebuie să provină din cunoașterea adevărată.

„Să nu dorești niciodată nimic într-un domeniu înainte de a fi învățat să cunoști ceea ce este drept/adevărat în acel domeniu” -aceasta este regula de aur ce trebuie urmată de discipol.

Înțeleptul învață mai întîi care sînt legile universului; apoi dorințele sale se transformă în forțe de realizare. De exemplu, mulți oameni vor să-și cunoască viața anterioară. O asemenea dorință este fără obiect și fără ieșire atît timp cît nu a fost asimilată - prin studiul științei spirituale - cunoașterea legilor și naturii lucrurilor veșnice și aceasta în cel mai subtil caracter al lor. Atunci cînd ai dobîndit cu adevărat această cunoaștere și vrei apoi să mergi mai departe, vei fi susținut de o dorință nobilă și purificată.

Nu ajută la nimic să-ți spui: „Vreau cu orice preț să-mi cunosc viața anterioară și numai în acest scop mă voi instrui”. Mai bine înlătură această dorință personală și numai astfel vei învăța să dezvolți genul de dorință ce va aduce o realizare.

Deîndată ce mă înfurii sau mă supăr, ridic o barieră ce mă izolează în lumea fizică, iar forțele ce trebuie să-mi formeze organele spirituale nu mai pot ajunge pînă la mine. De exemplu, cineva mă enervează; atît timp cît sînt mînios îmi este imposibil să percep curentul pe care sufletul său îi emite în lumea psihică. Nu-l percepe atît timp cît mai sînt capabil să mă supăr. Enervarea mea îl ascunde. Asta nu înseamnă că va fi de ajuns să nu mă mai enervez pentru a putea percepe imediat un fenomen psihic. Mai trebuie încă să se deschidă în mine ochiul sufletului. Or, rudimentele acestui ochi există la orice ființă umană, rămînînd totuși inerte atît timp cît omul este capabil să se enerveze. Dealtfel, pentru a le activa, nu este suficient să combați într-o oarecare măsură sentimentul de mînie. Lupta trebuie continuată cu răbdare. Și într-o zi vei observa că ochiul interior s-a deschis. La drept vorbind, pentru a ajunge la acest rezultat, nu este suficient să combați numai iritarea. Mulți se lasă în voia nerăbdării și îndoiieli ca urmare a faptului că ani de-a rîndul au combătut unele stări de caracter fără să se manifeste totuși clarviziunea. Aceștia nu au tăcut decît să perfecționeze unele aspecte ale naturii lor, lăsîndu-le pe celelalte să prolifereze. Harul clarviziunii nu va apare înainte de înlăturarea tuturor obstacolelor ce se opun trezirii facultăților adormite.

Bineînțeles, clarviziunea și claraudiența încep să apară mai înainte, dar nu sînt decît niște mugurași foarte delicați, supuși cu ușurință greșelilor și care se ofilesc repede dacă nu-i îngrijim așa cum trebuie.

Printre stările adverse ce trebuie înlăturate - în egală măsură cu mînia și enervarea - mai amintim înclinația spre frică, superstiția și păreri preconcepute, vanitatea și ambiția, curiozitatea și confidențele nesăbuite, barierele ce se ridică între ființe ca urmare a rangului, rasei sau originii lor. În zilele noastre nu se înțelege deloc faptul că lupta împotriva acestor defecte are legătură cu ascuțirea facultăților de cunoaștere. Dar orice ocultist știe că stăpînirea ior (a defectelor) are mult mai multă influență asupra dezvoltării decît cuceririle inteligenței și practicarea exercițiilor artificiale. Te poți înșela cu ușurință și să crezi că pentru a îndepărta teama ar trebui să ai un curaj nebunesc și că pentru a învinge prejudecățile de rasă sau clasă nu trebuie să mai faci diferențieri între oameni. Mai bine să ai o judecată dreaptă, lucru ce nu este posibil atît timp cît ești supus unor idei preconcepute. Gîndindu-ne puțin, deja ne putem da seama, de exemplu, că frica față de un fenomen ne împiedică să-l vedem clar; la fel, prejudecata rasială împiedică pătrunderea în sufletul unui om. Această gîndire simplă trebuie făcută de către discipol cu finețe și inteligență pătrunzătoare.

Un alt obstacol în calea antrenamentului ocult îl reprezintă faptul de a vorbi fără a fi clarificat îndeajuns (prin gîndire) ceea ce vrei să spui. Și aici trebuie avut în vedere un punct pe care numai un exemplu îl poate lămuri. Dacă cineva îmi spune un lucru căruia trebuia să-i dau replica, este necesar să încerc să țin seama de părerea, sentimentul, chiar și de prejudecățile sale, mai mult decît de argumentul ce-mi vine în minte. Există aici o adevărată finețe a tactului, căruia discipolul trebuie să-i consacre cele mai atente griji ale sale. Este nevoie să învețe să discearnă importanța ce o va avea - pentru interlocutorul iui - replica sa. Asta nu înseamnă înăbușirea a ceea ce gîndești tu însuși; însă trebuie să ascuți cît mai exact cu putință ceea ce spune celălalt și să nu-ți formulezi replica decît după ce ai înțeles, în asemenea cazuri un gînd revine permanent în mintea discipolului și dacă el se transformă în trăsătură de caracter, acesta va ști că se află pe calea cea bună. Acest gînd este următorul: „Important nu este să am o altă părere decît acest om, ci ca el însuși să afle adevărul ca urmare a ceea ce-i pot oferi”. Prin asemenea gînduri, caracterul și modul de a acționa al discipolului capătă o oarecare Mîndețe, resort esențial al oricărei discipline oculte. Duritatea îndepărtează de dumneavoastră formațiunile astrale ce trebuie să vă deschidă ochii sufletului. Blîndețea binevoitoare înlătură obstacolele și vă activează organele spirituale.

Împreună cu *blîndețea* se afirmă curînd și o altă trăsătură de caracter: *atenția* - plină de simpatie și calm - îndreptată asupra tuturor nuanțelor vieții interioare a ființelor ce ne înconjoară, ca urmare a *liniștii* perfecte a propriilor noastre frămîntări interioare. Dacă un om reușește să ajungă la acest rezultat» atunci ceea ce animă sufletele din jurul sau acționează asupra lui astfel încît interiorul său se dezvoltă și se structurează, ca o plantă în lumina soarelui. Blîndețea și liniștea, însoțite de răbdarea adevărată, permit accesul sufletului în lumea sufletelor, al spiritului în lumea spiritelor.

"Asteapta cu calm si reculegere, inchide-ti simturile in fata impresiilor ce le primeai inainte de a te ocupa de educatia interioara. Fa sa taca gandurile ce-ti ocupau de obicei sufletul. Stabileste in tine o liniste si asteapta apoi cu rabdare. Atunci actiunea lumilor superioare va incepe sa se faca simtita prin formarea ochilor si urechilor sufletului si spiritului tau. Nu spera sa vezi si sa auzi in scurt timp lumile sufletului si spiritului, căci ceea ce faci duce numai la dezvoltarea Simțurilor tale superioare. Dar nu vei sti să vezi cu sufletul și să auzi cu spiritul decît atunci cînd vei deține aceste simțuri. Dacă ai rămas astfel cîteva momente într-o stare de așteptare calmă și liniștită, continuă-ți preocupările obișnuite după ce, în prealabil, te vei fi lăsat încă o dată pătruns de gîndul următor: «într-o zi voi primi ceea ce mi se cuvine, dar numai atunci cînd voi fi pregătit să primesc». Să-ți interzici cu severitate orice încercare de a atrage puterile superioare prin voința ta arbitrară".

Acestea sînt indicațiile pe care orice student în ocultism le primește de la instructorii său la început de drum. Dacă va ține seama de ele, se va perfecționa; dacă nu, muncește în zadar. Ele nu sînt dificile decît pentru cei cărora ie lipsește răbdarea și perseverența. Nu există alte piedici în afara celor pe care fiecare si le creează singur și care pot fi evitate dacă se dorește cu adevărat acest lucru. Aceste adevăruri trebuie amintite fără incetare, având în vedere că multi oameni își fac o idee greșită despre greutățile intampinate de un discipol. Intr-un fel este mai ușor să sari primele etape ale acestui drum decît să vii în intampinarea dificultăților constante ale vieții cotidiene, dacă n-ai urmat acest antrenament.

În plus, nu trebuie să facem cunoscut aici decît ceea ce nu poate îndepărta cel mai neînsemnat pericol pentru echilibrul corporal și psihic. Bineînțeles, există metode mai rapide pentru atingerea scopului, dar calea pe care o indicăm nu are nimic comun cu acestea deoarece ele pot avea asupra omului unele efecte nedorite de un ocultist încercat. Cum multe aspecte ale acestor procedee sînt oferite deseori publicului, avem datoria să-t punem în gardă mai ales pe cei care vor să ie practice. Din motive ce ou pot fi înțelese decît de un inițiat, procedeele de acest gen* ar trebui să fie comunicate publicului sub forma ior adevărată; iar în ce privește fragmentele ce sînt dezvăluite, pe ici, pe colo, acestea au pot avea nici un rezultat bun; dimpotrivă, ele distrag sănătatea, fericirea și pacea interioară. Cel ce nu vrea să se "lase cu totul în voia puterilor tenebroase - a căror origine și esență reală nu o poate aprecia - trebuie să evite cu grijă să se lase prins de aceste metode,, ,

Mai putem oferi cîteva indicații referitoare la modul de practicare a exercițiilor „oculte, avînd în vedere că acest lucru are o oarecare influență. Totuși, condițiile diferă de la un individ la altul; cei care ie practică într-un mediu dominat de interese egoiste - de exemplu: forme moderne ale luptei pentru existență - trebuie să știe că această atmosferă influențează dezvoltarea organelor sale spirituale. La drept vorbind, legile interioare ce guvernează aceste organe sînt destul de puternice pentru a putea rezista parțial unei influențe negative a mediului. Nici cel mai nefavorabil teren nu ar putea să facă să apară un ciulin dintr-o sămînță de crin; la fel, nici cele mai aprige lupte de interese din orașele noastre moderne nu vor putea face ca un organ spiritual să devină altceva decît ceea ce trebuie să fie. Dar în orice caz, pentru cercetător este foarte bine să se cufunde din cînd în cînd în pacea liniștită, măreția gravă și fermecul naturii. Este deosebit de favorabil faptul ca studentul să-și continue dezvoltarea în mijlocul ursei. vegetații ce înverzește sau într-o zonă muntoasă însoțită, încălzită de farmecul unei vieți simple. Un asemenea mediu imprimă organelor spirituale o creștere armonioasă ce nu se poate realiza niciodată în orașele moderne. Cel care, măcar în copilărie, a respirat aerul brazilor, a contemplat culmile înzăpezite, a observat activitatea tăcută a insectelor și animalelor pădurii, este deja mai avantajat față de omul de la oraș. Dar cel al cărui destin este să trăiască într-un oraș nu trebuie să neglijeze să-și hrănească organele sufletului și spiritului său prin lectura paginilor inspirate din înțelepciunea marilor maeștri. Dacă ochii dumnevoastră nu pot urmări zi de zi ivirea primăverii în tinerele vîltoare ale pădurii, veți găsi o compensare în a vă hrăni inima cu gîndurile sublime din Bhagavad Gîtă, Evanghelia după Sfîntul Ioan, Toma d'Aquino („Imitatio Christi") și cu descrieri ale științei spirituale. Sînt multe drumuri ce duc spre culmile clarviziunii, dar alegerea lor trebuie făcută cu discernămint.

Inițiatul ar putea descrie multe dintre aspectele drumului, aspecte care unui profan ar putea să-i apară ca fiind unice. Se poate întîmplă, de exemplu, ca cineva să fie foarte avansat în acest domeniu al cunoașterii, să atingă - dacă putem spune așa -momentul în care se deschide ochiul sufletului și urechea spiritului; or, el are norocul să facă în acel moment o croazieră pe o mare calmă sau uneori, dimpotrivă, agitată de furtună și un vîl îi cade de pe ochi. De asemenea, altul a ajuns la momentul în care acest vîl este gata să cadă, lucru ce se întîmplă în urma unei violente lovituri a sorții; asupra altcuiva, lovitura ar fi avut

ca efect paralizarea forței lui, adormirea energiei sale. Un al treilea așteaptă de multă vreme plin de răbdare, fără a putea dobândi fructele muncii sale; într-o zi, stînd netulburat în camera sa liniștită, este înconjurat dintr-o dată de o lumină spirituală; zidurile dispar, devin transparente în fața privirii sufletului și un nou univers se dezvăluie ochiului său - de acum înteinte clarvăzător - și răsună în urechea sa - de acum înainte deschisă spiritului.

CONDIȚIILE ANTRENAMENTULUI OCULT

Condițiile impuse de un antrenament ocult n-au fost stabilite de voința arbitrară a unui oarecare. Ele rezultă din însăși natura științei oculte. La fel cum un om nu ar putea deveni pictor dacă nu vrea să ia o pensulă în mină, tot așa nimeni nu va căpăta o formație ocultă dacă nu consimte să îndeplinească condițiile considerate - de către maestrul acestei științe - ca fiind indispensabile. În fond, instructorul nu va da niciodată nimic altceva decît sfaturi, și doar în acest sens trebuie primit tot ceea ce spune. El însuși a trecut prin etapele premergătoare ale cunoașterii lumilor superioare. Dorința de a parcurge sau nu aceleași etape depinde în întregime de libera voință a fiecăruia. Dacă cineva ar vrea să primească instrucțiunile unui ocultist fără a se supune condițiilor necesare, ar fi ca și cînd un tînar i-ar spune unui profesor de pictură: „învăț-mă să pictez, dar scutește-mă de osteneala de a lua o pensulă în mină”.

Niciodată, nici un instructor nu poate propune ceva dacă libera voință a discipolului nu vine în întîmpinarea lui. Totuși trebuie remarcat că dorința vagă de a dobîndi o știință superioară nu este suficientă. Bineînțeles, mulți oameni au această dorință; dar dacă există numai ea, fără voința de supunere în fața condițiilor speciale ale disciplinei oculte, nu vor ajunge la nici un rezultat. La aceasta trebuie să se gîndească cei ce se plîng de greutățile antrenamentului. Dacă nu vreți sau nu puteți respecta cu strictețe aceste condiții, va trebui să renunțați pentru o vreme la orice progres ocult. Aceste condiții sînt - la drept vorbind - riguroase dar nu dure, avînd în vedere că ele sînt îndeplinite printr-un act ce nu numai că trebuie să fie liber, ci și impune această libertate.

Dacă nu se înțelege bine acest caracter al progresului ocult, exigențele instructorului ar putea foarte ușor să pară ca o constrîngere impusă sufletului și spiritului. Avînd în vedere că disciplina constă într-o cultură a vieții interioare, ocultistul trebuie să dea sfaturi care să se raporteze la această viață, neputînd fi considerate drept constrîngere obligațiile cărora li te supui de bună voie. Dacă cineva ar cere unui maestru: „Spune-mi secretele tale, dar lasă-mă cu senzațiile, sentimentele și reprezentările mele de altadata”, ar dori un lucru imposibil. De fapt, el nu ar urmări decît să-și satisfacă curiozitatea; dar cu asemenea stări nu poate dobîndi știința secretă.

Să enumerăm acum, în ordine, condițiile impuse discipolului. Înainte de toate insistam asupra faptului că nici una dintre ele nu necesită o realizare totală; nu se cere decît un efort sincer pentru atingerea lor. Nimeni nu poate îndeplini toate aceste condiții, dar stă în puterea fiecăruia să încerce. Esențialul îl constituie voința și hotărîrea de a te angaja pe acest drum.

Prima condiție este următoarea: păstrarea cu grijă a sănătății, atât a corpului cît și a spiritului. Bineînțeles, nu de om depinde sănătatea lui; dar de el depinde încercarea de a realiza acest lucru. O cunoaștere sanatoasă nu-și poate avea rădăcinile decît într-un organism sanatos. Disciplina ocultă nu va respinge un candidat pentru că nu este sanatos, dar trebuie să pretindă ca studentul să aibă voința de a duce o viață sanatoasă.

În acest domeniu trebuie să se atingă cea mai mare autonomie. Sfaturile bune ale altuia – deseori necerute – sînt de regula cu totul inutile. Fiecare trebuie să încerce să vegheze asupra lui însuși.

Din punct de vedere fizic, este vorba mai ales de îndepărtarea influențelor daunatoare. Bineînțeles, pentru a ne îndeplini îndatoririle trebuie deseori să ne impunem unele eforturi cu efecte negative asupra sănătății noastre. Trebuie să știți că la momentul dorit să-ți pui îndatorirea mai presus de grija față de sănătate. Dar la câte lucruri se poate renunța cu puțină bunăvoință! În unele cazuri datoria trebuie pusă mai presus de sănătate, adesea chiar mai presus de viață; plăcerea niciodată. Pentru cercetător, plăcerea nu trebuie să fie decît un mijloc de asigurare a sănătății și vieții. În acest domeniu este absolut necesar să fii foarte sincer și franc față de tine însuși. Nu ajută la nimic să dai o viață ascetică dacă aceasta are ca scop căutarea altor plăceri. S-ar putea să găsești în ascetism o voluptate asemănătoare cu cea pe care altul o află în băutură. Dar în acest caz nu trebuie să sperii că acest gen de ascetism să servească scopurilor cunoașterii superioare.

Mulți își acuză condițiile de existență atunci cînd este vorba de piedicile ce apar în calele progresului. „În situația mea, spun ei, îmi este imposibil să mă dezvolt”. Desigur, pentru mulți ar fi de dorit să-și îmbunătățească situația, dar din alte motive, deoarece în ceea ce privește progresul ocult, această modificare nu este niciodată indispensabilă. Acest scop necesită pur și simplu să se facă tot ceea ce trebuie pentru sănătatea corpului și a sufletului. Orice activitate, orice muncă, poate servi umanitatea în ansamblul ei. Este mult mai mare să recunoști că o muncă, oricât de mică sau detestată ar fi, este utilă societății, decît să-ți spui: „Această muncă este prea înjositoare pentru mine, sînt făcut pentru altceva”. În orice caz, o deosebită importanță o are căutarea unui echilibru spiritual perfect. Un dezechilibru în sentimentele sau gândurile noastre ne abate în mod inevitabil de la căile cunoașterii superioare. Baza necesară oricărui progres o constituie claritatea și calmul gândurilor, siguranța impresiilor și sentimentelor. Nimic nu trebuie să fie mai străin decît o atracție față de tot ceea ce este fantastic, față de excitație, nervozitate, exaltare, fanatism. Toate situațiile vieții trebuie privite în mod echilibrat; dirijați-vă cu siguranță și lăsați - pe deplin calmi - ca lucrurile să-și desfășoare cursul firesc și să acționeze asupra dumneavoastră. Oriunde este necesar, trebuie să încercați să aveți încredere în viață. Evitați tot ce ar putea fi exagerat și părtinitor în judecăți sau sentimente. Dacă nu este îndeplinită această condiție, în ioc să pătrundă în adevăratele lumi superioare, cercetătorul riscă să nimerească într-un univers imaginar. În jocul adevărului, el va fi dominat de fantezie și prejudecăți. Mai bine un bun simț „obișnuit”, decît o exaltare sau imaginație debordantă.

Cea de-a doua condiție este să te simți ca un membru al vieții universale. Îndeplinirea acesteia presupune obligații multiple. Totuși fiecare o poate realiza în felul său. Dacă sînt, de exemplu, educator și elevul nu-mi răspunde ceea ce aștept de la el, nu trebuie să mă iau în primul rînd de el, ci de mine. Trebuie să fiu atît de conștient că eu și el sîntem una și aceeași persoană, încît să mă întreb: „Oare slăbiciunile elevului meu nu sînt mai degrabă o consecință a felului meu de a fi?” Și în loc să mă ridic împotriva lui, mă voi gândi la ceea ce trebuie să fac pentru ca pe viitor să răspundă mai bine. Această stare de spirit îmi modifică - puțin cîte puțin - în întregime felul de a gândi, atît în privința lucrurilor neansemnate, cît și a celor de o importanță majoră. În aceste condiții vad, de exemplu, un criminal cu alți ochi decît înainte, renunț la judecata și-mi spun: „La fel ca ei, nu sînt decît un om. Poate numai educația pe care am primit-o m-a ferit de aceeași soartă.” Și mă gândesc că acest frate ar fi putut

avea cu totul alt destin dacă maestrul ce și-au dat osteneala să mă educe s-ar fi ocupat de el. Voi considera deci că m-am bucurat de o binefacere care lui i-a fost refuzată și că cinstea mea se datorează doar împrejurărilor care lui i-au lipsit. Nu voi mai fi prea departe de ideea că eu, membru al organismului uman, sunt responsabil în mod solidar de tot ce se petrece în acest organism. Asta nu înseamnă că acest gând trebuie să se traducă imediat prin manifestări exterioare, prin agitație. Dimpotrivă, el trebuie să fie cultivat în liniștea sufletului. Conduita individului se va impregna apoi încetul cu încetul. În domenii asemănătoare nu se poate începe transformarea decât ca propria persoană; nimic nu este mai inutil decât să vrei să schimbi omenirea impunându-i exigențe universale. Este ușor să bănuiești cam ce ar trebui să fie; dar ocultistul lucrează într-o manieră profundă și nu superficială. Deci nu ar fi corect să vrei să stabilești o legătură între această condiție pusă de maestri și o regulă de conduită exterioară, cu atât mai mult dacă este vorba de o rațiune politică, care nu are nici o legătură cu disciplina spirituală. În general, agitatorii politici știu bine ceea ce vor de la ceilalți și mai puțin ceea ce ar trebui să ceară de la ei înșiși.

La cea de-a doua condiție se adaugă bineînțeles o a treia. Discipolul trebuie să reușească - prin propriul său efort - să înțeleagă că gândurile și sentimentele sale au pentru univers o importanță la fel de mare ca și acțiunile sale, să recunoască faptul că a-și urî semenul este la fel de nefast ca și lovirea lui. Va ajunge astfel să înțeleagă că atunci când muncește pentru perfecționarea sa interioară nu o face numai pentru el, ci pentru întreg universul. Dacă gândurile și sentimentele mele sînt curate, lumea are tot atîtea foloase ca și în cazul în care comportamentul meu ar fi corect. Atît timp cît nu am încredere în importanța pe care o are viața mea interioară pentru univers, nu am nici o valoare ca ocultist. Această încredere în importanța sufletului și a vieții interioare mi-o exercit numai muncind pentru a le dezvolta, ca și cum ar fi vorba de o acțiune cel puțin la fel de reală ca și activitățile exterioare. Pentru că trebuie să știu că unul dintre sentimentele mele are efecte similare cu cele produse de mișcarea mîinii mele.

Această certitudine cuprinde deja pe cea de-a patra condiție: dobîndirea convingerii că adevărata esență a omului nu se află în afara, ci în interiorul său. Cel ce se consideră doar un produs al lumii exterioare, un rezultat al elementelor fizice, nu va reuși să obțină - din această noțiune - nici un progres în ocultism. Baza disciplinei constă în a fi conștient că ești un suflet sau un spirit și, progresînd în acest sens, vei reuși să faci distincție între obligația interioară și succesul exterior. Bineînțeles, nu se poate compara imediat una cu alta. Cercetătorul trebuie să afle calea de mijloc, între ceea ce recomandă împrejurările exterioare și ceea ce crede el că este bine pentru comportamentul său. Desigur, nu trebuie să impună anturajului său ceea ce acesta nu ar putea înțelege, dar, pe de altă parte, este necesar ca el să fie complet detașat de dorința de a face numai ceea ce convine acestuia. Confirmarea că adevărul este de partea sa nu poate veni decât de la sufletul său, dacă acesta luptă cu curaj și credință pentru cunoaștere. Dar trebuie să învețe de la cei din jurul său tot ceea ce-i poate fi de folos. Astfel se va naște în el însuși ceea ce știința ocultă numește „balanța spirituală”. Pe unul din talerele acesteia se află „o inimă larg deschisă” spre nevoile lumii exterioare; pe celălalt - o „fermitate interioară” și o „îndurare a oricărei încercări”.

Aceste calități anunță deja pe cea de-a cincea condiție: perseverența în ducerea la împlinirea unei decizii luate. Nimic nu trebuie să-î facă pe discipol să se întoarcă din drumul său; numai în cazul în care își dă seama că a greșit; căci fiecare hotărâre este o forță, și chiar dacă această forță nu duce imediat la rezultatul scontat, ea acționează totuși în felul său. Succesul poate foarte bine să încoroneze o acțiune născută din dorință sau pasiune; dar aceste acțiuni nu au nici o valoare pentru lumea superioară în care un singur element este determinant pentru acțiune - dragostea. Toate motivele ce-l împing pe cercetător la acțiune trebuie să capete o formă vie în această dragoste. Și atunci nimic nu-l va descuraja; va continua să transforme fără încetare hotărârile în acțiuni, oricît de numeroase i-ar fi eșecurile. Va ajunge să nu aștepte

numai rezultatele exterioare ale acțiunilor sale, ci să găsească o satisfacție în acțiunea însăși. Va învăța astfel să sacrifice lumii toate acțiunile sale - și chiar întreaga lui ființă - oricare ar fi modul în care lumea îi va primi acest sacrificiu. Cel care vrea să devină ocult trebuie să fie pregătit pentru a duce această viață plină de abnegație.

A șasea condiție o reprezintă dezvoltarea sentimentului de recunoștință față de tot ce vi se întâmplă. Trebuie să se știe că existența primită este un dar al întregului univers. Câte condiții sînt necesare pentru ca fiecare dintre noi să primească viața și să o poată păstra! Cît de multe datorăm naturii și semenilor noștri! Aceste gânduri trebuie să devină naturale pentru cei care vor să urmeze această disciplină. Cel care nu le cultivă nu va putea să întrețină în el dragostea universală necesară atingerii unei cunoașteri superioare. Nu mi se poate arăta ceva ce nu iubești; și fiecare revelație trebuie să mă umple de mulțumire, deoarece prin ea m-am îmbogățit.

Toate cele șase condiții amintite trebuie să se reunească în cea de-a șaptea: a înțelege din ce în ce mai bine viața în sensul cerut de aceste condiții. Discipolul își oferă astfel posibilitatea introducerii armoniei în existența sa; aspectele diferite ale activității sale se armonizează și nu mai intră în contradicție, pregătindu-se astfel pentru calmul pe care trebuie să-l dobîndească încă de la primii săi pași pe drumul cunoașterii.

Dacă cineva are dorința fermă și sinceră de a urma aceste condiții, să-și înceapă atunci antrenamentul spiritual, pregătindu-se să pună în practică sfaturile ce-i sînt date. Este posibil ca unele din ele să î se pară simple formalități exterioare sau forme foarte riguroase. Dar orice act al vieții interioare trebuie să se exprime printr-o acțiune exterioară și, așa cum nu este suficient ca un tablou să existe numai în mintea pictorului, nu există disciplină ocultă fără manifestări exterioare. Formele riguroase sînt încălcate numai de către cei care nu înțeleg că viața interioară trebuie să * reușească să se exprime în exterior. Este adevărat că important este spiritul unui lucru și nu forma sa, dar la fel cum forma fără spirit este neant și spiritul ce nu poate crea o formă imaginii sale rămîne steril.

Condițiile impuse cercetătorului au ca scop fortificarea acestuia în vederea exigențelor ulterioare impuse de disciplină. Dacă nu a îndeplinit primele condiții, el va aborda cu teamă orice nouă obligație; nu va avea acea necesară încredere în oameni. Or, tocmai pe această încredere și pe o adevărată dragoste față de umanitate trebuie să se bazeze orice căutare a adevărului, chiar dacă el nu poate fi creat de această dragoste, ci numai de propria noastră forță interioară. Apoi dragostea față de om trebuie să se extindă treptat pînă la dragostea pentru orice ființă, pentru orice formă de manifestare a vieții. Cel care nu va realiza condițiile amintite, nu va putea da dovadă de o dragoste deplină față de tot ce creează, clădește și nici de repulsia față de tot ce distruge și nimicește. Căci trebuie să devii incapabil să distrugi pentru a distruge și asta nu numai prin acțiune, ci chiar prin cuvinte, sentimente sau gânduri. Este necesar ca tot ceea ce reprezintă creșterea, devenirea, să fie o bucurie și nu trebuie să dai ajutor unui act distructiv decît dacă te simți în stare să stimulezi astfel apariția unei vieți noi. Asta nu înseamnă ca discipolul să asiste impasibil la dezlănțuirea răului; el trebuie să caute chiar și într-un rău părțile prin care acesta să poată fi transformat într-un bine. El dobîndește din ce în ce mai mult convingerea că cea mai bună modalitate de a combate răul și imperfecțiunea este realizarea binelui și perfecțiunii. Și știe că nimic nu se poate obține din neant, dar imperfecțiunea poate fi transformată în perfecțiune. Cel care va dezvolta în sine tendința spre activitatea creatoare, va găsi curînd și modalitatea de a se comporta cum se cuvine față de rău.

Oricine se angajează în efectuarea unui antrenament ocult trebuie să știe că scopul său va fi construirea și nu distrugerea, avînd deci nevoie de o sinceră și dezinteresată voință de lucru și nu de o critică nimicitoare. Trebuie să fie capabil de devotament, deoarece, nu se știe cînd, va trebui să învețe și să

privească cu respect ceea ce i se dezvăluie. Dragostea de muncă și devotamentul - acestea sînt sentimentele fundamentale ce ar trebui să i se pretindă cercetătorului. Chiar dacă observă că, în ciuda strădaniilor sale, bate pasul pe loc, aceasta nu este decît o aparență ca urmare a faptului că nu a înțeles adevăratul sens al muncii și devotamentului. O activitate va avea cu atît mai puțin succes, cu cît este întreprinsă numai în vederea succesului; iar studiul va avea ca rezultat un progres cu atît mai neînsemnat cu cît lipsa devotamentului este mai accentuată. Singura forță a progresului este dragostea de muncă și nu de succes. Dacă studentul încearcă să aibă gînduri drepte și judecăți sigure, să nu-și diminueze devotamentul prin îndoială și neîncredere.

Dacă o comunicare ce vi se face este primită cu o stare de spirit calmă, respectuoasă și încrezătoare, iară vreo reacție personală, asta nu înseamnă o supunere servilă. Cei care au obținut unele rezultate pe drumul cunoașterii știu că datorează totul nu unei judecăți personale rigide în păstrarea poziției sale, ci hotărîrii lor de a asculta cu calm și de a asimila apoi ceea ce au primit.

Trebuie să ținem minte întotdeauna că nu mai înveți nimic dintr-un fapt pe care mai întîi l-ai judecat. Dacă vrei numai să judeci, nu poți (în principiu) să mai înveți nimic. În cazul în care nu poți înțelege ceva, mai bine să nu judeci decît să greșești; înțelegerea va veni mai tîrziu.

Pe măsură ce sînt urcate treptele cunoașterii, necesitatea de a primi învățătura cu calm și respect se impune din ce în ce mai mult. Orice activitate conștientă, viața, orice acțiune din lumea spiritului, sînt infinit mai subtile și delicate în aceste zone superioare, comparativ cu operațiile înțelegerii obișnuite și ale vieții din lumea fizică. Cu cît se lărgeste mai mult cîmpul de acțiune al individului, cu atît activitățile cu care este însărcinat cresc în subtilitate. Și asta deoarece oamenii ajung astfel la „opinii” și „puncte de vedere” foarte diferite în privința lumilor superioare. Totuși, în realitate nu există decît o singură opinie adevărată față de adevărurile supreme, la care se poate ajunge prin atingerea - datorită muncii și devotamentului - punctului în care adevărul poate fi contemplat sub aspectul său real. Dacă-ți formezi o părere ce nu se potrivește cu această unică opinie adevărată, asta înseamnă că nu te-ai pregătit suficient și că judeci încă după preferințele, gusturile și prejudecățile tale. Există un singur mod de a înțelege o teoremă matematică; la fel este și în cazul adevărurilor lumii superioare. Dar întîi trebuie să te pregătești pentru a putea ajunge la o asemenea „viziune”. Dacă ne-am gîndi destul de mult la acest lucru, condițiile impuse de instructor nu ar mai surprinde pe nimeni. Bineînțeles, adevărul și viața superioară se află în oricare ființă omenească și fiecare poate și trebuie să le găsească prin el însuși. Dar acestea se află la o mare adîncime și numai după ce ai îndepărtat toate obstacolele le poți scoate la lumină. Cum reușești acest lucru? Numai cel care are experiență în domeniul ocultismului poate răspunde. Știința spirituală oferă sfaturi în acest sens; ea nu impune nimănui un adevăr și nu susține nici o dogmă, ci prezintă o cale. De fapt, fiecare ar putea afla singur acest drum, dar numai după multe reîncarnări. Reușim totuși să-l scurtăm cu ajutorul antrenamentului ocult, datorită căruia omul atinge mai repede momentul acțiunii în lumile în care munca sa spirituală poate contribui la salvarea și evoluția umanității.

Acestea sînt primele indicații referitoare la modalitatea de obținere a experienței lumilor superioare. În următorul capitol, această expunere va fi urmată de explicații asupra transformării ce se produce - în timpul acestei evoluții - în elementele superioare ale naturii umane, adică în organismul psihic (corpul astral) și în spiritul sau corpul gîndirii. Astfel, comunicările de mai înainte vor fi limpezite de o lumină nouă și-i vom putea pătrunde mult mai profund sensul.

PARTEA A DOUA

CÎTEVA EFECTE ALE INIȚIERII

Unul dintre principiile unei adevărate științe ezoterice este acela că cine i se consacră, să o facă pe deplin conștient. Nu trebuie să înfăptuiască nimic fără să știe care vor fi efectele. Un ocultist ce dă un sfat sau o indicație va aduce întotdeauna la cunoștință și ceea ce va rezulta pentru corpul, sufletul sau spiritul celui care caută cunoașterea superioară.

Nu vom descrie aici decît o parte dintre efectele produse de către această disciplină asupra sufletului practicantului. Numai cel care va fi primit aceste informații va putea executa pe deplin conștient exercițiile ce duc la cunoașterea suprasensibilă și să devină un adevărat ocultist. Acesta nu trebuie să bîjbîie niciodată în întuneric. Dacă nu reușește să-și facă ucenicia cu ochii deschiși, poate deveni un mediu dar nu un clarvăzător în sensul științei spirituale.

Cel care pune în practică exercițiile indicate în capitolele referitoare la dobîndirea cunoștințelor suprasensibile, provoacă mai întîi unele schimbări în organismul său psihic, organism ce nu este perceptibil decît clarvăzătorului. El poate fi comparat cu un nor de o luminozitate spirituală și psihică mai mult sau mai puțin intensă, în centrul căruia se află corpul fizic¹.

(¹ O asemenea descriere mai poate fi găsită și în „Teozofia» introducere în cunoașterea suprasensibilă a lumii și destinului”, lucrare aparținînd aceluiași autor.)

În acest organism psihic, viziunea spirituală percepe derularea instinctelor, dorințelor, pasiunilor, reprezentărilor, etc. De exemplu, dorința senzuală este resimțită ca o lumină de culoare roșu închis și de o formă caracteristică. Un gînd nobil și curat se exprimă printr-un fel de emanație violet-roșietică. Conceptul riguros al unui logician produce senzația unei forme galbene, clar conturată. Gîndul confuz al unui creier nebulos prezintă, dimpotrivă, forme șterse. Gîndurile oamenilor cu prejudecăți, mărgi-- niți, au un desen dur, rigid, ca înghețat, iar cele ale persoanelor receptive la opiniile altora apar cu contururi mobile și schimbătoare. Și așa mai departe¹.

(¹ în toate descrierile ce vor urma, trebuie să se țină minte că atunci cînd se vorbește despre „a vedea” o culoare, este vorba despre viziune spirituală. Atunci cînd clarvăzătorul spune: „Văd roșu”, asta înseamnă: „Simt în spiritul și sufletul meu ceva similar cu ceea ce resimt fizic sub influența roșului”).

Cu cît practicantul muncește mai mult pentru progresul sufletului său, cu atît organismul psihic capătă o structură ordonată; la omul a cănii viață interioară nu este dezvoltată, ea este confuză și anorganică. Dar, chiar și într-un organism psihic fără structură, clarvăzătorul poate percepe un sistem organizat ce contrastează clar cu tot ce-l înconjoară. Acest sistem se desfășoară din interiorul capului pînă în mijlocul corpului fizic. El se comportă ca un fel de corp autonom prevăzut cu unele organe (pe care le vom descrie) ce sînt percepute spiritual în vecinătatea unor părți ale corpului fizic: primul - între cei doi ochi, al doilea - în zona laringelui, al treilea - în regiunea inimii, al patrulea - în apropierea scobiturii stomacului și, în sfîrșit, al cincilea și al șaselea - în regiunea abdomenului. În limbajul ocult ele sînt numite „roți” sau „flori de lotus” („chakram” în sanscrită). Într-adevăr, ele seamănă cu niște¹ roți sau flori. Dar trebuie bineînțeles să-ți dai seama că aceste expresii nu sînt cu mult mai precise decît cele folosite în anatomie atunci cînd se vorbește, de exemplu, despre aripile plămînului¹; în realitate nu este vorba de „aripi”. În ambele cazuri avem de-a face doar cu analogii. La un individ nepregătît aceste „flori

de lotus" au culori sumbre, înghețate, inerte, pe cînd la clarvăzător ele sînt în mișcare și au culori luminoase. În cazul unui mediu, aceste „fiori” prezintă un aspect cît de cît asemănător, dar, din anumite motive, nu vom putea face precizări.

Atunci cînd un student începe să practice exerciții, primul efect este luminarea „florilor de lotus”; mai tîrziu, ele vor începe să se rotească și numai atunci se va face simțită capacitatea de clarviziune. Aceste „fiori” sînt de fapt organele senzoriale ale sufletului, iar rotirea lor indică existența percepțiilor supra-sensibile². Nu vei putea contempla - oricît de suprasensibil ai fi - dacă simțurile astrale nu au fost formate în acest mod.

(' în germani „Lungenilugel”. în franceză se spune, de exemplu, „aripile nasului”).

² Și în cazul acestei senzații de „rotire”, se aplică aceleași observații pe care le-am făcut Ja .viziunea culorilor.)

Organul senzorial de natură spirituală aflat în vecinătatea laringelui permite să vezi în spirit modul de a gîndi al unui alt om; de asemenea, el îți oferă posibilitatea să arunci o privire profundă asupra adevăratelor legi ce stau la baza fenomenelor naturale. Organul din vecinătatea inimii trezește un simț clarvăzător pentru cunoașterea stării de spirit a altora; oricine și-l dezvoltă, poate descoperi și unele forțe ascunse ale animalelor sau plantelor. Cu ajutorul organului aflat în apropierea scobiturii stomacului pot fi percepute facultățile și talentele oamenilor; în plus, poate fi descoperit rolul jucat de animale, plante, pietre, în economia naturii.

Organul senzorial vecin cu laringele are 16 „petale” sau „spițe”; cel din zona inimii - 12, iar cel din scobitura stomacului - 10.

De dezvoltarea acestor organe suprasensibile se leagă și unele activități ale sufletului. Iar cel care pune metodic la treabă aceste activități, contribuie la apariția acestor organe spirituale.

În „floarea cu 16 petale”, opt dintre ele s-au format deja într-un trecut îndepărtat, într-o etapă anterioară a evoluției. Omul nu a luat personal parte la această formare, ci a primit-o ca pe un dar natural atunci cînd era încă într-o stare de constiență vagă, vecină cu reveria. Primele 8 petale erau active în această epocă a evoluției; dar acest gen de activitate era adoptat numai pentru această stare de constiență obscură. Atunci cînd constiența umană s-a luminat, petalele s-au oprit încetîndu-și activitatea. Cît despre celelalte 8 petale, numai omul le poate dezvolta, prin exerciții constiente. Întreaga „floare” devine astfel luminoasă și mobilă. De dezvoltarea fiecăreia dintre cele 16 petale este legată dobîndirea unor anumite calități. Dar, așa cum am mai spus-o, numai 8 pot fi dezvoltate în mod constient de către om; celelalte vor apărea de la sine.

Această dezvoltare se produce în felul următor: întreaga atenție și toate grijile trebuie îndreptate spre unele activități ale sufletului, activități cărora de obicei nu li se dă nici o atenție, Sînt 8 la număr:

- în primul rînd, modul de a ne dobîndi reprezentările. De obicei, în acest domeniu lăsăm totul la voia întîmplării: în funcție de ceea ce auzim sau vedem, la întîmplare, ne formăm ideile, concepțiile. Atît timp cît vom acționa în acest mod, floarea cu 16 petale va rămîne nemișcată. Ea nu devine activă decît atunci cînd ne luăm în mîini propria noastră educație în acest sens. Pentru a face acest lucru trebuie să veghem asupra reprezentărilor noastre, fiecare dintre ele să capete importanță. Să vedem în acestea un mesaj precis, o informație ce atinge lucrurile lumii exterioare și să nu ne mulțumim cu reprezentări ce nu ar avea această valoare. Orice activitate conceptuală trebuie să tindă să fie o reflectare fidelă a lumii exterioare, îndepărtînd din suflet reprezentările inexacte.

- A doua activitate a sufletului este cea care se refera la modul în care luam deciziile. Nu trebuie sa luam hotarari, chiar si în cazul lucrurilor neînsemnate, decât în urma unor raționamente serioase și bine întemeiate; să îndepărtăm orice act necugetat, orice acțiune fără sens.

-Cea de-a treia activitate se exprimă în felul de a vorbi. Orice cuvânt care iese de pe buzele voastre trebuie să aibă sens și semnificație. Nimic nu vă îndepărtează mai mult de drumul căutat ca prostul obicei de a vorbi ca sa te afli în treaba. Trebuie evitata conversatia banala ce duce la amestecarea si atingerea superficiala a tuturor subiectelor. Dar asta nu inseamna sa rupeti orice legatura cu semenii; exact aceste schimburi ne invata sa dam sens cuvintelor noastre. Vorbiti si raspundeti tuturor, dar ganditi-va în acelasi timp la urmari. Sa nu vorbim niciodata aiurea.

- A patra activitate a sufletului se refera la felul în care ne ordonam actiunile *exterioare* pentru ca acestea sa se armonizeze cu mediul înconjurator si cu actiunile celorlalti oameni. Studentul în ocultism trebuie si renunțe la ceea ce-i poate deranja pe ceilalti, la tot ce-l poate face sa intre în contradicție cu ceea ce se petrece în jurul sau. Atunci când un motiv exterior îl determina sa actioneze, el trebuie sa analizeze cu grija modalitatile de a-si atinge scopul cit mai bine cu putinta, cantarind cu maximum de claritate consecințele comportamentului său.

- Al cincilea punct se referă la *organizarea* întregii vieți. Studentul încearcă să trăiască după legile naturii și spiritului, evitând în egală măsură graba și indolența. Ei privește viata ca pe o modalitate de a munci și se comportă în consecință. Grija pe care o acordă sănătății saie, obiceiurile dobândite, au ca scop ducerea unei vieți armonioase.

- A sasea activitate se refera la modul de a regla *efortul* uman. Discipolul isi examineaza cu constiinciozitate facultatile, posibilitatile si se comporta corespunzator cu aceasta cunoastere a propriei persoane. Nu cauta sa faca mai mult decat poate, dar nici nu neglijeaza nimic din ceea ce-i sta în putinta, fixandu-si teluri ce fac parte integranta din idealul si îndatoririle superioare ale fiintei omenesti. El nu accepta sa joace în mecanismul social rolul unui surub orb, ci cauta sa inteleaga care-i sint îndatoririle si sa vada dincolo de viața cea de toate zilele. Pentru asta, încearcă să se achite de obligații din ce în ce mai bine.

- Prin cea de-a șaptea activitate a sufletului său, discipolul încearcă să profite cât mai bine cu putință de lecțiile vieții. Nimic nu ajunge la el fără a-i oferi ocazia dobândirii unei experiențe prețioase. Dacă a acționat într-un mod nedrept sau incorect, își va corecta greșelile cu altă ocazie. În același scop va privi și acțiunile celorlalți, încercând astfel să adune o prețioasă experiență ce-l va ajuta în viitor.

- În sfârșit, a opta: studentul în ocultism trebuie din când în când să-și examineze sufletul, să se adîncească în el însuși, să discute cu sine, să stabilească și să analizeze principiile ce-i domină existența, să-și treacă în revistă cunoștințele, să-și cîntărească îndatoririle, într-un cuvînt, să mediteze asupra sensului și scopului existenței sale. Am vorbit deja despre toate aceste lucruri înainte și nu vom mai reveni decât în funcție de dezvoltarea „florii cu 16 petale”. Sinceritatea, dreptatea, loialitatea, sînt forțe constructive: minciuna înveterată, falsitatea, necinstea, sînt forțe distructive ce împiedică deschiderea „florii cu 16 petale”. În acest domeniu discipolul trebuie să știe că nu numai „buna intenție” contează, ci și faptul, realitatea. Dacă gîndesc sau spun ceva ce nu corespunde realității, distrug unui dintre elementele organelor mele spirituale, oricît de excelentă ar putea să-mi pară intenția mea; precum copilul care se frige atingînd focul, chiar și • atunci cînd o face numai din neștiință.

Cînd aceste activități ale sufletului sînt stimulate așa cum am arătat mai înainte, „floarea cu 16 petale” începe să răspîndească culori minunate și să capete o formă regulată. Să amintim totuși aici că darul clarviziunii nu poate apare dacă formarea sufletului nu a atins un anumit nivel. Atît timp cît activitățile care

tocmai au fost descrise cer o atenție specială, nu ești pregătit pentru percepția spirituală. Trebuie să reușești să trăiești cu aceste activități în mod natural, spontan, fără nici un efort, la fel cum omul obișnuit își urmează obiceiurile, pentru a se putea manifesta primele rudimente ale clarviziunii.

Există tot felul de „rețete” pentru dezvoltarea în cu totul alt mod a „florii cu 16 petale”, dar adevărata știință ocultă le îndepărtează deoarece acestea duc la distrugerea sănătății organismului și a simțului moral. Probabil sînt mai ușor de aplicat în comparație cu indicațiile date aici, dar acestea din urmă conduc cu siguranță la scopul dorit, asigurînd și o întărire morală.

Formarea anormală a unei „flori de lotus” duce nu numai la crearea de iluzii și fantasme - în cazul în care ia naștere o oarecare clarviziune - ci și la tot felul de tulburări în viața obișnuită. Ea te poate face susceptibil, invidios, arogant, vanitos, egoist, chiar dacă nu aveai înainte nici unul dintre aceste defecte. Așa cum s-a spus, 8 dintre petalele „florii cu 16 petale” s-au format deja într-un trecut îndepărtat și se pun ele însele în mișcare în perioada disciplinei oculte. Eforturile pe care le faci trebuie deci concentrate asupra celorlalte 8 petale. Dacă antrenamentul nu este practicat corect, petalele dezvoltate în trecut se pun cu ușurință în mișcare, iar cele care ar fi trebuit să se formeze rămîn inerte. Aceasta se întîmple mai ales atunci cînd nu fortifici îndeajuns gîndirea logică și bunul simț în timpul antrenamentului. Cel mai important lucru este ca studentul în ocultism să aibă o gîndire deschisă și clară, și ca această claritate să se reflecte în ceea ce spune. Cei care încep să întrezărească o oarecare licărire a lumilor suprasensibile și vorbesc cu ușurință despre aceste subiecte, împiedică astfel evoluția lor normală. Numai cel ajuns, la un anumit grad de dezvoltare poate vorbi.

La început studenții sînt în general uimiți vîzînd că povestirile legate de experiențele lor nu trezesc nici un interes celor care deja au o formație spirituală. Cel mai bine pentru ei ar fi să păstreze liniștea asupra celor resimțite și să vorbească numai despre greutățile sau ușurința cu care s-au confruntat în aplicarea exercițiului lor și a regulilor de conduită. Căci pentru a judeca progresul lor, cel care posedă deja o formație spirituală are cu totul alte surse. Aceste dezvăluiri au întotdeauna ca rezultat o ușoară rigiditate a celor 8 petale - despre care vorbeam - a căror suplețe și flexibilitate constituie un lucru esențial. Un exemplu ne va lamuri însă mai ușor în privința acestor fenomene. Pentru asta vom face apel la viața de zi cu zi și nu la cea suprasensibilă. Să presupunem că primesc o noutate în legătură cu care îmi formulez imediat o părere. Dacă - nu după mult timp - primesc alte informații (referitoare la același eveniment) ce o contrazic pe prima, mă văd obligat să-mi schimb părerea. Această grabă de a judeca are o influență negativă asupra „florii de lotus cu 16 petale”. Altfel s-ar fi intamplat daca sa fi tacut – stapanindu-mi gandurile in interior si cuvintele in exterior – pina cand voi fi fost destul de bine documentat pentru a-mi putea formula judecata. Ceea ce trebuie sa devina treptat una din caracteristicile discipolului, este retinerea cu care acesta isi formeaza si formuleaza judecatile, prudenta ce da petalelor „florii de lotus” o culoare rosie albastrie sau rozie. In caz contrar rosul se inchide sau devine portocaliu.

Formarea „florii de lotus cu 12 petale” în regiunea inimii se realizează la fel ca în cazul „florii cu 16 petale”. Si la aceasta floare, jumătate din numărul petalelor erau active din timpul unei faze anterioare a evoluției umane. Deci, aceste 6 petale nu au nevoie de o cultivare specială din partea studentului. Ele apar și încep să se rotească deîndată ce acesta acționează asupra celorlalte șase. Pentru a înlesni această creștere, ei trebuie să dea - își mod conștient - unor activități interioare o orientare specială.

Trebuie să înțelegem bine faptul că toate informațiile furnizate ele fiecare dintre aceste simțuri spirituale sau psihice au caractere diferite. Percepțiile „florii cu 12 petale” sînt cu totul altele în comparație cu cele ale „florii cu 16 petale” (care percepe forme). Gîndurile oamenilor și legile unui fenomen natural îi apar sub forma unor figuri imobile, dar schimbătoare și pline de viață. Clarvăzătorul ce și-a dezvoltat acest

simț poate recunoaște forma fiecărui gând, a fiecărei legi naturale. Un gând de răzbunare, de exemplu, capătă o formă ascuțită, ca o săgeată, în timp ce un gând binevoitor are deseori forma unei flori ce se deschide, și așa mai departe... Gîndurile precise, pline de sens, au contururi simetrice și regulate, iar cele ale conceptelor confuze sînt vagi și neclare.

Cu totul altele sînt percepțiile „Sorii cu 12 petale”. Acestea pot fi caracterizate într-un mod asemănător, menționînd că ele produc o senzație psihică comparabilă ca cea de căldură sau frig. Figurile percepute de către un clarvăzător - atunci cînd posedă „Soarea cu 16 petale” - n produc acesîiaș aa efect psihic de frig sau căldură. Inchipuiți-vă aa clarvăzător ce deține numai „Boarea cu 16 petale”, nu și pe cea ca 12 petale: în &fa unui gând de bunăvoință nu va percepe decît figura descrisă mai înainte. Pe cînd cel care și-a dezvoltat ambele organe resimte în plus această emanație ce nu poate S calificată altfel decît ca o căldură a sufletului.

Remarcați printre altele că în disciplina ocultă nu se dezvoltă niciodată numai un simț, ca în exemplul exagerat pe care tocmai l-am dat.

Prin deschiderea „florii cu 12 petale” clarvăzătorul dobîndește o înțelegere profundă a fenomenelor naturale. Tot ceea ce exprimă o creștere, o dezvoltare, degajă - pentru el - căldură psihică, iar ofilirea, distrugerea și moartea dau naștere la un efect de frig psihic.

Acest simț se cultivă în felul următor: In primul rînd discipolul își reglează cursul gîndurilor sale. La fel cum „floarea cu 16 petale” este stimulată de gînduri veridice și pline de simțul realității, „floarea cu 12 petale” este influențată de acțiunea sufletului asupra cursului ideilor. Gandurile ce ratacesc la intamplare, fara nici o ratiune, deformeaza structura acestui organ, in timp ce un sir considerabil de ganduri ferite de orice ilogism ii pastreaza forma corespunzatoare. Atunci cand auzim exprimandu-se ganduri ilogice, trebuie sa ne reprezentam imediat ceea ce ar putea fi forma logica. Sa nu intrerupem – din egoism - relațiile cu un mediu de oameni ilogici în intenția de a ne favoriza progresul personal și nici nu trebuie să ne simțim obligați să corectăm pe loc toate lucrurile lipsite de logică ce se discută în jurul nostru. Mai bine să încercăm să dăm în tăcere o formă logică gîndurilor ce ne asaltează din exterior și să păstrăm în orice împrejurare această orientare logică.

In al doilea rînd, discipolul trebuie să-și modifice comportamentul în mod corespunzător, fapt ce se traduce prin controlul acestuia. Orice instabilitate sau neconcordanță în activități are ca efect ruina „florii de lotus”, despre care vorbim. După o acțiune, studentul în ocultism va avea grijă ca următoarea să o continue în mod logic pe prima. Cei care acționează astăzi într-un fel și mîine în altul, nu-și..va putea forma niciodată.acest simț.

A treia calitate o reprezintă cultivarea.per|evsrențg|. Studentul nu se va abate din drumul său ca nici un chip, afît timp cît poate spune cu siguranță, că nu greșește.. Piedicile îl var stimula.

Cea de-a patra calitate este răbdarea sau îngăduința față de semeni, față de celelalte ființe si evenimente. Studentul își va reprima orice critică inutilă fața de ceea ce este lipsit de perfecțiune, rău sau dăunător. La fel cum soarele nu-i luminează numai pe cei buni, simpatia înțelegătoare a ocultistuhii acționează asapra întregului mediu ce-! înconjoară. Dacă el se află în prezența unui lucru pe care-i consideră ca fiind, rău, nu se grăbește să-l condamne, ci-l acceptă ca necesitate și încearcă să-l schimbe în bine pe măsura forțelor, sale.

A cincea calitate este lipsa de prejudecăți față de fenomenele vieții. Este numită și „credință” sau „încredere”. Ocultistul merge m înttmpinarea fiecărei ființe cu această încredere firească de care sînt

pătrunse toate acțiunile sale. El nu va spune niciodată: „Nu cred asta deoarece nu corespunde opiniei mele”, ci se menține într-o stare de receptivitate față de tot ce-l înconjoară. Are încredere în eficacitatea acțiunilor sale, îndepărtînd ezitarea și îndoiala din caracterul său.

A șasea calitate constă în dobîndirea unui anumit echilibru. Ocultistul încearcă să-și păstreze o anumită dispoziție indiferent de tristețe sau bucurie, pierzînd astfel obiceiul de a oscila între cea mai adîncă descurajare și bucuria nemărginită. Nenorocirea și pericolul îl vor găsi tot atît de stăpîn pe sine ca și fericirea sau prosperitatea.

Cititorii de lucrări ale științei spirituale recunosc în cele descrise pînă acum cele „șase atribute” pe care candidatul la inițiere trebuie să și ie dezvolte; era necesar ca ele să fie puse în legătură cu „floarea cu 12 petale”.

Disciplina ocultă poate da și aici indicații speciale referitoare la deschiderea acestei „fiori de lotus”. Dar chiar și în acest caz, formarea structurii normale a acestui organ senzorial depinde de dezvoltarea calităților amintite mai înainte. Dacă s-a neglijat cultivarea lor, acest organ poate fi complet deformat și atunci cînd apare o oarecare clarviziune, calitățile pot să nu mai influențeze în bine, ci în rău. Omul poate deveni astfel mai ales intolerant, critic, negativist; de exemplu, poate să resimtă stările de spirit ale celorlalți, fapt care îl face să-i evite sau să-i urască. Este posibil ca el să ajungă - din cauza frigului psihic ce-l copleșește în fața unor opinii contrare cu a sa - să nu le mai poată suporta amenințările sau să susțină imediat contrariul opiniei respective.

Dacă la tot ce am spus pînă acum adăugăm observarea unor reguli pe care instructorul nu le poate comunica discipolului decît oral, dezvoltarea „florii” poate fi grăbită; oricum, indicațiile date aici duc la o serioasă pătrundere în domeniul adevăratei discipline oculte. Are o mare importanță - chiar și pentru cel ce nu vrea sau nu poate să se supună acestei discipline - orientarea existenței în această direcție, avînd în vedere că organismul psihic este influențat cu siguranță, chiar dacă în mod lent. Pentru discipol, observarea acestor precepte este indispensabilă.

Dacă ar acționa pentru formația sa ocultă renunțînd la a se conforma acestor principii, ar pătrunde în lumile superioare iară capacitatea de a vedea limpede; în loc să perceapă realitatea, ar fi victima greșelilor și iluziilor. Ar deveni fără îndoială clarvăzător într-un anumit sens, dar de fapt ar fi mai orb decît înainte. Căci dacă în trecut găsea cel puțin în lumea sensibilă o bază solidă, în prezent, ceea ce vede în spatele lumii sensibile îl face să comită erori în legătură cu realitatea fizică, înainte de a dobîndi siguranța necesară în lumile superioare.

Tocmai din acest motiv *răbdarea* este indispensabilă. Trebuie să ne gîndim întotdeauna că discipolul nu are dreptul să înainteze pe calea studiului științei spirituale dacă nu s-a decis într-adevăr să-și dezvolte normal „florile de lotus”. Și asta deoarece s-ar forma adevărate caricaturi ale acestor organe în cazul în care -printr-o maturizare progresivă și calmă - ele s-ar dezvolta înainte de obținerea formei pe care acestea trebuie să o aibă. Indicațiile speciale date de știința spirituală produc maturizarea acestor forme, dar regularitatea structurii lor depinde de modul de viață adoptat.

Cultivarea sufletului - necesară dezvoltării „florii cu 10 petale” - are un caracter de o delicatețe aparte, deoarece se referă la controlul impresiilor senzoriale (control necesar mai ales la începuturile clarviziunii). Numai așa vor putea fi evitate numeroasele iluzii și acțiuni arbitrare în lumea spirituală.

În general omul nu-și dă seama cu exactitate de influențele ce determină ideile sau amintirile ce-i vin la tot pasul. Să luăm un exemplu: cineva călătorește cu trenul și este absorbit de o idee. Dar dintr-o dată gîndul îi zboară aiurea; își amintește de un lucru ce i s-a întîmplat cu mult timp în urmă, amintire ce dă buzna amestecîndu-se cu gîndurile sale actuale. Or el n-a observat că, privind pe geam, ochii i-au căzut

asupra unei persoane ce seamăna cu un erou al întâmplării amintite. Nu este conștient de cele văzute, ci numai de consecințele acestei rapide impresii, fiind convins că amintirea i-a venit „singură” în minte. Cîte lucruri se întâmplă astfel în viață, de cîte ori amintirile experiențelor noastre ne revin în minte fără să găsim vreo explicație! Se întâmplă, de exemplu, ca o persoană să nu poată suporta o anumită culoare și să fi uitat că acest lucru este urmarea faptului că, pe cînd era copil, învățătorul care l-a pedepsit avea un costum de această culoare. Nenumărate iluzii au la bază asociații de acest gen; nenumărate impresii se înregistrează în suflet iară a deveni conștiente.

Se poate întâmpla și în felul următor: cineva citește în ziar anunțul morții unei persoane cunoscute și susține că a presimțit această moarte deși nu a văzut și nu a auzit nimic din ce ar fi putut să-i dea această idee. Este adevărat că a avut revelația faptului că persoana respectivă va muri nu peste mult timp. Dar a omis un lucru neînsemnat: cu cîteva ore înainte de a-i veni acest gînd era în vizită la un prieten. Pe masă se afla un ziar desfăcut; nu l-a citit, dar în mod inconștient ochii săi au înregistrat vestea că această persoană era grav bolnavă. Impresia a pătruns în el fără știrea sa, dar ea a fost cauza „presentimentului” său.

Dacă ne gîndim la aceste lucruri, ne vom da seama de numeroasele iluzii și fantezii ce le conțin. Este necesară oprirea acestei surse dacă vrem să vedem deschizîndu-se „floarea cu 10 petale”, deoarece această „floare” oferă posibilitatea pătrunderii în sufletele oamenilor pentru a le putea percepe calitățile ascunse în adîncuri. Totuși, aceste percepții nu trebuie luate ca adevărate decît dacă sîntem în întregime eliberați de iluziile datorate impresiilor inconștiente. Pentru aceasta trebuie să realizăm controlul impresiilor ce ne vin din lumea exterioară, izolîndu-ne în fața senzațiilor cărora vrem să le interzicem accesul. Și nu putem obține acest control decît printr-o întărire a vieții interioare. Trebuie să depindă de voința noastră ca numai obiectele asupra cărora ne îndreptăm atenția să aibă puterea de a ne impresiona, eliberîndu-ne astfel de impresiile nedorite; să vedem ceea ce vrem să vedem, iar acolo unde nu ne îndreptăm atenția, în realitate nu trebuie să se întîmple nimic din ce ne-ar putea interesa. În plus, cu cît stăpînim mai mult această facultate, activitatea interioară - a sufletului devine energică și intensivă.

Studentul în ocultism nu trebuie să vadă sau să audă orice, fără să gîndească. Pentru el nu există decît ceea ce vrea să vadă sau să audă. Trebuie să încerce să rămînă surd față de tot ceea ce nu vrea să audă, să-și închidă ochii în prezența obiectelor pe care în mod intenționat nu vrea să le vadă, chiar și în cel mai zbuciumat mediu; sufletul său trebuie să fie - ca să spunem așa - călit în fața tuturor impresiilor inconștiente.

El va trebui să se preocupe - cu o atenție deosebită - de supravegherea directă (în acest mod) a cursului gîndurilor. Să aleagă un gînd oarecare și apoi să încerce să nu urmărească - liber și pe deplin conștient - decît ceea ce poate avea legătură cu acest gînd. Să îndepărteze orice l-ar putea distra. Dacă se simte tentat ca unui gînd să-i alăture un altul, să caute cu grijă de unde vine cel de-al doilea gînd.

Poate merge și mai departe. De exemplu, atunci cînd resimte o antipatie caracteristică față de un obiect oarecare, o îndepărtează și caută să stabilească cu acest obiect un raport conștient. În felul acesta, în viața lui interioară pătrund tot mai puține elemente inconștiente. Așadar, prin această educație riguroasă „floarea cu 10 petale” dobîndește forma necesară. Viața interioară a ocultis-tului trebuie să fie vigilentă, astfel încît lucrurile care nu necesită atenția sa să rămînă în afara zonei sale de interes.

Atunci cînd la această educație a sinelui se adaugă și o meditație inspirată de știința spirituală, se va maturiza - în mod corect - „floarea de lotus” din vecinătatea scobiturii stomacului și acolo unde simțurile spirituale descrise nu erau percepute decît ca formă și căldură, va apare acum lumina și culoarea. În acest caz sînt revelate, de exemplu, talentele și capacitățile sufletului, forțele și atributele ascunse ale naturii. Aura colorată a ființelor devine vizibilă și toate lucrurile din jurul nostru își dezvăluie calitățile psihice.

Este evident faptul că exact în această fază a dezvoltării este necesară cea mai mare atenție, avînd în vedere că jocul amintirilor inconștiente are aici o intensitate nebănuită. Oricum, acest simț psihic rămîne inert atît timp cît vivacitatea senzațiilor fizice reușește să-1 atenueze și să-1 întunece.

„Floarea cu 6 petale” - situată în centrul corpului - necesită o cultivare mai anevoioasă; ea solicită stăpînirea totală și conștientă a întregii ființe, astfel încît corpul, sufletul și spiritul să se afle într-o perfectă armonie. Funcțiile corpului, tendințele și pasiunile sufletului, gîndurile și ideile spiritului, totul trebuie să fie puse într-o deplină înțelegere. Corpul trebuie să fie purificat și înobilat într-o asemenea măsură încît organele sale să nu fie supuse nici unei presiuni, dacă aceasta nu slujește sufletului și spiritului. Corpul trebuie să nu împingă sufletul spre dorințe și pasiuni ce contrazic o gîndire pură și nobilă, iar spiritul să nu urmărească tiranizarea sufletului prin legile și exigențele sale. Atunci cînd datoria o cere, este necesar ca sufletul să i se supună de bunăvoie deoarece discipolul trebuie să vadă această datorie nu ca o dogmă pe care trebuie să o asculte împotriva voinței sale, ci ca o regulă pe care o practică pentru că o iubește. Este necesar ca discipolul să dobîndească un suflet liber, aflat în echilibru între viața simțurilor și cea a spiritului, să reușească să se poată încrede în simțurile sale - care sînt suficient de purificate încît nu mai au puterea de a-1 supune. O virtute ce trebuie practică cu forța nu va avea nici o valoare în ocultism atît timp cît dorințele interioare vor supraviețui; ele tulbură antrenamentul chiar și atunci cînd discipolul încearcă să nu renunțe. În acest caz nu are importanță faptul că dorințele sînt ale corpului sau ale sufletului. Dacă, de exemplu, cineva evită să recurgă la un anumit excitant pentru a se purifica, lipsindu-se de această bucurie, acest sacrificiu nu-i este folositor decît în cazul în care corpul său nu suferă; și asta deoarece, dacă acesta suferă înseamnă că el cere acest excitant, iar interzicerea își pierde atunci valoarea, în acest caz, cel mai bine ar fi ca individul să renunțe pentru moment la scopul urmărit și să aștepte apariția unor condiții mai favorabile în organismul său sensibil. Uneori se progresează mai mult dacă se renunță în mod rațional decît dacă se urmărește un scop inaccesibil, favori-zînd evoluția mai bine decît atitudinea contrară.

Deschiderea „florii cu 6 petale” permite intrarea în legătură cu ființe ce aparțin lumilor superioare, dar cu condiția ca existența lor să se manifeste pînă în lumea sufletelor. Oricum, disciplina nu recomandă dezvoltarea acestei „flori” înainte ca ocultistul să fie avansat foarte mult pe drumul prin care își poate ridica spiritul spre o regiune și mai înaltă a universului. Această pătrundere în lumea spirituală propriu-zisă trebuie să fie întotdeauna însoțită de deschiderea „florilor de lotus”. În caz contrar discipolul se prăbușește în confuzie și incertitudine; fără îndoială, ar învăța să vadă dar i-ar lipsi mijloacele ce l-ar putea ajuta să știe să aprecieze cele văzute.

Bineînțeles, condițiile necesare deschiderii „florii cu 6 petale” constituie deja o garanție împotriva confuziei și instabilității, căci nu va fi ușor de indus în eroare cel care va fi stabilit un echilibru perfect între simțurile (corpul), pasiunile (sufletul) și ideile (spiritul) sale. Totuși, este nevoie de mai mult decît această garanție pentru ca deschiderea „florii” să realizeze perceperea de ființe - dotate cu o viață independentă - aparținînd unei lumi atît de diferită de cea aflată la dispoziția simțurilor noastre fizice. Pentru a avea certitudinea dorită, în aceste regiuni nu este suficientă formarea „florilor de lotus”; trebuie să dispui de organe și mai rafinate, despre care vom vorbi în cele ce urmează. Vom putea aborda apoi studiul celorlalte flori și al structurii ce trebuie dată în plus corpului psihic.

*

*   *

Organizarea corpului psihic - descrisă mai înainte - oferă omului posibilitatea de a percepe fenomene suprasensibile. Cel care vrea într-adevăr să rămînă în lumea superioară nu trebuie să se oprească

aici. Nu este suficient să imprimi o mișcare „florilor de lotus”. Trebuie să fii în stare să reglezi și să controlezi tu însuși și pe deplin conștient mișcarea acestor organe spirituale; în caz contrar devii jucăria forțelor și puterilor exterioare. Pentru a evita acest pericol, este necesară dobândirea capacității de a auzi „verbul interior” și dezvoltarea nu numai a „corpului psihic”, ci și a „corpului eteric” (corp subtil ce apare clarvăzătorului ca un fel de dublură a corpului fizic; el face într-un fel trecerea între acesta din urmă și corpul psihic¹). Dacă ești dotat cu clarviziune, poți - pe deplin conștient - face abstracție de corpul fizic al ființei ce se află în fața ta. În fond este vorba de exercițiul de atenție transportat pe un plan superior. La fel cum omul își poate abate atenția de la ceea ce are în fața sa, și clarvăzătorul este capabil să evite într-un fel perceperea unui corp fizic, astfel încât acesta devine pentru el transparent din punct de vedere fizic. Dacă observă în acest mod ființa ce se află în fața lui, în ochii sufletului său nu mai apare decât ceea ce numim corpul eteric și corpul psihic (sau astral) ce pătrunde și depășește ființa fizică și eterică. Corpul eteric are aproape aceeași talie și formă ca a corpului fizic, ca și cum ar umple aproximativ același spațiu ca și acesta. Este un organism cu o structură extrem de subtilă și delicată². Culoarea sa fundamentală nu seamănă cu nici una dintre culorile curcubeului. Cel care îl poate percepe descoperă o culoare nouă, ce nu există în câmpul de observare sensibil. Ar putea cel mult să o compare cu nuanța florii de piersic proaspăt deschisă. Dacă se urmărește concentrarea atenției numai asupra corpului eteric, trebuie să se facă abstracție și de corpul astral aflat în câmpul vizual, printr-un exercițiu de atenție similar cu cel pe care l-am descris; căci dacă nu se poate realiza această abstracție, aspectul corpului eteric este modificat de cel astral care-l pătrunde din toate părțile.

Cele mai mici părți ale corpului eteric sînt- la om într-o continuă mișcare. Nenumărați curenți îl parcurg în toate sensurile, întreținînd și coordonînd viața. Toate corpurile vii au un corp eteric; plantele și animalele au și ele unul, iar observatorul atent găsește urme chiar și la minerale.

La început, curenții și mișcările scapă cu totul voinței și conștiinței omului, la fel cum nu depind de voință nici funcțiunile inimii sau ale stomacului (de exemplu) în corpul fizic.

Atît timp cît omul nu a hotărît să se dezvolte pentru a dobîndi facultăți suprasensibile, această independență se menține. Și asta deoarece la un anumit nivel dezvoltarea constă exact în a asocia curenților și mișcărilor independente conștiința altor curenți pe care-i pune el însuși în acțiune.

Atunci cînd antrenamentul ocult atinge momentul în care „florile de lotus” încep să se miște, studentul a îndeplinit deja multe dintre condițiile necesare pentru a provoca în corpul său eteric trezirea mișcărilor și curenților amintiți. Deci scopul îl constituie crearea în vecinătatea inimii fizice a unui fel de centru de unde pornesc curenți și mișcări ce au culori și forme spirituale de o varietate infinită. În realitate, acest centru nu este pur și simplu un punct, ci o formațiune foarte complexă, un organism uimitor care strălucește și scînteiază spiritual în mii de culori, zămislind forme de o mare regularitate, capabile de a se modifica foarte repede. Alte forme, alți curenți colorați, pornesc din acest organ spre toate celelalte părți ale corpului și chiar îl depășesc pentru a străbate corpul psihic cu forma și radele lor. Dar cei mai importanți dintre acești curenți merg spre „florile de lotus”, circulă în fiecare petală ordonîndu-i rotirea și apoi ating vîrfurile de unde izbucnesc în afară pentru a se pierde în spațiu. Cu cît un om este mai evoluat, cu atît mai mult se întinde în jurul lui câmpul radiant al acestor curenți.

Legături strînse unesc „floarea cu 12 petale” de acest centru. Curenții merg drept spre ea și după ce o traversează se ramifică pentru a ajunge, pe de o parte la florile cu 16 și cu 2 petale, iar pe de altă parte în josul corpului, la florile cu 8, 6 și 4 petale. Datorită acestei dispunerii, formarea „florii oi 12 petale” nteșită - în antrenamentul spiritual - o atenție cu totul deosebită, comiterea unei greșeli putînd duce la deschiderea ansamblului într-un mod anormal.

După cele spuse ne putem da seama de natura extrem de intimă și delicată a acestui antrenament ce trebuie parcurs cu mare exactitate, pentru ca totul să se desfășoare normal. Și fără a merge mai departe, vom înțelege cu ușurință că numai cel care a încercat pe el însuși ceea ce trebuie să stimuleze la cei din jurul său poate da indicații referitoare la antrenamentul facultăților suprasensibile. Prin urmare, numai acesta poate recunoaște pe deplin dacă indicațiile sale ajung într-adevăr la rezultatul corespunzător.

Dacă studentul în ocultism realizează ceea ce i se recomandă, el provoacă în organismul său eteric curenți și mișcări ce sînt în armonie cu legile și evoluția universală cărora li se supune omul. Iată de ce aceste recomandări sînt întotdeauna în conformitate cu marile legi ale evoluției. He îndrumă exercițiile de meditație și concentrare menționate aici (și altele asemănătoare) și care, bine executate, sînt capabile să producă efectele scontate. Studentul trebuie - în anumite momente - să se pătrundă adînc de conținutul acestor exerciții, să-și umple - ca să spunem așa - întregul suflet. El începe prin exerciții simple, pe care le execută - înainte de toate - pentru a da o forță mai densă și mai interioară gândirii cerebrale, a cărei activitate este încă intelectuală și rațională. Prin ele gândirea se eliberează de impresii și experiențe senzoriale, concentrîndu-se - putem spune - asupra unui punct, influențîndu-1; se formează astfel un centru provizoriu pentru curenții corpului eteric. Acest punct central nu mai este situat în regiunea inimii, ci a capului și apare clarvăzătorului ca stimulator al unor mișcări.

Numai o disciplină ocultă care începe prin formarea acestui centru poate reuși în totalitate. Dacă - încă de la început - acest punct ar fi transferat în regiunea inimii, candidatul ar putea foarte bine să aibă unele imagini fragmentare ale lumilor superioare, dar i-ar lipsi privirea de ansamblu care să lege lumile superioare de cea sensibilă. La nivelul actual al evoluției, acest lucru reprezintă o necesitate absolută pentru om. Clarvăzătorul nu trebuie să devină un visător, ci să rămînă cu picioarele pe pămînt.

Centrul situat în zona capului, atunci cînd este destul de bine consolidat, este transferat apoi în jos, mai întîi în regiunea laringelui, ca urmare a practicii perseverente a exercițiilor de concentrare. Din această zonă se propagă - în acest moment - mișcările ieșite din corpul eteric, ce vor lumina spațiul astral din jurul ființei umane.

Continuînd exercițiile, studentul va putea determina el însuși poziția corpului său eteric. Înainte, această poziție depindea de forțele din exteriorul corpului fizic; prin antrenament, omul își poate roti corpul eteric din toate părțile. Această capacitate se datorează curenților ce se deplasează - aproximativ - în lungul celor două mîini și al căror centru este „floarea de lotus cu 2 petale” - situată în zona ochilor. Această circulație are loc atunci cînd razele emanate de organul din îaringe îmbracă forme rotunjite, ce se îndreaptă parțial spre „floarea cu 2 petale”, de unde se propagă sub formă de unde spre mîini.

O altă consecință a acestui exercițiu este aceea că acești curenți eterici dau naștere - în modul cel mai delicat - la ramificații ce se împletesc formînd un fel de plasă ce constituie limita corpului eteric. Înainte, acesta nu avea limită - ca să spunem așa - spre exterior, încît curenții vitali intrau și ieșeau direct, legați de oceanul universal al vieții. Acum, influxurile din exterior trebuie să traverseze această peliculă, ființa umană devenind astfel sensibilă față de acești curenți exteriori ce-i sînt de acum înainte perceptibili.

A venit timpul să transformăm regiunea inimii în centrul acestui întreg sistem circulatoriu de curenți și mișcări. Și aceasta se poate realiza continuînd exercițiile de concentrare și meditație, ființa umană atîngînd astfel și nivelul la care dobîndește capacitatea de a auzi „verbul interior”. Pentru acest om, toate

lucrurile îmbracă de acum înaintea un sens nou; cea mai intimă esență a lor devine - ca să spunem așa - audibilă pentru urechea spirituală, ele făcând să se înțeleagă adevărata lor ființă. Curenții eterici îl pun pe ocultist în legătură cu interiorul universului căruia îi aparține. El începe să simtă viața lucrurilor din jurul său și poate prelungi ecoul acestei vieți în mișcările „florilor sale de lotus”.

Omul intră astfel în lumea spirituală. Ajuns în acest punct, în el se deschide un sens nou pentru cuvintele marilor Maeștri ai umanității. Discursul lui Buddha, Evangheliile, de exemplu, au asupra lui un cu totul alt efect decât înainte, patrundându-l de o fericire nebănuită, căci rezonanța acestor cuvinte se armonizează cu ritmurile și mișcările ce le-a făcut să se nască în propriu-i corp. Eh poate verifica acum - printr-o experiență directă - că oamenii de felul lui Buddha sau al Evangheliștilor nu au exprimat simple revelații personale, ci pe cele revărsate în ei de însăși esența lucrurilor.

Avem acum ocazia să semnalăm un fapt ce poate fi înțeles numai în lumina celor spuse mai înainte. Pentru oamenii actualului nivel de cultură, numeroasele repetiții ce împodobesc discursurile lui Buddha sînt surprinzătoare. Pentru discipol, ele devin un fel de pauze în care simțul său interior gustă o perioadă de odihnă, deoarece sînt în corespondență cu unele mișcări de natură ritmică ale corpului eteric și dacă sînt observate cu un perfect calm interior, mișcările acestui corp vibrează la unison. Și cum aceste ritmuri interioare reproduc unele ritmuri ale universului - care, la fel, în anumite momente comportă repetiția și întoarcerea la motive anterioare - gustînd stilul lui Buddha, omul trăiește în armonie cu misterele lumii.

Știința spirituală ne învață că, în perioada noviciatului, omul trebuie să dobîndească patru calități care-l înalță spre cunoașterea superioară:

Prima este capacitatea de a distinge în gînduri realul de iluzie, adevărul de o simplă părere. A doua constă în a ști să aprecieze corect diferența dintre adevăr, real și aparență. Cea de-a treia calitate reprezintă dobîndirea celor șase însușiri (care au fost descrise): controlul asupra gîndurilor, controlul acțiunilor, perseverența, îngăduința, încrederea și o dispoziție constantă. A patra este dragostea față de libertatea interioară.

O înțelegere pur intelectuală a conținutului acestor calități nu ne ajută cu nimic. Este necesar ca ele să se încorporeze în suflet în asemenea măsură încît să genereze obișnuințe interioare. De exemplu, să o luăm pe prima: omul trebuie să-și formeze capacitatea de a distinge el însuși, într-un obiect, elementele secundare de cele esențiale. Totuși, nu poți reuși decât dacă repeți fără încetare acest exercițiu cu fiecare observare a lumii exterioare, calm și răbdător. În final, privirea va depista cît se poate de natural adevărata realitate. „Tot ce se întîmple nu este decât simbol”. Acest adevăr devine pentru suflet o constatare evidentă. La fel trebuie procedat și cu celelalte trei calități.

Sub influența acestor patru obișnuințe ale sufletului, natura subtilă a corpului eteric se modifică cu adevărat. Diferențierea realului de aparență formează în cap centrul eteric și-l pregătește pe cel din laringe. De fapt, pentru a fi într-adevăr constituite, trebuie adăugate și exercițiile de concentrare despre care am vorbit mai înainte, exerciții care aduc forma acolo unde cele patru calități au produs maturizarea.

Atunci cînd centrul din vecinătatea laringelui* este pregătit, corpul eteric dispune liber de el însuși și formează în jurul său o plasă cu rol de epidermă. Aceasta se datorează capacității de a aprecia corect valoarea realului în comparație cu aparența. Ființa umană care a reușit să atingă această apreciere exactă va percepe treptat faptele spirituale. Totuși, nu trebuie să creadă că nu mai poate executa decât acțiuni considerate ca fiind importante din punct de vedere logic. Cel mai neînsemnat act, cel mai mic gest, are un

sens pentru economia universală și nu este vorba decît de a fi conștient de această importanță. Lucrurile mărunte ale vieții obișnuite nu trebuie subestimate, ci apreciate la adevărata lor valoare.

Am vorbit deja despre cele șase virtuți ce intră în Componenta celei de-a treia calități. Ele sînt legate de dezvoltarea „florii cu 12 petale” în regiunea inimii. După cum s-a spus, acolo trebuie dirijat curentul vital al corpului eteric.

Cea de-a patra calitate - dorința de a dobîndi libertatea interioară - servește la maturizarea organului eteric ce se învecinează cu inima. Atunci cînd această stare a devenit o obișnuință fundamentală a sufletului, omul se eliberează de tot ceea ce este legat exclusiv de natura sa personală. El încetează să mai considere lucrurile din punctul său de vedere, limitele neînsemnatului său eu - care-i înălțau din acest punct de vedere particular - dispar, iar misterele lumii spirituale găsesc drum spre ființa iui interioară. Aceasta este adevărata eliberare.

Se poate concluziona - din cele discutate mai înainte - că regulile date de către știința spirituală ating (prin acțiunea lor) adîncurile naturii umane, mai ales regulile legate de cele patru calități. Ele se regăsesc, sub o formă sau alta, în toate marile sisteme ale lumii spirituale. Fondatorii acestor viziuni asupra lumii nu au oferit aceste reguli oamenilor dintr-un sentiment confuz al adevărului. Ei cunoșteau acțiunea asupra elementelor subtile ale naturii umane și au vrut să permită practicanților să ducă aceste elemente încet-încet spre perfecțiune. A trăi conform acestei înțelepciuni înseamnă a munci pentru atingerea perfecțiunii spirituale și acesta este singurul mod de a servi universul. Căutarea perfecțiunii nu dovedește egoism, deoarece omul neevoluat nu poate fi decît un slujitor imperfect al umanității și universului. Să ne amintim proverbul: „Trandafirul care se înfrumusețează pe el însuși înfrumusețează și grădina”.

Prin aceasta, fondatorii marilor sisteme s-au arătat a fi mari inițiați. Ceea ce vine de la ei se răspîndește în sufletele oamenilor și ca urmare progresul este al întregii lumi. Învățătura lor nu poate fi înțeleasă decît dacă știi să vezi faptul că ei s-au inspirat dintr-o cunoaștere a celor mai profunde zone ale naturii umane. Inițiații erau mari savanți și au extras din cunoștințele lor idealul propus umanității. Omul se apropie de acești mari maeștri atunci cînd, acționînd asupra lui însuși, se ridică treptat la înălțimea lor.

Pentru o ființă umană care a acționat dînd corpului său eteric forma pe care tocmai am descris-o, începe o cu totul altă viață. La momentul dorit, el trebuie să primească de la învățătura ocultă explicațiile ce-i vor permite să se adapteze la această nouă existență. De exemplu, atunci cînd percepe - cu ajutorul „florii de lotus cu 16 petale” - forme ce provin dintr-o lume suprasensibilă, el trebuie să-și dea seama că aceste forme diferă unele față de altele, în funcție de lucrurile sau ființele ce le-au zămislit. Primul lucru pe care-l observă este că unele dintre aceste forme sînt influențate de propriile sale gînduri și sentimente, în timp ce altele nu (sau nu prea mult). Unele tipuri de figuri se transformă dacă, zăbindu-le, observatorul gîndește: „Este frumos” și apoi, conti-nuîndu-și constatarea: „Este folositor”. Forțele emanate de minerale sau obiecte artificiale au - printre altele - particularitatea de a se transforma cu fiecare gînd, sentiment ce străbate sufletul celui care le privește, mai puțin cazul formelor ce vin de la plante sau și mai puțin la cele corespunzătoare animalelor. Și ele sînt mobile, pline de viață, dar această mobilitate provine - în parte - numai din influența exercitată de gîndurile și impresiile observatorului; ea are și alte cauze ce nu pot fi controlate de către om.

În sînul acestei lumi a formelor există o specie aparte care la început scapă aproape în întregime de sub influența omului. Ocultistul se poate convinge că aceste forme nu sînt emanate nici de minerale, nici de obiecte artificiale, plante sau animale. Pentru a-și da bine seama de acest lucru, nu trebuie decît să analizeze formele despre care știe sigur că sînt născute de sentimente, instincte și pasiuni ale altor oameni. Propriile sale gînduri și sentimente nu mai exercită asupra acestora decît o acțiune minimă (chiar dacă încă

apreciabilă). În final, va găsi întotdeauna în lumea formelor un „rest” asupra căruia influența sa nu se poate exercita. La început, acest „rest” reprezintă chiar o foarte mare parte din ceea ce percepe. El nu reușește să-și explice acest gen de percepții decât atunci când se examinează pe sine, ceea ce-l face să descopere care sînt formele zămislite de el, căci propriile sale acte, voințe, dorințe, se manifestă prin aceste forme. Un instinct al său, o dorință resimțită, un proiect pe care-l nutrește, totul se luminează sub această aparență. Și mai mult, însuși caracterul său se imprimă în această lume a formelor. Astfel, prin gîndirea și sentimentele sale conștiente, omul poate influența toate formele necreate de el. Cît despre cele pe care le-a zămislit, acestea scapă de sub influența sa deîndată ce au ieșit din el.

Din cele spuse mai înainte rezultă că, pentru "percepția superioară, viața interioară a omului, întreaga lume a instinctelor, pasiunilor și reprezentărilor sale, se exprimă prin figuri exterioare, ca oricare obiect sau ființe. Lumea interioară devine, pentru cunoașterea suprasensibilă, o parte a lumii exterioare. Așa cum în lumea fizică, dacă ești înconjurat de oglinzi îți poți contempla forma corporală, în lumea suprasensibilă te afli față în față cu ființa ta psihică exteriorizată, ce ți se arată ca o reflectare într-o oglindă.

La acest nivel al evoluției sale, pentru ocultist a venit momentul să-și depășească iluzia născută din limitele înguste ale personalității sale. Ceea ce se întîmple în interiorul acestei personalități, el o poate considera acum ca făcînd parte din lumea exterioară, la fel ca tot ceea ce pînă acum cădea sub simțurile sale. Această experiență îl duce treptat la a ști să se poarte cu el însuși așa cum altădată se purta cu ființele din jurul său.

Dacă privirea i se deschide asupra lumilor spirituale înainte de a fi fost suficient pregătit pentru a recunoaște ființele ce o populează, s-ar fi aflat în fața imaginii sufletului său la început ca în fața unei enigme. Instinctele și pasiunile sale i s-ar fi dezvăluit sub forme ce i-ar fi dat impresia că sînt uneori animale, alteori -mai rar - oameni. De fapt, formele animaliere din aceste regiuni nu seamănă niciodată - doar vag - cu cele ale lumii fizice, dar un observator neexperimentat ar putea găsi unele apropieri.

Este deci necesară dobîndirea unui nou mod de a gîndi atunci când se pătrunde în aceste zone, deoarece elementele vieții interioare a omului capătă o formă exterioară, dar apar și inversate, ca o imagine „în oglindă”. De exemplu, atunci când citești un număr trebuie să o faci pe dos; dacă vezi în astral numărul 265, acesta înseamnă de fapt 562. La fel o sferă este percepută ca și cum observatorul s-ar afla în mijlocul ei. Deci trebuie să înveți să traduci în mod corespunzător datele acestei percepții interioare a lucrurilor. Fenomenele sufletului sînt și ele reflectate pe dos: o dorință îndreptată spre un obiect exterior apare ca o formă ce se întoarce spre însăși ființa care emite această dorință. Pasiunile ce sălășluiesc în natura interioară a omului pot îmbrăca forme de animale sau ființe (de același gen) care se aruncă cu o extremă violență asupra autorului lor. În realitate, aceste pasiuni sînt într-adevăr ieșite din el și caută obiectul potolirii lor în lumea exterioară. Dar, dată fiind proprietatea substanței astrale de a se comporta ca o oglindă, reflectarea acestei tendințe spre exterior se proiectează asupra omului cuprins de pasiune ca un atac.

Dacă ai învățat să-ți cunoști șinele observîndu-te cu calm și obiectivitate (chiar și înainte de a atinge percepția suprasensibilă), vei găsi de asemenea forța și curajul necesar pentru a te comporta așa cum trebuie în momentul în care imaginile vieții interioare vin spre tine din afară. Cei care nu s-au confruntat îndeajuns cu ei înșiși - prin acest examen lucid - nu se vor recunoaște în reflectarea oglinzii, considerînd-o străină. În plus, acest spectacol leva provoca neliniște și neputînd-o suporta, vor încerca să se convingă că totul nu este decât o himeră ce nu poate duce la nimic. În cele două cazuri, dacă s-ar ajunge la acest stadiu al disciplinei fără maturitatea necesară, s-ar produce o stopare nefastă a dezvoltării.

Înainte de a continua pe calea progresului, este deci strict necesar ca privirea spirituală a discipolului să-și poată pătrunde cu claritate propriul său suflet. Dacă el a dobândit mai întâi - în lumea fizică - o solidă cunoaștere a personalității sale și întâlnește în lumile suprasensibile în primul rind reflectarea acestei personalități, le poate compara, fiind în măsură să raporteze experiența superioară la o dată cunoscută, ceea ce-I face să pornească astfel de la o bază solidă. În caz contrar, oricare ar fi celelalte entități spirituale întâlnite, nu va avea nici un criteriu pentru a-i aprecia natura și realitatea.

Imagini spirituale - iată deci ce întâlnește prima dată omul în drumul său spre lumile superioare. În ce privește prototipul la care se raportează aceste imagini, acesta se află în el însuși. Ca urmare, discipolul trebuie să fie suficient de pregătit pentru a nu cere realități palpabile acestei prime etape a cercetărilor și să accepte faptul că ceea ce întâlnește la acest nivel nu sînt decît... imagini. Oricum, în mijlocul acestei lumi a imaginilor, el descoperă curînd ceva nou. Eul său inferior stă în fața lui bineînțeles, și el o reflectare în oglindă; dar în această reflectare se proiectează realitatea veritabilă a Eului superior. Din personalitatea inferioară - contemplată astfel în imagine - se degajă forma Eului spiritual și numai din el pornesc legături capabile să se unească cu alte realități spirituale.

A sosit timpul folosirii „florii de lotus cu 2 petale” - situată în regiunea ochilor. Atunci cînd ea începe să se pună în mișcare, omul găsește posibilitatea de a-și pune Eul superior în legătură cu entitățile spirituale ce există mai presus de el. Curenții care ies din această „floare de lotus” se îndreaptă spre aceste entități, astfel încît mișcarea lor este pe deplin conștientizată. La fel cum lumina face ca obiectele fizice să fie vizibile ochiului, acești curenți fac ca ființele spirituale ale lumilor superioare să fie vizibile sufletului.

Adîncindu-se în reprezentările științei spirituale și în adevărurile fundamentale conținute de aceasta, studentul în ocultism învață să pună în mișcare și să dirijeze curenții emiși de „floarea de lotus cu 2 petale”.

În această fază a antrenamentului se conturează întreaga valoare a unei judecăți sănătoase, a unei discipline clare și logice. Este suficient să gîndim efectiv că Eul superior - care pînă acum a zăcut în om ca o sămînță inconștientă - tocmai s-a născut la viața conștientă. Și nu este un simbol; este vorba într-adevăr de o naștere în lumea spiritului. Pentru a fi viabilă, această ființă spirituală trebuie să vină pe lume înzestrată cu toate organele, cu toate rudimentele necesare existenței sale viitoare. La fel cum natura trebuie să dea noului născut ochi și urechi bine definite, legile dezvoltării personale trebuie să vegheze ca Eul superior să vină la viață cu toate facultățile necesare. Și legile care garantează astfel formarea organelor spirituale nu sînt altele decît legile sănatoase ale rațiunii și moralei, care domină lumea noastră fizică. Acest Eu spiritual se maturizează în persoana fizică precum copilul în trupul matern. Sănătatea copilului depinde de acțiunea normală a legilor naturale în corpul mamei sale. La fel și sănătatea omului spiritual este determinată de legi ale bunului simț obișnuit și ale rațiunii, care acționează în lumea fizică. Nimeni nu ar putea da naștere unui Eu superior sănătos dacă nu trăiește și nu gîndește sănătos în lumea fizică. O viață naturală și rațională stă la baza oricărei dezvoltări spirituale adevărate.

În trupul matern copilul trăiește deja în conformitate cu legile naturale a căror acțiune este percepută de către organele sale senzoriale după nașterea sa; astfel, Eul spiritual trăiește deja conform legilor lumii spirituale în sînul existenței fizice și la fel cum copilul - îndrumat de un instinct vital obscur - își asimilează forțele vieții, omul poate dobîndi forțe spirituale înainte de nașterea Eului său superior. Și mai mult, el trebuie să facă acest lucru pentru ca acest Eu să se nască perfect conformat. Ar fi incorect să spui: „Nu pot accepta învățăturile științei spirituale înainte ca eu însumi să fiu clarvăzător”. Căci fără aprofundarea acestei științe spirituale nu se poate ajunge niciodată la adevărata cunoaștere superioară. Ar fi la fel ca în cazul în care un copil ar refuza să primească - în perioada vieții embrionare - ceea ce-i transmite organismul matern și ar vrea să aștepte să și le poată procura el însuși; embrionul copilului are s nzația

confuză că ceea ce primește este bun pentru el. OmuK'care nu înțelege încă lucrurile referitoare la spirit presimte adevărul învățăturilor științei spirituale. Există un fel de intuiție - bazată pe sentimentul adevărului și pe judecăți cu o rațiune clară, sănătoasă și cuprinzătoare - care oferă posibilitatea pătrunderii acestor învățături chiar și atunci când nu sînt încă percepute problemele spirituale. Mai întîi trebuie dobîndite cunoștințele mistice, deoarece acest studiu vă pregătește pentru clarviziune. Cel care ar dobîndi această clarviziune înainte de a fi pregătit în acest mod, ar fi la fel ca un copil venit pe lume cu ochi și urechi, dar fără creier; lumea culorilor și sunetelor s-ar desfășura în fața lui fără ca el să știe ce să facă. Astfel, tot ce în viața fizică a fost primit ca un lucru evident - datorită simțului adevărului, inteligenței, rațiunii - capătă în acest stadiu valoarea unei experiențe trăite.

Discipolul posedă acum o cunoaștere directă a Eului său superior și descoperă că acest Eu se află în legătură cu entități spirituale de natură transcendentală, cu care formează un întreg. El constată astfel că personalitatea sa inferioară provine dintr-o lume mai înaltă, dar își dă seama că natura sa superioară o depășește. Acum poate el însuși diferenția în sine lucrurile trecătoare de cele stabile, ceea ce duce la verificarea celor învățate printr-o experiență personală, la a ști că Eul superior se încarnează într-o formă inferioară. El înțelege atunci că face parte dintr-un ansamblu spiritual care determină caracterul și destinul său, contemplă legea vieții sale - Karma - și recunoaște că eul său inferior nu este - în existența sa actuală - decît una dintre formele pe care le poate lua eul său superior. I se conturează cu claritate posibilitatea de a munci, de la înălțimea individualității sale spirituale, pentru a se perfecționa din ce în ce mai mult. Și, din acest punct de vedere, constată marile diferențe ce separă ființele umane. Urni sînt mai presus de el, la nivele pe care le va atinge mai tîrziu. Își dă seama că acțiunile și cuvintele lor vin dintr-o sursă superioară, iar cei supranumiți „mari inițiați ai umanității” vor fi pentru el realități.

Acestea sînt aptitudinile conferite discipolului de către această fază a evoluției sale: viziunea Eului superior, a încarnării sale într-un eu inferior, a legilor ce ordonează viața în lumea fizică după armoniile spirituale (Karma) și, în final, a existenței marilor inițiați.

Iată de ce se spune, despre un discipol care a atins acest nivel, că pentru el nu mai există îndoială. Dacă altădată avea o încredere bazată pe rațiuni logice și o gîndire sănătoasă, acum apare o cunoaștere totală și o vedere intuitivă pe care nimic nu o poate zdruncina.

Religiile - în ceremoniile, sacramentele și ritualurile lor - au oferit simboluri vizibile în exterior pentru ființele și evenimentele lumii spirituale. Cel care-și aruncă privirea direct în realitatea spirituală înțelege înalta semnificație a acestor acte de cult vizibile în exterior și vede în serviciul religios o reflectare a legăturilor dintre om și lumea spirituală.

În acest sens, discipolul care s-a înălțat pînă la acest nivel a devenit cu adevărat un om nou. Cu ajutorul curenților corpului său eteric, el poate încerca acum să dobîndească - puțin cîte puțin - stăpînirea principiului superior al vieții sale și să atingă astfel un înalt grad de libertate față de corpul său fizic.

TRANSFORMAREA VIEȚII ONIRICE A DISCIPOLULUI

Un semn că discipolul tocmai a atins sau este pe cale să atingă nivelul de evoluție descris în capitolul precedent îl constituie transformarea ce se produce în viața visurilor sale. Înainte, acestea erau confuze, fără continuitate. Acum încep să capete un caracter regulat: imaginile se înlanțuie la fel ca reprezentările vieții obișnuite, se ordonează, putînd fi înțelese cauze și efecte. Și conținutul visurilor se modifică: dacă înainte nu putea fi vorba decît de ecouri ale vieții de zi cu zi - impresii deformate legate de mediul înconjurător sau de propriile stări organice, astăzi imaginile ies dintr-o lume necunoscută pînă acum. Bineînțeles, la început persistă caracterul general al vieții onirice: visul se distinge de reprezentările stării de veghe prin faptul că el traduce printr-un simbol ceea ce vrea să exprime, simbolism ce nu poate scăpa observatorului atent. Visezi, de exemplu, că tocmai ai prins un animal respingător și mîna îți transmite o senzație de dezgust: trezindu-te, îți dai seama că ții strîns în mînă un colț de cuvertură. Percepția nu se exprimă deci fără disimulare: ea recurge la simbol. Sau, de exemplu, visezi că te urmărește cineva: alergi, ești neliniștit. Cînd te trezești îți dai seama că ai avut palpitații în timpul somnului. Stomacul care digeră cu greutate poate produce coșmaruri. Tot ce se petrece în jurul tău se reflectă simbolic în visurile tale. Tic-tac-ul unui ceas poate produce imaginea unei armate ce mărșăluiește în sunetul tobei. Un scaun care cade poate provoca o dramă în care bufnitura se transformă într-un foc de armă, ș.a.m.d.

Atunci cînd corpul eteric începe să se organizeze, visul, păstrînd la început acest caracter simbolic, capătă un aspect mai ordonat, dar nu mai reflectă simple fapte ale vieții fizice sau organice, ci cuprinde - progresiv - imagini prin care se exprimă o altă lume. Astfel se realizează primele experiențe inaccesibile conștiinței normale.

Totuși nu ar trebui să se creadă că un adevărat mistic consideră ceea ce vede în vis ca fiind comunicări foarte importante ale lumii spirituale, ci le ia drept semn precursor al unui nivel mai înalt al evoluției sale.

Curînd, acest semn este urmat de un fapt nou: imaginile visului nu mai sînt - ca înainte - ieșite de sub controlul inteligenței. Gîndirea le dirijează și le imprimă o anumită ordine, așa cum se întîmplă cu reprezentările și senzațiile din starea de veghe. Diferența dintre conștiința de vis și starea de veghe dispare din ce în ce mai mult. Visătorul este treaz - în adevăratul sens al cuvîntului - în timpul vieții sale onirice, ceea ce înseamnă că el se simte stăpînul și ordonatorul reprezentărilor sale simbolice.

În timp ce visează, omul trăiește într-un mediu total diferit de cel al simțurilor sale fizice și, dacă nu și-a dezvoltat organele spirituale, nu poate reflecta acest mediu decît în imaginile haotice de care vorbeam mai înainte. Această lume ar fi pentru el la fel ca lumea sensibilă pentru o ființă ce nu ar avea decît primele rudimente ale organelor vizuale. Iată de ce această altă lume nu se poate reflecta decît în imagini și proiecții ale vieții obișnuite, ca pe un ecran. Aceste imagini sînt văzute în vis deoarece sufletul însuși își proiectează percepțiile din timpul zilei pe substanța din care este alcătuită această altă lume. Într-adevăr, trebuie înțeles bine faptul că în paralel cu activitatea sa conștientă de zi cu zi, omul exercită - inconștient - o alta, în cealaltă lume aflată în discuție. Tot ceea ce percepe sau gîndește este gravat în această lume, iar aceste amprente nu sînt vizibile decît după deschiderea „florilor de lotus”. Dar întotdeauna, la orice om, există rudimente ale „florilor de lotus”. În starea de conștientă normală nu s-ar putea percepe nimic în acest fel, avînd în vedere faptul că impresiile sînt foarte slabe. Dintr-un motiv asemănător nu putem percepe claritatea stelelor în timpul zilei, ea fiind eclipsată de lumina soarelui. Astfel, impresiile spirituale slabe sînt stinse de acțiunea puternică a simțurilor fizice. Dar în timpul somnului, atunci cînd simțurile exterioare sînt adormite, aceste impresii astrale încep să se manifeste (chiar dacă într-un mod dezordonat). Visătorul

devine atunci conștient de experiențele făcute într-o altă lume. Oricum, așa cum am spus, aceste experiențe nu sînt la început decît amprente gravate în lumea spirituală de către reprezentările datorate simțurilor fizice. Numai dezvoltarea „florilor de lotus” permite înregistrarea unor mesaje cu adevărat independente de lumea fizică. Pe măsură ce corpul eteric se organizează, se afirmă deplina cunoaștere a celor eminate dintr-o altă lume. Astfel încep legăturile omului cu o lume nouă.

Acum, urmînd indicațiile antrenamentului, el trebuie să atingă un dublu scop: în primul rînd să poată păstra cu exactitate (în starea de veghe) observațiile făcute în timpul visului și după ce reușește acest lucru, să poată reface observații de aceeași natură și în timpul stării de veghe. El trebuie pur și simplu să aibă grijă ca aceste impresii spirituale să nu se mai șteargă în fața impresiilor fizice; atunci primele vor persista în mod durabil pe lingă cele din urmă.

Dacă discipolul dobîndește această capacitate, tabloul ce l-am descris în capitolul precedent începe să se arate privirii sale spirituale. De acum înainte el poate discerne ceea ce în lumea spirituală este cauza fizicului și recunoaște astfel - înainte de toate - Eul său superior în mijlocul acestei lumi.

Prima sa datorie constă acum în a grefa pe acest Eu superior toată dezvoltarea lui viitoare, adică să-l considere ca fiind adevărata lui ființă și să se comporte în consecință. El este din ce în ce mai mult pătruns de ideea și sentimentul viu că corpul său fizic și ceea ce numea înainte „eul” său nu sînt decît instrumente ale Eului superior. Față de eul său inferior, el are o impresie asemănătoare cu cea resimțită de un om limitat la lumea sensibilă în legătură cu unealta sau vehiculul de care se folosește. La fel cum acesta din urmă nu consideră mașina ce-l transportă ca fiind unul dintre elementele personalității sale - chiar dacă spune: „Eu circul (cu mașina)” cu înțelesul de „Eu merg” - și omul evoluat care-și spune: „Mă duc spre ușă” își reprezintă în realitate faptul că „îmi port corpul spre ușă”. Dar această noțiune trebuie să fie pentru el atît de evidentă, încît să nu piardă nici un moment legătura cu lumea fizică lăsînd loc vreunui sentiment de respingere față de domeniul simțurilor. Dacă discipolul nu vrea să fie „cu capul în nori”, atunci conștiința sa superioară nu trebuie să-i sărăcească viața în lumea fizică, ci s-o îmbogățească - la fel cum îți îmbogățești viața cu noi facilități, liiînd trenul pentru a călători în loc să mergi pe jos.

Dacă discipolul a ajuns în această viață la Eul superior- și chiar la stadiul în care își asimilează această conștiință - el înțelege atunci cum poate trezi la viață forța spirituală de percepție în organul constituit în vecinătatea inimii și cum poate dirija această sensibilitate prin curenții descriși în capitolul precedent. Această forță de percepție este un element al substanței spirituale ce emană din organul aflat în discuție, după care inundă cu o frumusețe luminoasă „florile de lotus” puse în mișcare - cît și celelalte canale ale corpului eteric evoluat - radiază în afară în cîmpul spiritual înconjurător și îl face vizibil din punct de vedere spiritual, la fel cum lumina soarelui, căzînd pe obiectele fizice, le face vizibile ochiului.

Cum este produsă această forță de percepție în organul inimii? Acest lucru nu poate fi înțeles decît pe măsură ce se înaintează pe calea perfecționării.

Lumea spirituală - cu toate realitățile sale - nu devine cu adevărat sesizabilă decît dacă, datorită corpului tău eteric, știi să dirijezi acest organ al percepției spre exterior pentru a lumina obiectele ce trebuie percepute. Perceperea conștientă a unui obiect al lumii spirituale nu este deci posibilă decît dacă omul proiectează el însuși lumina spirituală. De fapt, Eul care produce acest organ de percepție nu se află în interiorul corpului fizic ci, așa cum am spus-o, în afară. Organul inimii nu este decît locul în care Eul vine să aprindă din afară acest organ spiritual luminos. Dacă îl aprindea în altă parte decît aici, percepțiile spirituale astfel produse nu ar fi avut nici o legătură cu lumea fizică. Dar omul trebuie să pună toate forțele spirituale în legătură cu lumea fizică, făcîndu-le să acționeze - în această lume - prin el însuși. Și tocmai

prin intermediul organului inimii Eul suprasensibil pune stăpînire pe eul sensibil, făcînd din acesta instrumentul său.

De fapt, senzația produsă de un obiect spiritual este foarte diferită de cea pe care o oferă lumea terestră omului fizic. Acesta este conștient de existența lui într-un anumit loc al lumii sensibile și percepe obiectele „din afara” lui. Pe cînd omul dezvoltat din punct de vedere spiritual se simte unit cu obiectele spirituale ale percepției sale și „în interiorul” lor. El trece efectiv dintr-un loc în altul în spațiul spiritual; de aceea, în limbajul ocult este numit „rătăcitorul”.

Dacă ar rămîne aici, nu ar putea situa cu certitudine nici un obiect al spațiului spiritual; căci în această lume nou atinsă, ca și în lumea fizică, pentru a determina cu precizie un obiect sau un loc trebuie plecat dintr-un anumit punct. Deci discipolul trebuie să caute un loc pe care să-l supună unei analize aprofundate și pe care să-î ia - ca să spunem așa - în posesiune spirituală. În acest loc el trebuie să-și consolideze un focar spiritual la care să raporteze toate descoperirile sale. La fel și în lumea fizică, toate lucrurile sînt percepute din unghiul locului în care trăiești; bineînțeles, un berlinez va descrie Londra altfel decît un parizian. Există o singură diferență între focarul spiritual și cel fizic: pe lume vii involuntar și la fel îți întipărești (instinctiv) în timpul tinereții o serie de amprente care dau - cu timpul - o coloratură involuntară tuturor lucrurilor. Pe cînd focarul spiritual ți-l fondezi tu însuși și în deplină conștientă; îl alegi în mod deliberat ca punct de plecare în judecățile tale. Această alegere a unui focar spiritual poartă în ocultism denumirea de „construirea unei locuințe”.

În această etapă, privirea spirituală atinge mai întîi realitățile suprasensibile corespunzătoare lumii fizice, în măsura în care ele se găsesc în sfera astrală (unde se află tot ceea ce se înrudește în esență cu instinctele, sentimentele, dorințele și pasiunile), într-adevăr, toate obiectele ce ne înconjoară sînt animate de forțe înrudite cu forțele umane: de exemplu, un cristal este șlefuit, modelat de forțe care - pentru privirea spirituală - sînt comparabile cu instinctele ce acționează în ființa umană. Forțe asemănătoare fac să circule seva în vasele plantei, să se deschidă mugurii, să germineze semințele. Toate aceste forțe capătă formă și culoare pentru organele percepției spirituale, la fel ca obiectele fizice pentru ochii fizici. În această fază a evoluției sale, discipolul percepe nu numai cristalul sau planta, ci și forțele spirituale despre care tocmai am vorbit. El vede instinctele animalelor și oamenilor nu numai ca manifestări ale unor ființe, ci și ca realități exterioare, la fel cum vede - în lumea fizică - mesele, scaunele, etc. întreaga lume a instinctelor, dorințelor, pasiunilor unui animal sau om devine un fel de nor astral ce învăluie ființa. Este ceea ce numim aură.

Clarvăzătorul ajuns în acest stadiu al evoluției sale percepe apoi fenomene ce sînt imposibil - sau cel puțin greu - de perceput cu ajutorul simțurilor fizice. De exemplu, el poate observa diferența astrală dintre un spațiu ocupat aproape în întregime de oameni cu instincte inferioare și un altul în care se află ființe cu o mentalitate ridicată. Un spital se distinge de o sală de bal prin atmosfera sa (nu numai fizică, ci și spirituală). Ambianța astrală a unui oraș comercial este cu totul alta decît cea a unui oraș universitar. La început, percepția clarvăzătoare este prea puțin sensibilă față de aceste fenomene. Comparativ cu percepțiile obișnuite ale simțurilor, aceste percepții superioare apar la început la fel ca visul față de starea de veghe (pentru omul fizic); apoi, în mod progresiv, conștiința se luminează chiar și în acest domeniu.

Cea mai importantă cucerire a unui clarvăzător ajuns la acest nivel este modalitatea în care i se dezvăluie reacțiile în astralul pasiunilor și instinctelor omului sau animalelor. O acțiune plină de dragoste este însoțită de o formă astrală cu totul diferită de cea a unei acțiuni inspirată de ură. O dorință oarbă

produce o „contra-imagine” astrală hidoasă, pe cînd un sentiment nobil suscită una foarte frumoasă. Aceste „contra-imagini” nu au vigoare în timpul vieții fizice, avînd în vedere faptul că existența terestră le reduce puterea; de exemplu, dorința de a avea un obiect își proiectează - ca să zicem așa - „contra imaginea” în lumea astrală; dar dacă dorința a fost satisfăcută (sau dacă cel puțin se întrevede această posibilitate), această contra imagine este foarte slăbită. Ea nu se va manifesta pe deplin decît după moarte, atunci cînd sufletul - în conformitate cu natura sa - însuflețind încă această dorință, nu o va mai putea satisface deoarece organul și obiectul fizic al dorinței vor fi dispărut. De exemplu, un gurmand va avea și după moarte dorința plăcerilor gastronomice, dar nu și-o va mai putea satisface deoarece organul gustului îi va fi dispărut. Ca urmare, dorința va produce o contra-imagine astrală deosebit de vie, a cărei prezență va chinui sufletul. Această reviviscență a pasiunilor în lumea astrală - după moarte - prin intermediul contra-imaginilor ieșite din zonele profunde ale sufletului, constituie ceea ce se numește traversarea lumii psihice și mai ales a domeniului dorințelor. Ea nu încetează decît atunci cînd sufletul s-a purificat de orice dorință inferioară îndreptată spre viața terestră. Atunci acest suflet pătrunde într-o regiune mai înaltă: lumea spirituală propriu-zisă.

Oricît de slabe ar fi aceste contra-imagini ale dorințelor omenești la cel care duce încă o viață fizică, asta nu înseamnă că ele nu există. Aceste dorințe potențiale îl aureolează la fel cum cometa este însoțită de coadă. Clarvăzătorul le poate percepe atunci cînd atinge gradul de evoluție corespunzător.

Discipolul trece prin toate acestea la acest nivel al dezvoltării. Totuși, nu poate aspira încă la experiențe mai înalte; pentru asta trebuie să facă încă un pas pe calea progresului.

CUM POATE FI DOBÂNDITĂ CONTINUITATEA CONȘTIENȚEI

Viața omului trece alternativ prin trei stări: veghea, somnul cu vise și somnul profund, fără vise. Modul de dobîndire a cunoașterii lumilor superioare poate fi înțeles atunci cînd îți faci-o idee despre schimbările ce trebuie să survină în aceste stări, la omul care caută această cunoaștere. Înainte de a fi supus disciplinei corespunzătoare, conștienta este permanent întreruptă de perioadele de odihnă ale somnului, în timpul cărora sufletul ignoră lumea exterioară și pe el însuși. Dîrî cînd în cînd, din acest ocean de inconștientă țîșnesc la suprafață insulele viselor legate fie de evenimente exterioare, fie de stări organice. La început nu vedem în visuri decît o expresie aparte a stării de somn și în consecință, nu ținem seama în general decît de două stări: somnul și veghea. Dar pentru știința ocultă visul are importanța sa pe lîngă celelalte două stări.

Am descris deja modificările produse în visurile omului de către progresele realizate pe calea cunoașterii superioare. Visurile își pierd caracterul lor insignifiant, incoerent, haotic și, treptat-treptat, se constituie într-o lume ordonată, coerentă. La un nivel superior al evoluției, nu numai că visurile se deschid asupra unui univers ce nu se supune deloc realității sensibile, dar ele dezvăluie în plus fapte ce traduc o realitate superioară în adevăratul înțeles al cuvîntului. Tot felul de enigme și mistere sînt ascunse în spatele realității sensibile. Această lume fizică demonstrează cît se poate de bine că este rezultatul unor fapte de natură superioară, dar omul limitat la percepțiile sensibile nu poate atinge aceste cauze. Discipolul le vede dezvăluindu-i-se parțial - atunci cînd este în starea ce pleacă din visul obișnuit - dar depășindu-î.

Intr-adevăr, el nu trebuie să considere ca fiind adevărate aceste revelații decît atunci cînd ele îi sînt confirmate de percepția sa conștientă din starea de veghe. Poate reuși și acest lucru, devenind astfel capabil

să transporte în starea de veghe percepțiile sale din vis; atunci lumea sensibilă capătă în ochii lui o coloratură cu totul nouă. Așa cum un orb din naștere, operat fiind, vede - după aceea - lumea fizică îmbogățindu-se astfel cu toate informațiile vizuale și omul devenit clarvăzător percepe în ceea ce-l înconjoară calități, lucruri și ființe noi. Acum nu mai are nevoie să aștepte visul pentru a trăi într-o altă lume; se poate pune - atunci când consideră de cuviință - în starea de conștientă necesară percepției superioare. Și apoi această stare are pentru el o importanță similară cu cea a percepțiilor avute în viața obișnuită, atunci când simțurile sînt active, comparativ cu cele avute în perioadele în care simțurile sînt diminuate. Se poate spune într-adevăr că discipolul deschide simțurile sufletului său și contemplă lucrurile ce trebuie să rămână ascunse simțurilor corpului său.

Or această stare nu este încă decât o tranziție spre etapele superioare ale cunoașterii. Dacă cercetătorul își continuă cu perseverență antrenamentul ocult, va descoperi că această transformare nu-i afectează numai viața lui de vis, ci și somnul profund (care înainte era lipsit de visuri). El observă că starea de inconștiență absolută în care se găsea (pînă astăzi) în perioada somnului este acum întreruptă de episoade conștiente. În curând, din tenebrele profunde ale somnului țâșnesc la suprafață percepții cu un caracter necunoscut înainte. Bineînțeles, sunt greu de descris aceste percepții. Limbajul nostru, făcut pentru lumea sensibilă, nu poate exprima decât foarte vag lucrurile ce nu aparțin acestei lumi. Trebuie totuși folosite cuvintele pentru a da o idee despre aceste realități, dar numai pentru a face comparații simbolice. Ființele și lucrurile existente în lumile superioare sînt atît de înrudite cu lumea sensibilă încît pot fi folosite foarte bine comparațiile pentru reprezentarea lor aproximativă, utilizînd chiar limbajul obișnuit. Nu trebuie uitat totuși faptul că o bună parte dintre aceste descrieri ale lumilor suprasensibile nu pot fi decît simbolice. Iată de ce disciplina ocultă nu recurge decît parțial la cuvinte obișnuite; în rest, dacă vrei să progresezi, ești obligat să studiezi limbajul simbolic - ce vorbește prin evidență - pe durata antrenamentului ocult. Acest lucru nu te împiedică să reușești să-ți faci o idee aproximativă despre realitățile spirituale folosind lucrări scrise în limbajul obișnuit (cum este și această carte).

Dacă am dori să facem o comparație referitoare la primele impresii ce apar din oceanul de inconștiență totală în care sîntem cufundați în timpul somnului profund, acestea ar putea fi comparate cel mai bine cu fenomenele de audiere. Se poate vorbi de o percepție a sunetelor și cuvintelor. La fel cum experiențele onirice par un gen de viziune și pot fi puse în legătură cu percepția vizuală, tot așa și realitățile somnului profund se apropie de impresiile auditive. (Să remarcăm că în lumea spirituală viziunea este de asemenea o activitate superioară audierii; și în această liană culorile sînt mai elevate decît sunetele sau cuvintele. Dar ceea ce discipolul percepe la început în această lume, pe parcursul antrenamentului său, nu sînt încă fenomene superioare de culori, ci fenomene inferioare de sonorități. Dacă omul percepe în primul rînd culorile, aceasta se întîmplă numai deoarece linia generală a evoluției îl înrudește mai mult cu lumea ce i se dezvăluie în vis. Pe cînd el nu este la fel de bine adaptat la lumea superioară ce se manifestă în somnul profund. Deci, această lume îi vorbește la început prin sunete și cuvinte; la forme și culori va avea acces mai tîrziu).

Deîndată ce discipolul observă că are experiențe de această natură (în starea de somn profund), prima sa îndatorire este de a le face cît se poate de clare și precise. La început acest lucru este foarte dificil deoarece perceperea celor trăite în această stare este extraordinar de slabă. La trezire el știe că i s-a întîmplat ceva, dar nu-și poate aminti prea bine ce. În timpul acestei perioade preliminare, important este să rămîi calm și detașat, fără să te lași nici un moment în voia agitației sau nerăbdării deoarece, în orice caz, aceste dispoziții nu ar putea fi decît dăunătoare. Și ele nu numai că nu accelerează progresul, dar îl și împiedică. Trebuie să te lași într-un fel cu calm în voia a ceea ce vine spre tine, fără nici un fel de bruscări.

Dacă la un moment dat nu-ți poți aminti experiențele din timpul somnului, așteaptă cu răbdare realizarea acestui lucru; acest moment va veni cu siguranță și cu cât vei fi mai calm și răbdător, cu atât mai mult vei dobîndi în mod sigur această capacitate de percepție; în schimb, dacă forțezi, vei obține probabil rezultatul dorit odată, dar această facultate va putea să dispară apoi în totalitate și pentru multă vreme.

Dacă se formează această capacitate de percepție și experiențele din timpul somnului reapar clare în fața conștiinței, trebuie să-ți îndrepti atenția asupra punctului următor. Printre aceste experiențe pot fi observate două tipuri: unele paf cu totul străine de cele cunoscute pînă acum. Acestea sînt primele semne ale lumii spirituale superioare la care vei avea acces mai tîrziu. Cît despre cel de-al doilea tip de experiențe, observatorul atent va descoperi în ele o oarecare asemănare cu lumea obișnuită în care trăiește. Problemele asupra cărora reflectează în timpul existenței, misterul lucrurilor înconjurătoare - pe care nu-l poate pătrunde cu intelectul obișnuit - sînt clarificate prin aceste experiențe ale somnului, în timpul zilei omul reflectează la tot ce-l înconjoară, încercînd să-și reprezinte legăturile existente între lucruri. De aceste reprezentări și concepte se leagă experiențele somnului. Ceea ce nu era decît un concept vag și obscur, începe să capete o sonoritate, o viață pe care nu ar fi putut să o compare în lumea sensibilă decît cu sunete sau cuvinte. Discipolul are din ce în ce mai mult impresia că rezolvarea problemelor ce și le pune vine dintr-un plan superior, în sunete, cuvinte și dobîndește posibilitatea de a lega aceste relevații dintr-o altă lume de fenomene ale vieții obișnuite. Ceea ce el nu poate atinge decît în gînd, devine acum o experiență trăită, la fel de concretă ca și cele din lumea sensibilă. Căci lucrurile și ființele acestei lumi fizice nu sînt numai ceea ce par a fi pentru percepția senzorială: ele sînt de fapt expresia emanației realităților spirituale.

Este ușor de înțeles că această capacitate de percepție superioară nu poate fi binefăcătoare decît dacă simțurile spirituale au fost dezvoltate normal și în mod regulat, la fel ca în cazul omului fizic ce nu ar putea cere instrumentelor sale senzoriale obișnuite observații exacte, decît dacă ele sînt normal constituite. Simțurile spirituale sînt formate de către om prin exercițiile ce i le indică disciplina ocultă.

Printre aceste exerciții figurează concentrarea, adică arta de a-ți îndrepta atenția asupra unor anumite reprezentări și concepte, raportîndu-te la misterele universului. Trebuie adăugată aici meditația - arta de a trăi în aceste idei și cufundarea completă în ele, conform modalității descrise. Concentrarea și meditația sînt mijloacele prin care omul acționează asupra sufletului său, trezind astfel organele psihice de percepție. În timpul efectuării acestor exerciții de concentrare și meditație, sufletul său se dezvoltă în corp la fel ca embrionul în trupul matern. Și arunci cînd în timpul somnului apar experiențele descrise mai sus, se apropie momentul nașterii, cînd sufletul eliberat devine într-adevăr o altă ființă, pe care omul a maturizat-o în el.

Motivul pentru care regulile privitoare la aceste exerciții sînt atît de importante și trebuie urmărite cu exactitate îl constituie faptul că acestea conțin legile creșterii și maturizării naturii superioare a sufletului uman. Această natură trebuie să fie - chiar de la nașterea sa - un organism construit într-un mod corect și armonios. Dar dacă ceva este înțeles greșit, nu se mai naște în lumea spirituală o ființă viabilă, ci dimpotrivă; astfel nașterea este ratată.

Se înțelege cu ușurință că nașterea acestui suflet superior are loc în timpul somnului profund, dacă ne gîndim că un organism încă atît de delicat și lipsit de rezistență, dacă ar apare în condițiile vieții zilnice, ar fi incapabil să înfrunte fenomenele prea dure ale acestei vieți. Deci activitatea sa - a sufletului - ar fi sufocată de cea a corpului fizic. Pe cînd în somn, în timpul odihnei acestui corp de care depinde percepția sensibilă, activitatea sufletului superior - aproape imperceptibilă la început - se poate naște și manifesta.

Să remarcăm totuși încă o dată că discipolul nu ar putea considera aceste experiențe ale somnului ca fiind cunoștințe autentice decît atunci cînd este în stare să integreze în conștiința diurnă sufletul superior

trezit de curînd. Dacă reușește acest lucru, el devine de asemenea capabil să perceapă - în timpul experiențelor fizice și între ele - lumea spirituală în propriul său caracter, adică să înțeleagă cu sufletul - sub formă de sunete și cuvinte -misterele ce-l înconjoară.

Ajuns la acest stadiu, el trebuie să-și dea seama că la început nu are de-a face cu fenomene spirituale izolate, mai mult sau mai puțin incoerente. Iată de ce trebuie să-și păstreze voința de a clădi - în această privință - un întreg sistem de cunoștințe; căci s-ar afla cu ușurință în situația de a introduce în lumea psihică noțiuni și idei pur imaginare, construindu-și astfel un univers fără nici o legătură cu adevăratul univers spiritual. Discipolul trebuie să practice permanent un control foarte riguros al sinelui. Cea mai bună metodă este să faci din ce în ce mai conștient cele câteva experiențe spirituale cunoscute și să aștepți răbdător ca altele să apară în mod spontan pentru a se alătura celorlalte.

Sub acțiunea lumii spirituale în care tocmai ai intrat și prin folosirea exercițiilor corespunzătoare, se produce într-adevăr o accentuare - din ce în ce mai puternică - a conștientei în perioada somnului profund. Experiențele din ce în ce mai numeroase răbufnesc din inconștiența în care rămîn prinse fragmente tot mai mici ale vieții din timpul somnului. Astfel se unesc treptat percepțiile izolate, fără ca această acțiune naturală să fie jenată de combinații și asociații de idei ce nu ar putea inspira decît obișnuințe intelectuale scoase din lumea sensibilă. Cu cît introduci mai puțin în lumea spirituală obișnuințe fără noimă ale gîndirii, cu atît mai bine. Dacă te porți astfel, se apropie momentul - pe calea cunoașterii superioare - în care, stări ce înainte erau cufundate în inconștientul somnului sînt preschimbate într-un șir neînterupt de experiențe conștiente. În timpul odihnei corpul trăiește o viață la fel de reală ca în perioada de veghe; abia observi în timpul somnului că ai de-a face cu o realitate total diferită de mediul sensibil în care se află corpul. Pentru ca discipolul să nu șovăie niciodată în acest mediu sensibil, el trebuie neapărat să stabilească o legătură între abisalele experiențe ale somnului și mediul înconjurător sensibil, chiar dacă la început, natura revelațiilor sale din timpul somnului reprezintă o descoperire cu totul nouă.

Etapa importantă ce constă în dobîndirea conștientei în timpul somnului poartă numele - în știința ocultă - de „continuitatea conștientei”¹.

În cazul celui care atinge acest nivel, facultatea de a percepe nu este întreruptă în perioadele de odihnă ale corpului său fizic, cînd organele de simț nu transmit sufletului său nici o impresie din exterior.

(¹Ceea ce descriem aici constituie - pentru un anumit nivel al evoluției - un fel de „ideal” aflat la capătul unui drum lung. Ceea ce discipolul cunoaște mai întîi, sînt aceste două stări: în primul rînd - conștienta relativ trezită în locul viselor incoerente; în al doilea rînd - somnul iară conștient și fără visuri.)

DISOCIEREA PERSONALITĂȚII ÎN TIMPUL ANTRENAMENTULUI OCULT

În timpul somnului, sufletul omenesc nu primește informații de la organele fizice ale simțurilor. În această stare, percepțiile lumii exterioare nu-l ating, fiind într-adevăr - într-o anumită măsură - în afara acestei părți a naturii umane numită corp fizic și care în starea de veghe transmite percepțiile senzoriale și gândirea. El - sufletul - nu mai este legat decât de corpurile subtile (eteric și astral), care scapă observației fizice. Or, activitatea acestor corpuri subtile este departe de a se opri în timpul somnului. La fel cum corpul fizic se află în legătură cu lucrurile și ființele lumii fizice asupra cărora acționează (și care, la rândul lor, acționează asupra lui), sufletul trăiește în lumea superioară și această viață nu este întreruptă de somn. Dar omul nu poate ști nimic despre această activitate atît timp cît nu posedă organe de percepție spirituală cu ajutorul cărora să poată observa în timpul somnului ceea ce-l înconjoară și ceea ce face el însuși, la fel cum în starea de veghe observă mediul fizic cu ajutorul simțurilor sale. Disciplina ocultă constă, așa cum am văzut în capitolele precedente, în ajutarea formării acestor simțuri spirituale.

Or, dacă omul reușește - prin această disciplină - să transforme caracterul somnului în sensul pe care l-am arătat, el devine capabil de a urmări în mod conștient tot ce se petrece în jurul lui atunci cînd se află în această stare și se poate comporta în acest mediu după bunul său plac, așa cum face în starea de veghe cu ajutorul simțurilor. Este bine totuși de remarcat că percepția conștientă a mediului fizic obișnuit presupune deja un nivel superior al "clarviziunii, în timp ce, la începutul antrenamentului, studentul în ocultism percepe realitățile unei alte lumi, fără a putea găsi legătura lor cu obiectele mediului său familiar.

Caracterele particulare ale visului și somnului se regăsesc permanent în întreaga viață. Sufletul trăiește într-o legătură continuă cu lumile superioare în care este activ și de unde ia impulsurile prin care acționează fără încetare asupra corpului său fizic. La omul obișnuit, această viață în lumea spirituală rămîne inconștientă. Cît despre ocultist, el devine conștient de ea, "fapt ce-i transformă existența. Atît timp cît sufletul nu posedă clarviziune, el este condus de ființe superioare lui, dar, la fel cum un orb din naștere își vede - după operație - existența trans-formîndu-se și devenind cu totul alta deîndată ce se poate conduce fără îndrumător și formația ocultă .metamorfozează viața ființei umane. Astfel, omul este bineînțeles predispus la multe greșeli pe care conștiința obișnuită nu le bănuiește; el își află motivațiile acțiunii într-un domeniu în care pînă atunci, fără să fie conștient de acest lucru, era supus puterilor superioare integrate în armonia universală. Discipolul se retrage deci din această armonie și trebuie să realizeze el însuși acțiuni pe care înainte le îndeplinea universul în locul său, fără participarea lui conștientă.

Din această cauză, în scrierile ce tratează ocultismul, se vorbește atît de mult despre pericolele legate de progresul în domeniul lumilor superioare. Descrierea lor pare să aibă ca scop îndepărtarea spaimei ce cuprinde sufletele timide aflate în fața acestei noi vieți. Dar trebuie spus că aceste pericole există numai pentru cel ce nu înțelege regulile indispensabile ale prevederii. Atunci cînd aceste reguli sînt respectate și dacă discipolul urmează punct cu punct indicațiile ocultismului adevărat, în acest caz, dacă progresul său este marcat de experiențe ce depășesc în putere și grandoare tot ceea ce poate fi imaginat de către cea mai îndrăzneată fantezie, în acest caz nu poate fi vorba de vreun pericol real pentru sănătate sau viață. Bineînțeles, omul descoperă forțe teribile ce amenință viața sub toate aspectele sale; el devine capabil de a se folosi el însuși de unele forțe și ființe ce scapă percepției senzoriale. Tentația de a le folosi pe acestea într-un mod neadecvat, pentru interesul personal sau utilizarea lor fără noimă, din lipsa unor cunoștințe suficiente, este foarte mare. Dar despre acest lucru vom vorbi în capitolul referitor la „gardianul pragului".

Trebuie înțeles bine faptul că aceste forțe ostile vieții există chiar și atunci când sînt ignorate; este adevărat că în acest caz legătura lor cu umanitatea este supusă unor legi superioare. Această legătură este cea care se schimbă în momentul în care omul pătrunde conștient în această lume ce-i era ascunsă pînă atunci. Oricum, ei își consolidează astfel propria sa existență și își îmbogățesc sfera de viață într-o măsură de neînchipuit. Nu există pericol adevărat decît dacă discipolul se impacientează sau se supraestimează și dacă vrea să înfrunte singur prea devreme unele experiențe, tară să aștepte ca spiritul său să fie îndeajuns de pătruns de legile spirituale. Umilința și modestia sînt cuvinte mult mai puțin vîdite în acest domeniu decît în viața de zi cu zi. Atunci cînd discipolul le posedă cu adevărat, el poate fi sigur că progresul său în lumile superioare nu va prezenta nici un pericol pentru ceea ce numim în mod obișnui! viață și sănătate.

Înainte de toate trebuie evitate dezacordurile dintre experiențele superioare și exigențele vieții obișnuite, deoarece omul trebuie să-și îndeplinească îndatoririle pe pămînt, ceea ce ar însemna mai degrabă ratarea sigură a destinului său decît dorința de a scăpa de aceste îndatoriri terestre pentru a evada într-o altă lume.

Dar ceea ce percep simțurile, nu reprezintă totuși decît o porțiune a lumii, iar entitățile ce se exprimă prin fenomenele sensibile sînt de natură spirituală. Este nevoie de o participare la viața spirituală pentru a-i putea transfera manifestările în această lume terestră. Omul transformă pămîntul implantîndu-i germini ai spiritului, culeși în lumea spirituală. Aceasta este misiunea sa. El trebuie să încerce să se înalțe pînă la nivelul spiritului, deoarece lumea sensibilă s-a născut din spiritual și nu se poate acționa eficient pe acest pămînt decît avînd parte de această lume spirituală ce conține toată energia creatoare. Dacă aplici în acest sens disciplina ocultă, fără a părăsi nici un moment direcția stabilită, atunci nu trebuie să te temi de nici un pericol, oricît de neînsemnat ar fi el. Oricum, perspectiva unui pericol nu ar trebui să descurajeze pe nimeni, ci să încete pur și simplu la a dobîndi calitățile specifice adevăratului student în ocultism.

După aceste observații preliminare ce pot îndepărta orice teamă, vom trece acum la descrierea cîtorva dintre aceste pretinse „pericole”. În corpurile subtile ale discipolului se produc mari schimbări rezultate din procesele evolutive ale celor trei mari forțe ale sufletului: voință, sentiment și gîndire. Înainte de a porni un antrenament spiritual, aceste trei forțe se găsesc - în mod normal - într-o relație dependentă de legile universale. Omul nu poate sunți, gîndi sau voi oricum. De exemplu, atunci cînd o reprezentare are loc în conștiință în timpul zilei, ea se asociază în mod natural cu un anumit sentiment sau antrenează o oarecare decizie. Dacă intri într-o cameră în care aerul este sufocant, deschizi fereastra; dacă auzi că ești strigat pe nume, răspunzi; dacă vezi un obiect ce miroase urît, simți un sentiment dezagreabil.

Acestea sînt legături simple, spontane, între gîndire, sentiment și voință. Or, deîndată ce viața omului este privită în ansamblu, se constată că ea se bazează în totalitate pe aceste legături. În plus, o viață nu pare a fi „normală” decît dacă poate fi observată prezența acestor legături naturale dintre forțele sufletului. S-ar considera ca fiind în contradicție cu legile naturii umane cazul în care un om, de exemplu, ar simți un sentiment agreabil respirînd un miros urît sau nu ar răspunde atunci cînd este întrebare. Rezultatele ce pot fi obținute în urma unei educații bune sau a unei învățături corecte constau exact în consolidarea acestor legături naturale dintre gîndirea, sentimentul și voința elevului. Noțiunile ce sînt inoculate unui copil sînt destinate a fi puternic înodate pe viitor în plasa sensibilității și vieții sale voluntare.

Cauza îi constituie faptul că, în „corpurile” subtile ale sufletului, centrele acestor trei forțe coincid, formînd astfel un tot coerent. Dealtfel, însăși această uniune se regăsește în corpul fizic material unde, de asemenea, organele ce servesc voința sînt în mod natural legate de cele ce exprimă gîndirea și sentimentul. Astfel, un arome gînd atrage în mod normal sentimentul sau actul volitiv corespunzător.

Or, vine un moment - în antrenamentul ocult - cînd legăturile ce unesc între ele aceste trei forțe fundamentale nu mai funcționează. La început, această oprire nu se produce decît în subtilul organismului

psihic; dar, în etapa următoare, separarea se repercutează pînă asupra corpului fizic. Creierul unui om evoluat din punct de vedere spiritual se disociază, de exemplu, în trei elemente distincte. Dealtfel, această separare nu este perceptibilă simțurilor obișnuite și nici verificabilă cu cele mai precise instrumente. Totuși ea se produce și clarvăzătorul are posibilitatea de a o observa. Creierul clarvăzătorului avansat se disociază în trei natuiri independente una de alta: creierul-gîndire, creierul--sentiment și creierul-voinți.

Organele gîndirii, afe sentimentului și voinței sînt de acam înainte perfect autonome. Nici o lege nativă nu le mai reglează legăturile și sarcina armonizării. Iar revine conștiinței superioare trezite de om;

Studentul în ocultism constată această schimbare, remarcă faptul că în el nu mai există nici o legătură între o reprezentare și «s sențiment sau între sentiment și un act de voință - cel puțin dacă su creează ei însuși această legătură. Nici un impuls nu-l mai poartă de la idee la acțiune. Acum el poate rămîne insensibil în fața unui fenomen care înainte îi inspira, o dragoste vibrantă sau o ură violentă, nepăsător în fața unui gînd care înainte i-ar fi îndemnat cu entuziasm la acțiune. Pe de altă parte, el poate îndeplini de bunăvoie acte pentru care omul obișnuit nu ar găsi nici un motiv. El a realizat această mare cucerire a disciplinei oculte: stăpînirea perfectă a coordonării dintre cele trei forțe ale sufletului. În schimb, de acum înainte el este responsabil de această coordonare.

Omul nu poate stabili legături conștiente cu unele forțe și ființe suprasensibile decît dacă și-a transformat în acest mod natura internă, avînd în vedere faptul că există o înrudire între unele forțe fundamentale ale universului și forțele personale ale sufletului său. De exemplu, cea existentă în voință poate acționa asupra ființelor și obiectelor lumii spirituale și le poate percepe, dar numai atunci cînd se va fi eliberat de orice uniune intimă (în suflet) cu sentimentul și gîndirea. Deîndată ce această legătură este ruptă, acțiunea voinței se exteriorizează. La fel se întîmplă și cu forțele gîndirii și ale sentimentului. De exemplu, dacă un om are pentru altcineva un sentiment de ură, acest sentiment este vizibil clarvăzătorului sub forma unui nor luminos, cu un colorit aparte. El (clarvăzătorul) poate îndepărta acest sentiment de ură la fel cum, în lumea sensibilă, un om fizic poate preveni lovitura ce-i amenință. Ura devine în lumea superioară un fenomen vizibil. Și dacă clarvăzătorul o poate percepe, acest lucru se datorează faptului că el este capabil să exteriorizeze forța ce se află în sensibilitatea sa, la fel cum omul fizic îndreaptă spre exterior sensibilitatea ochiului său atunci cînd vrea să vadă. Or, la fel se întîmplă și în cazul unor fapte mult mai importante ale vieții sensibile, cu care omul poate stabili legături conștiente deîndată ce forțele fundamentale (cele trei) ale sufletului au devenit independente una de alta.

Această separare a gîndirii, sentimentului și voinței poate provoca - dacă se uită regulile ocultismului adevărat - trei tipuri de pericole ce pot tulbura progresul ființei umane. Primul deranjament se poate produce în cazul în care legăturile sînt rupte înainte de atingerea unui nivel destul de ridicat - în domeniul cunoașterii - de către conștiința superioară, pentru a putea produce ea însăși orientarea ce va asigura acordul liber și armonios al forțelor ce s-au disociat.

Căci, în general, aceste forțe nu sînt toate trei, în același moment, la un nivel egal de maturitate. La un om gîndirea este mai dezvoltată, la altul - sentimentul sau voința. Cît timp coordonarea forțelor rămîne să fie menținută de către legile universale, predominarea uneia dintre ele nu ar putea provoca vreo perturbare importantă. La un om cu voință, de exemplu, legile universale permit gîndirii și sentimentului să compenseze excesele la care s-ar putea ajunge printr-o activitate voluntară exagerată. Dacă el începe să urmeze un antrenament ocult, această influență compensatoare - datorată sentimentului și gîndirii - încearcă să frîneze voința ce produce excese teribile: și dacă omul nu este perfect stăpîn pe conștiința sa superioară - încît să poată restabili armonia - atunci voința nu mai poate fi oprită și tiranizează fără încetare sufletul. Sentimentul și gîndirea sînt reduse la o neputință totală, iar omul, biciuit de o activitate voluntar

dominatoare, devine sclavul ei. Se creează astfel o natură violentă ce trece fără întrerupere de la o acțiune la alta.

A doua tulburare poate apare în cazul în care sentimentul se dereglează peste măsură. O persoană cu o tendință naturală spre devotament și respect față de celelalte ființe poate, de exemplu, să cadă într-o dependență totală față de acestea, pînă într-acolo încît să-și piardă voința și gîndirea personală. În loc să dobîndească cunoașterea superioară, acest suflet se anemiează și se golește. De asemenea, dacă dă frîu liber unei vieți afective dusă pînă la pietate și sentimente religioase, el poate să cadă într-un misticism exaltat, dereglat.

Al treilea deranjament rezultă din dezvoltarea exagerată a gîndirii, caz în care apare o stare sufletească contemplativă, introvertită, ostilă manifestărilor vieții. Pentru aceste ființe lumea nu pare să mai aibă importanță decît în măsura în care ea oferă ocazii de a le satisface aviditatea devorantă de cunoaștere. Nici un gînd nu ar mai putea să le îndrume la acțiune și nici să le trezească vreun sentiment. Ele (ființele) observă toate lucrurile cu răceală și detașare, evită contactul cu realitatea cotidiană (care le repungă sau cel puțin le apare lipsită de orice sens).

Acestea sînt cele trei încurcături în care poate intra discipolul: voința puternică, exaltările sentimentului, o căutare a cunoașterii reci și fără dragoste. Pentru observatorul superficial și chiar pentru medicina materialistă, o ființă căzută într-una din aceste greșeli seamănă foarte bine cu un nebun sau cel puțin cu unul „foarte nervos”. Este evident că discipolul trebuie să evite această asemănare, iar el poate reuși acest lucru dacă dezvoltă cele trei forțe în mod armonios înainte de a rupe legăturile lor native și le pune sub controlul unic al conștiinței superioare.

Căci deîndată ce s-a comis o greșală și una dintre forțele fundamentale este lăsată de capul ei, nașterea sufletului superior nu poate produce decît o ființă anormală și incompletă. Forța dezlănțuită ocupă întreaga personalitate și mult timp de aici înainte nu se va mai putea realiza echilibrul. În cazul celui care nu încearcă să se perfecționeze, faptul de a fi o natură voluntară, sentimentală sau meditativă apare ca o trăsătură de caracter inofensivă. Dar aceste predominante exclusiviste capătă, în cazul discipolului, proporții atît de mari încît pierde integritatea naturii sale arcană și rămîne dezorientat în existența sa.

Dealtfel pericolul nu devine serios decît în momentul în care discipolul dobîndește capacitatea de a reproduce în starea de veghe experiențe asemănătoare cu cele din perioada de somn. Atît timp cît nu a depășit stadiul în care somnul este întrerupt de Iluminări, viață sensibilă - dirijată de legile cosmice - restabilește ea însăși echilibrul. Iată de ce este atît de necesar ca viața discipolului în starea de veghe să fie normală, sănătoasă și regulată din toate punctele de vedere. - Cu cît răspunde mai bine exigențelor naturale, menținîndu-și corpul, sufletul și spiritul într-o stare de vigoare și sănătate, cu atît mai bine pentru el. Dimpotrivă, dacă viața de zi cu zi contribuie la excitarea sau dezechilibrarea lui - și dacă influența periculoasă vine să adauge din exterior un efect distrugător marilor schimbări ce au loc în viața sa interioară, rezultatul poate fi dăunător. Trebuie deci să cauți tot ceea ce corespunde funcționării normale a facultăților și forțelor tale. tot ceea ce poate favoriza condiții de viață în armonie cu mediul înconjurător; ar trebui să eviți orice ar putea deranja această armonie și tot ceea ce ar introduce neliniște și agitație în existența ta. Nu este vorba atît de înlăturarea manifestărilor exterioare ale acestei agitații, cît de a avea grijă ca viața interioară, ideile, stările sufletești, sănătatea, să nu suporte șocuri în mod permanent.

Toate acestea nu mai sînt atît de ușor de observat atunci cînd ai realizat un progres ocult, căci experiențele superioare ce îmbogățesc acum viața exercită o acțiune continuă asupra întregii existențe; și dacă în aceste experiențe superioare apare ceva anormal, te pîndesc unele tulburări ce pot să te îndepărteze în orice moment de calea cea bună. De asemenea, discipolul nu trebuie, să neglijeze nimic din ceea ce-i va asigura stăpînirea întregii sale ființe. Niciodată să nu-i lipsească prezența de spirit sau cămuî necesar pentru abordarea oricărei situații din viață. Dealtfel, o adevărată disciplină ocultă face să apară prin ea însăși toate aceste calități; ea vă informează despre pericole, oferindu-vă ■■ dîiî plin - în momentul dorit forța necesară pentru a le îndepărta.

GARDIANUL PRAGULUI

Întîlnirile cu „gardianul pragului” sînt experiențe de o mare importanță, ce însoțesc ascensiunea în lumile superioare. În realitate nu există un singur gardian, ci doi: unu! - „micul” și celălalt - „marele gardian al pragului”. Primul este întîlnit atunci cînd legăturile ce unesc între ele voința,, gîndirea și sentimentul în corpurile subtile (astral și eteric) încep să se desfacă, așa cum am descris în capitoul precedent. Cît despre „marele gardian al pragului”, omul îl întîlnește atunci cînd ruptura acestor legături atinge și organele fizice ale corpului, în special, și în primul rînd creierul.

„Micul gardian al pragului” este o ființă i. dependentă, ce nu există pentru omul care. nu a atins încă stadiul de dezvoltare la care îl poate întîlni. Nu putem descrie aici decît o parte dintre caracteristicile lui esențiale.

Să încercăm mai întîi să reprezentăm sub o formă narativă întîlnirea discipolului cu „gardianul pragului”, întîlnire care îl avertizează că gîndirea, sentimentul și voința lui scapă din coordonarea lor primitivă. -

O ființă destul de înfricoșătoare se înalță în fața discipolului care are nevoie, pentru a rezista vederii acesteia, să folosească tot ce a putut dobîndi în domeniul prezenței de spirit și îcrederea sa în excelența drumului său spre cunoaștere.

Iată cum dezvăluie „gardianul” sensul ființei sale:.

„Pînă aici ai fost condus de puteri ce erau invizibile ochilor tăi. Prin ele, pe parcursul existențelor tale anterioare, fiecare dintre acțiunile tale bune a fost recompensată și fiecare dintre faptele tale rele a avut urmările sale neplăcute. Sub influența lor, caracterul tău s-a format, marcat de experiențele și gîndurile tale. Ele au hotărît destinul tău. Ele au determinat bucuria sau suferințele ce ți se cuveneau în fiecare dintre reîncarnările tale, după comportarea ta din trecut. Ele te-au dominat sub forma legii universale - „KARMA”. Aceste puteri vor renunța acum la o parte din dominația lor asupra ta, ceea ce înseamnă că trebuie să te ocupi de o parte din munca pe care o făceau ele. Pînă acum ai fost lovit de soartă și nu știai de ce: era urmarea unei acțiuni dăunătoare ce ai îndeplinit-o într-una din existențele tale anterioare. "Uneori ai întîlnit de asemenea fericirea și bucuria; le-ai primit tot ca urmare a unei acțiuni străvechi. În caracterul tău sînt multe părți frumoase și multe pete hidoase; pe unele le-ai creat tu însuși, pe altele - prin actele și gîndurile tale anterioare. Pînă aici ai cunoscut efectele fără a vedea cauzele. Dar puterile karmice au examinat toate acțiunile tale trecute, gîndurile și sentimentele tale cele mai secrete, determinînd astfel toată ființa ta actuală și cursul vieții tale.

Acum ți se vor dezvălui toate părțile bune și rele ale reîncarnărilor tale precedente. Aceste cauze erau pînă acum țesute în propriu ta natură; ele erau în tine și nu puteai să le vezi, la fel cum eu ochiul tău fizic nu-ți puteai vedea creierul. Acum lot acest trecut se rupe de tine, se eliberează de persoana ta și capătă

o formă independentă pe care o poți privi la fel cum privești pietrele și plantele lumii exterioare. Și eu însumi sînt ființa ce și-a modelat un corp din tot ce există în tine, nobil sau josnic. Apariția mea fantomatică este făcută din datorii ce le-ai contractat și care sînt trecute în cartea vieții tale. Pînă acum m-ai purtat în tine iară să mă vezi, dar această orbire a fost o fericire pentru tine, căci înțelepciunea unui destin care îți era ascuns a putut astfel să acționeze - tară știrea ia - pentru a șterge petele hidoase ale căror rămășițe ie vezi în mine. Ieșind din tine această înțelepciune ascunsă te-a abandonat. De acum înainte nu-i va mai păsa de tine, lăsîndu-și sarcina în mîinile tale. Trebuie să devin o ființă perfectă și splendidă, fără de care aș fi pierdut. Dacă mi s-ar întîmpla această nenorocire, le-aș duce cu mine într-o lume obscură și decăzută. Pentru a evita acest dezastru, trebuie ca propria ta înțelepciune să fie destul de mare pentru a putea lua asupra ei sarcina care înainte aparținea înțelepciunii ascunse ce te-a abandonat. Atunci cînd vei trece pragul ce-l păzesc, nu voi mai dispărea nici o clipă din ochii tăi. Cînd vei face ceva rău, îți vei înțelege imediat datoria prin aceea că forma mea va fi transformată într-un mod oribil, demonic. Numai atunci cînd îți vei fi îndreptat greșelile trecute și vei fi destul de purificat încît răul să nu te mai poată atinge, ființa mea se va acoperi cu o frumusețe radioasă și, pentru binele activității tale viitoare, voi putea să mă unesc cu tine pentru a forma împreună una și aceeași ființă.

În pragul meu sînt batătorite temerile și îngrijorările ce le resimți încă în fata întregii sarcini ce-ti revine, a întregii responsabilități a comportamentului și gîndirii tale. Atît timp cît te temi să-ti conduci tu însuți destinul, pragul nu are încă tot ce-i trebuie; dacă-i lipsește o piatră, trebuie să rămăi în fata lui; nu vei trece. Nu încerca să-l sari înainte de a te simți cu totul eliberat de frica și gata să-ti asumi responsabilitatea supremă.

Pana acum nu ieșeam din ființa ta personală decît atunci cînd moartea punea capăt uneia din cursele tale pamantesti. Totuși, chiar și în acel moment forma mea îți rămînea ascunsă. Mă zăreau numai puterile ce-ți vegheau destinul. După aspectul meu, ele puteau modela - în intervalele ce separă moartea de o nouă naștere - forțele și facultățile ce trebuiau să-ți permită să acționezi pentru progresul tău, într-o reîncarnare nouă, înfrumusețîndu-mi forma. Și tot imperfecțiunea mea obliga mereu aceste puteri să îs aducă pe pămînt pentru o nouă reîncarnare. La moartea ta eram acolo și maeștrii Karmei hotărau reîntoarcerea ta pe pămînt în funcție de forma mea. Dacă ai fi reușit în mod inconștient, ca urmare a reîncarnărilor tale, să mă faci perfect, numai atunci puterile morții nu ar mai fi acționat asupra ta; dizolvat în mine, ai fi putut în sfîrșit intra în nemurire unit cu mine.

Atunci cînd vei fi trecut peste pragul meu, vei fi pătruns în sferele ce nu le cunoșteai - în general - decît după moartea fizică. Vei intra acolo pe deplin conștient; și în același timp în care vei continua să evoluezi pe pămînt sub o formă vizibilă din punct de vedere fizic, vei evolua de acum înainte în împărăția morții, adică împărăția vieții eterne. Căci în realitate sînt și îngerul morții și vestitorul unei vieți eterne, superioare și inepuizabile. Trăind astăzi în corpul tău, vei traversa prin mine moarte?, pentru a renaște într-o existență pe care nimic și niciodată nu o va putea distruge.

Sfera în care pătrunzi îți va dezvălui flinte de natură suprasensibilă, Acolo fericirea va fi de partea ta și în această nouă lume prima întîlnire o vei avea cu mine însumi, creația ta, înainte trăiam din propria ta viață; acum m-ai trezit la o existență independentă și iată-mă în fața ta, judecător vizibil al acțiunilor tale viitoare, poate ca un reproș permanent. Ai putut să mă crezi, dar în același timp ai luat asupra ta sarcina de a mă transforma într-o ființă perfectă." -

Ceea ce a fost prezentat aici sub formă narativă au trebuie considerat ca simbol, ci ca o experiență dintre cele razi reale pentru discipol¹.

(¹ Din cele prezentate mai înainte reiese că „gardianul pragului” - care tocmai a fost descris - este o formă (astrală) ce se dezvoltă clarviziunii aflată pe cale de a se trezi la discipol. Știința spirituală duce la această întâlnire suprasensibilă. Numai printr-un procedeu de magie inferioară poate fi iacul gardianul vizibil simțurilor fizice. Operațiunea constă în producerea unui nor de materie subtilă, un fel de apariție fumegoasă, alcătuită dintr-un amestec de diferite substanțe. Forța magicianului reușește să dea formă acestui fum și să-l anime cu ajutorul Karmei de care discipolul nu s-a eliberat încă. Dacă ești suficient de bine pregătit pentru viziunea spirituală, nu mai este nevoie de asemenea evocare sensibilă. Este un foarte mare pericol să chemi, iară o pregătire suficientă, pentru a contempla - sub forma unei ființe vii, sensibilă - reziduul Karmei „neeliberate”; de altfel nu trebuie dorită această experiență. În romanul lui Buhver Iytton - „Zanoni” - poate fi găsită o descriere romanească a întâlnirii cu „gardianul pragului”, materializat în acest mod.)

Gardianul trebuie să-l prevină în mod expres pe acesta să nu-și continue progresul dacă nu are forța de a răspunde exigențelor care tocmai i-au fost dezvoltate. Oricât de teribilă ar fi această apariție, ea nu este totuși decât efectul existenței anterioare a discipolului, propria sa natură exteriorizată și îndreptată la o viață independentă. Această trezire apare atunci când cele trei forțe - voința, gândirea și sentimentul - se separă.

Este deja o experiență de o mare importanță să fii - pentru prima dată - conștient că ai zămislit o ființă spirituală. Discipolul trebuie să fie pregătit să suporte fără cea mai mică teamă această viziune teribilă. În momentul întâlnirii, el trebuie să se simtă destul de puternic pentru a îndrăzni să ia asupra lui sarcina înfrumusețării acestei forme.

Dacă discipolul iese fericit din această primă întâlnire cu „gardianul pragului”, o consecință va fi faptul că viitoarea sa moarte fizică va fi un eveniment total diferit de morțile precedente. Va îndeplini în mod conștient actul de a muri, depunându-și corpul la risc la fel cum renunță la o haină prea uzată sau pe care o ruptură a făcut-o de nefolosit. Moartea sa fizică nu are, ca să spunem așa, mai multă importanță decât pentru alții - cei care trăiau cu el și care se opresc încă la percepțiile senzoriale. Pentru ei, discipolul „moare” pentru ei, nu se produce o schimbare foarte importantă în mediu! Înconjurător. Tot universul spiritual în care pătrunde și se va înfățișa deja la fel și înaintea morții sale; este același univers ce îl contemplă după moartea sa.

Dar „gardianul pragului” ne mai învață ceva. Omul aparține unei familii, unui popor, unei rase; el acționează în lume în funcție de apartenența sa la aceste comunități; propriul său caracter depinde și de acest lucru. Or, ceea ce alcătuiește familia, poporul sau rasa este departe de a fi numai suma tuturor acțiunilor conștiente ale indivizilor. Familiile sau popoarele au un destin, după cum au caractere diferite. Aceste lucruri rămân noțiuni generale pentru omul obișnuit. În ceea ce-l privește pe gânditorul materialist, plin de prejudecăți, acesta nu are decât dispreț pentru ocultistul ce pretinde că destinul unei familii sau unui popor, caracterul unui trib sau al unei rase, sînt pentru el la fel de reale ca și destinul unui individ. Ocultistul descoperă realități superioare ale căror indivizi sînt membrele, la fel cum brațele, picioarele și capul reprezintă părți ale corpului omenesc. În viața unei familii, a unui popor sau a unei rase, el vede acționînd - în afara indivizilor - realități mai înalte, ce reprezintă cu adevărat sufletul acestei familii, spiritul acestei rase. Se poate spune că indivizii nu sînt, într-un anumit sens, decât organele executive ale acestor suflete-grupuri și se poate vorbi foarte bine de sufletul unui popor care se folosește, de exemplu, de

indivizii unei țări pentru a îndeplini unele îndatoriri. Sufletul poporului nu coboară pînă la materializarea sensibilă; el trăiește în lumile superioare și pentru a acționa în lumea sensibilă, se folosește de indivizi ca de organe fizice. Se comportă ca un arhitect ce înalță o clădire folosind muncitori necalificați.

Orice om primește - în adevăratul înțeles al cuvîntului - de la aceste suflete de familie, popor, rasă, sarcina ce i se cuvine. Omul mărginit la simțuri nu este nicidecum inițiat în planul superior ce-i dirijează activitatea. El reușește numai în mod inconștient să atingă scopurile desemnate de către sufletului poporului sau rasei. Pe cînd discipolul, deîndată ce a întîlnit „gardianul pragului”, trebuie nu numai să vegheze la îndeplinirea îndatoririlor sale personale, ci și să colaboreze cu bună știință la opera poporului și rasei. Orice lărgire a orizontului său mărește de asemenea, în mod inevitabil, cîmpul sarcinilor sale. În realitate, discipolul adaugă - ca să spunem așa - un nou corp psihic precedentului, ca o haină în plus. Pînă acum, el trecea prin viață la adăpostul voalurilor ce-i acopereau personalitatea și entitățile spirituale ce se foloseau de el preluau sarcina de a rezolva ceea ce avea de făcut pentru colectivitate. Însă, „gardianul pragului” îi dezvăluie acum că în viitor aceste puteri spirituale îl vor părăsi. El trebuie să iasă din colectivitate; dar, dacă nu ar dobîndi ei însuși forțele spirituale ale popoarelor și raselor, s-ar întări în izolarea sa și nu ar putea evita dezastrul.

Intr-adevăr, mulți susțin eliberarea de orice dependență legată de popor și rasă. Ei spun: „îmi este deajuns să fiu om și nimic altceva decît un om”; dar trebuie să li se răspundă: „Cui vă datorați libertatea? Nu familia voastră v-a oferit un loc sub soare? Nu poporul sau rasa voastră v-a făcut ceea ce sînteți? V-au educat și dacă vă puteți ridica deasupra oricăror prejudecăți și să deveniți pentru popor sau rasa voastră o lumină sau un binefăcător, nu datorați totul acestei educații? Chiar și atunci cînd spuneți: «Să nu fiu nimic altceva decît un om», datorați această devenire spiritelor colectivității în mijlocul căroră v-ați născut”.

Numai discipolul poate înțelege ceea ce înseamnă să fii abandonat de către spiritele poporului și rasei; numai el poate ști cit de puțin cîntărește întreaga educație primită în fața vieții ce-i așteaptă de acum înainte. Căci tot ceea ce i s-a dat se descompune atunci cînd legaturile ce unesc voința, gîndirea și sentimentul, se rup. El privește rezultatele întregii educații primite ca și cum ar privi o casa crapată din toate părțile, urmînd să reconstruiască după un nou plan. Este deci vorba de mai mult decît un simbol, atunci cînd se spune: După ce gardianul sufletului a făcut cunoscute primele sale exigente, din locul în care se află se ridică un vant de furtună ce stinge toate licăririle spirituale care - pînă atunci - îi luminau discipolului calea existenței. Un întuneric total se întinde în fața acestuia, obscuritate ce eu este întreruptă decît de stralucirea emanată de „gardianul pragului”. Din mijlocul acestui întuneric se aud noi avertismente: „Să nu-mi treci pragul înainte de a fi sigur că vei lumina - prin tine însuși - aceste tenebre; să nu faci nici un pas în plus dacă nu ești sigur că ai destul ulei spiritual pentru a-ți alimenta - de acum înainte - propria ta lămpă. Căci lămpile călăuzelor ce te luminau pînă acum, te vor parasi”. După aceste cuvinte, discipolul trebuie să se întoarcă și să privească în urmă. Apoi, „gardianul pragului” înalță - pentru el - cortina ce ascundea înainte misterele profunde ale existenței, discipolul descoperind spiritele familiei, poporului, rasei, în plină activitate; el înțelege că pînă acolo a fost condus și îi devine clar faptul că de acum înainte nu va mai fi așa. Este al doilea avertisment primit din partea „gardianului”, în apropierea pragului.

Discipolul nu ar fi putut suporta un asemenea spectacol dacă disciplina puternică - ce l-a făcut pe individ să reușească atingerea pragului - nu i-ar permite găsirea forțelor necesare la momentul dorit. În unele cazuri se poate ca această disciplină să fi fost atît de armonioasă încît intrarea în noua viață își pierde orice caracter impresionant sau tumultuos; atunci experiențele din fața pragului sînt însoțite de o presimțire

a acestei fericiri care va fi nota dominantă a existenței nou dobândite. Sentimentul noii libertăți le șterge pe toate celelalte. Sub efectul acestui sentiment, noile îndatoriri și noua responsabilitate ce trebuie preluată apar ca o obligație ce revine în mod necesar omului ajuns la acest nivel al evoluției sale.

VIATA ȘI MOARTEA.

MARELE GARDIAN AL PRAGULUI

Tocmai am arătat ce importanță are întâlnirea cu cel pe care l-am numit „micul gardian al pragului”, având în vedere faptul că această întâlnire realizează conștientizarea unei ființe suprasensibile creată - ca să spunem așa - de noi înșine. Corpul acestei ființe este rezultatul propriilor noastre acțiuni, sentimente și gânduri, ale căror consecințe erau înainte invizibile. Or, aceste forțe invizibile au devenit cauzele determinante ale destinului și caracterului nostru. Omul înțelege - în acest moment - că în trecutul său a pus el însuși bazele prezentului. De exemplu, a contractat tendințe, obișnuințe... Acum înțelege cauza lor. Unele lovituri ale sorții nu l-au iertat; acum vede originea acestora. El își dă seama de ceea ce îl face să iubească un lucru sau să-l urască pe celălalt, de ce unul îl face fericit și altui îi produce nefericire. Aspectul vizibil al vieții îi devine comprehensibil datorită acestor cauze invizibile și, până la marele evenimente ale existenței - cum sînt boala și sănătatea, moartea și nașterea - totul se dezvoltă în privirea sa. El constată că înainte de naștere a țesut el însuși o întreagă rețea de cauze ce trebuiau să-i întoarcă neapărat în existență și discerne în sine entitatea care în lumea vizibilă are încă o natură imperfectă, dar care totuși nu ar putea să-și dobîndească perfecțiunea decît prin trecerea sa în această lume. Deoarece în nici o altă lume nu se poate manifesta ocazia de a forma această entitate umană. În concluzie, el înțelege că, pentru moment, moartea nu-l poate separa niciodată în întregime de pămînt. Căci trebuie să-și spună: „Cîndva am venit pentru prima dată în această lume deoarece eram o ființă care avea neapărată nevoie să trăiască aici, pentru a dobîndi calități ce nu le-ar fi putut obține nicăieri în altă parte. Și voi rămîne legat de această lume pînă cînd voi fi maturizat în mine tot ce pot aduna aici. Nu voi putea contribui - cîndva - în mod eficace la opera ce se realizează într-o altă lume decît după dobîndirea capacității respective în lumea vizibilă a simțurilor”.

Una din cele mai importante experiențe - ce pot fi realizate de către inițiat - este tocmai învățarea de a cunoaște și de a aprecia mai bine natura vizibilă a simțurilor, lucru pe care nu-l făcea înainte de a urma antrenamentul spiritual. Și trebuie să facă aceasta pentru a pătrunde în lumea suprasensibilă. Cel care nu a dobîndit această capacitate se va mulțumi probabil să simtă destul de vag faptul că realitățile suprasensibile sînt mult mai valabile decît cele ale lumii sensibile, lucru ce l-ar putea face să o subestimeze pe aceasta din urmă. Dar cine a practicat acest mod de a vedea natura vizibilă a simțurilor știe că, dacă nu ar fi avut ceea ce-i oferă lumea sensibilă, ar fi fost neputincios în lumea invizibilă în care, pentru a trăi, îi sînt neapărat necesare facultăți și organe ce nu pot fi dobîndite decît pe pămînt. El trebuie să învețe să vadă (să pătrundă) spiritul pentru a lua cunoștință cu lumea invizibilă. Or, această forță de viziune într-o lume „superioară” se formează puțin cîte puțin, în contact cu așazisele realități „inferioare”. Este imposibilă nașterea în lumea spiritului cu ochii spiritului, dacă aceștia nu au fost dezvoltăți în lumea sensibilă; la fel de imposibil ca un nou-născut să aibă ochi fizici fără ca aceștia să se fi format în pîntecele mamei sale.

Dintr-un asemenea punct de vedere, se va înțelege de ce pragul lumii suprasensibile trebuie să fie apărat de un „gardian”. Nimănui nu i se permite să-și arunce privirile în aceste regiuni înainte de a fi suficient de bine pregătit. Iată de ce, la fiecare moarte, atunci când omul - incapabil (încă) să acționeze într-o altă lume - pătrunde totuși în ea, un vâl îl împiedică să participe la această lume. Nu o va contempla decât după ce va fi dobândit maturitatea necesară.

Dacă studentul în ocultism pătrunde în mod conștient în lumea suprasensibilă, viața capătă pentru el o cu totul altă semnificație: el vede în sensibil terenul propice semințelor lumii superioare și în plus, într-un anumit sens, această lume „superioară” îi pare incompletă fără cea „inferioară”. Discipolului i se deschid acum două perspective: una spre trecut, cealaltă spre viitor. Privirea sa pătrunde într-un trecut în care lumea sensibilă încă nu există, căci ei a depășit de mult timp ideea preconcepută ce susține că lumea suprasensibilă s-ar fi dezvoltat pornind de la lumea sensibilă. Știe că suprasensibilul se află în originea sensibilului și înțelege că el însuși a aparținut acestei lumi suprasensibile înainte de a se fi încarnat pentru prima dată. Dar în același timp înțelege că această lume suprasensibilă primitivă a fost nevoită să treacă printr-o fază sensibilă, fără de care nu ar fi putut evolua, ea putându-și relua drumul ascendent pe calea evoluției numai atunci când ființele se vor fi dezvoltat în sfera sensibilă, dobândind aici toate facultățile specifice. Or aceste ființe sînt oamenii; și deci ei nu sînt - în viața lor actuală - decât rezultatul unui stadiu imperfect al evoluției spirituale, iar scopul lor trebuie să fie atingerea - prin îndeplinirea acestor condiții - perfecțiunii ce le va permite să sprijine progresul lumilor superioare. De aici se deschide perspectiva spre viitor. Ea anunță un nivel mai înalt al lumii suprasensibile, unde fructele lumii sensibile își vor atinge maturitatea. În această calitate, lumea sensibilă va fi depășită, iar rezultatele muncii sale vor fi încorporate unei sfere mai înalte.

Această viziune ne ajută să înțelegem ce înseamnă boala și moartea în lumea sensibilă. Moartea exprimă pur și simplu faptul că vine vremea - în cursul evoluției - când lumea suprasensibilă originară ajunge să nu mai poată progresa prin ea însăși (lume ce ar fi fost atinsă în mod necesar de o distrugere totală dacă nu ar fi primit un nou influx de viață). Această viață nouă a apărut ca o luptă împotriva acestei distrugerii și, pe ruinele unui univers muribund, sclerosat, s-au format germenii unei noi existențe. Iată de ce cunoaștem moartea și viața. Încet, aceste două stări s-au amestecat: căci elementele pe cale de dispariție ale lumii vechi se agață încă de germenii noii vieți ce au ieșit din ele. Această dualitate își găsește cea mai clară exprimare în om: el poartă ceea ce vine din vechiul univers, ca o sămînță în care germinează viitoarea ființă, fiind astfel o entitate dublă - muritoare și nemuritoare în același timp. În stadiul final al evoluției sale, elementul muritor îl reprezintă pe cel nemuritor în faza lui inițială. Și numai în sinul acestei lumi duble - ce se exprimă prin fizic - poate dobîndi omul facultățile necesare pentru atingerea nemuririi. Aceasta este misiunea lui: să extragă fructele nemuririi din ceea ce este muritor. Dacă-și privește cu atenție esența ce l-a format în trecut, trebuie să-și spună: „Ființa mea cuprinde elemente ce vin dintr-un univers muritor, ele acționează în mine și numai în mod progresiv, le voi putea distruge puterea cu ajutorul elementelor nemuritoare ce prind viață”. Deci omul urmează o cale ce duce de la moarte spre viață. Dacă în momentul morții sale ar putea vorbi cu sine în mod conștient, el ar trebui să-și spună: „Ceea ce moare în mine mi-a fost învățător. Mor prin acțiunea unui întreg trecut în care am fost implicat, dar acest câmp al morții mi-a dezvoltat germenii nemuririi pe care îi iau cu mine într-o altă lume. Dacă depindeam numai de trecut, nu m-aș fi putut naște niciodată. Viața trecutului se sfîrșește la naștere. Prin noii gemeni, viața sensibilă scapă distrugerii universale. Timpul ce separă nașterea de moarte nu reprezintă decât porțiunea cucerită - datorită noului influx de viață - din trecutul ce moare; în ce privește boala, ea nu este decât prelungirea acțiunii acelei părți a trecutului ce se îndreaptă spre moarte”.

În lumina acestor cunoștințe, se poate răspunde celor ce se întreabă de ce omul se înalță cu greu de la greșeală la adevăr și de la imperfecțiune la bine. Acțiunile, sentimentele și gândurile sale sînt - în început - dirijate în întregime de către forțele ce merg spre moarte. Ele sînt cele care-i modelează organele fizice; din această cauză, aceste organe - cît și întreaga lor funcționare - sînt sortite pierzaniei. Nici instinctele, nici constringerile și nici organele ce li se supun nu pot forma ființa nemuritoare; numai opera realizată de către aceste organe poate spera la nemurire. Numai atunci cînd omul va fi extras tot ce se poate din natura sa muritoare, el va putea renunța la punctele de sprijin din lumea fizică sensibilă.

Astfel, primul „gardian al pragului” reprezintă imaginea omului în dubla sa natură: un amestec de pieritor și eternitate. Datorită lui poate fi văzut clar tot ceea ce lipsește încă omului pentru a ajunge la această formă de lumină radioasă ce va putea locui din nou lumea spirituală pură.

„Gardianul pragului” dezvăluie de asemenea omului gradul său de implicare în natura fizică. Acest compromis cu viața sensibilă se exprimă la început prin instincte, dorințe averse și personale, sub toate formele egoismului. El se manifestă apoi prin supunerea față de un popor, o rasă, deoarece popoarele și rasele nu sînt încă decît etape diferite pe calea purei umanități. O rasă și un popor sînt cu atît mai elevate, mai desăvîrșite, cu cît membrii lor realizează mai bine tipul pur și ideal de umanitate și au separat - din natura fizică perisabilă - elementele nemuritoare. Evoluția ființei umane, trecînd prin reîncarnările în popoare și rase tot mai avansate, este deci un proces de eliberare la capătul căruia omul trebuie să apară în deplina sa perfecțiune armonioasă.

Similar, trecerea prin concepții religioase sau morale tot mai pure reprezintă o perfecționare, căci cu fiecare etapă a progresului moral se găsește încă ceva de făcut pentru ceea ce este perisabil față de idealul germenilor viitori.

Primul „gardian al pragului” nu a făcut încă cunoscute decît consecințele perioadelor trecute, nedînd, referitor la viitor, decît indicații obținute din analiza trecutului. Dar omul trebuie să introducă în universul spiritual viitor tot ce poate extrage din lumea sensibilă. Dacă ar introduce numai ceea ce a fost scos din trecut cu ajutorul contra-imaginei oferite de către primul „gardian”, nu și-ar îndeplini decît parțial misiunea sa terestră. Iată de ce, la cîtva timp după „micul gardian al pragului” apare cel de-al doilea - „marele gardian al pragului”. Și această întîlnire va trebui să o descriem sub formă narativă:

Deîndată ce omul a recunoscut obstacolele de care trebuie să se elibereze, el vede apărînd în calea sa o formă luminoasă sublimă, a cărei frumusețe nu ar putea fi descrisă în cuvinte. Această întîlnire are loc atunci cînd organele gândirii, sentimentului și voinței devin suficient de independente - chiar și în corpul fizic - pentru ca relațiile lor reciproce să nu mai fie instinctive, ci dirijate numai de către conștiința superioară (eliberată acum pe deplin de toate legăturile fizice). Aceste centre ale gândirii sentimentului și voinței au devenit instrumente ale sufletului omenesc - care le dirijează începînd din sferele suprasensibile - iar ființei eliberate de toate legăturile sensibile i se arată cel de-al doilea „gardian al pragului”, care îi vorbește astfel:

„Te-ai desprins de lumea simțurilor. Ți-ai cîștigat dreptul de cetățenie în universul suprasensibil și deci, de acum înainte vei acționa în consecință. În ce te privește, nu mai ai nevoie de un corp fizic în forma actuală. Dacă nu vei mai avea altă dorință decît cea de a rămîne aici, nu vei avea nevoie să te întorci în lumea sensibilă. Dar privește-mă; sînt cu mult deasupra a ceea ce ai putut să faci pînă acum. Ai ajuns la acest nivel al perfecțiunii datorită facultăților ce le-ai putut dezvolta în lumea sensibilă, atît timp cît acest lucru a fost încă necesar. Dar acum începe pentru tine o etapă în care, cu forțele eliberate, îți vei continua activitatea din lumea simțurilor. Pînă acum nu te-ai gîndit decît să te salvezi pe tine însuși; acum trebuie să-ți eliberezi tovarășii aflați în lumea sensibilă. Eforturile tale au fost pur personale; de acum înainte

încorporează-te în ansamblul ființelor omenеști, pentru a introduce în sferele suprasensibile nu numai propria ta persoană, ci și pe alții. Va veni ziua în care te vei putea uni cu ființa mea; dar nu pot cunoaște fericirea celestă atît timp cît există nefericiți! Te-ai eliberat și ai vrea ca începînd de astăzi să intri pentru totdeauna în sferele suprasensibile; ai fi obligat să-i vezi de sus pe toți cei care nu sînt încă eliberați și ți-ai izola destinul de al lor. Or, voi sînteți uniți; aceeași lege vă obligă pe toți să coborîți în lumea sensibilă pentru a dobîndi forțele necesare progresului vostru. Dacă ți-ai abandona frații întru umanitate, ți-ai folosi rău forțele ce nu le-ai putut cultiva în comunitatea lor. Dacă nu erau și ei coborîți în lumea sensibilă, ți-ar fi lipsit forțele necesare pentru atingerea existenței suprasensibile. Deci trebuie să împărți cu ei aceste forțe ce le-ai dobîndit cu ei. Iată de ce nu te voi lăsa să pătrunzi în zonele cele mai înalte ale lumii suprasensibile înainte de a fi utilizat toate forțele - ce le-ai cucerit pe pămînt - pentru salvarea semenilor tăi. Cu ceea ce ai deja, te poți menține în regiunile inferioare ale lumii suprasensibile, dar în fața porții celor mai înalte zone sînt «precum heruvimul în fata Paradisului, cu spada de foc în mînă» și-ți voi interzice accesul atît timp cît nu ai folosit toate forțele pentru a salva lumea sensibilă. Dacă nu vrei să i le oferi, vor veni alții care se vor folosi de aceste forțe. Lumea suprasensibilă superioară va culege fructele lumii sensibile; cît despre tine, pămîntul pe care a crescut ființa ta îți va fugi de sub picioare. Universul purificat te va depăși scufundîndu-te printr-o ascensiune din care vei fi eliminat. Drumul tău va fi *negru*, iar al celorla de care te vei fi îndepărtat - *alb*".

Astfel se dezvăluie „marele gardian al pragului”, imediat după întîlnirea sufletului cu primul paznic. El face cunoscut cu exactitate inițiatului ceea ce îl așteaptă în cazul în care se lasă atras prematur de posibilitatea unei stabiliri în lumea suprasensibilă. Acest al doilea „gardian” emană o splendoare de nedescris, iar unirea cu el apare - sufletului care îl contemplă - ca un țel îndepărtat. Dar inițiatul are totuși certitudinea că această unire nu va fi posibilă decît în cazul în care consacră eliberării și mîntuirii lumii sensibile toate forțele sale dobîndite din plin în această lume. Dacă se hotărăște să asculte această ființă luminoasă, el va contribui la eliberarea neamului omenesc și își va sacrifica aptitudinile pe altarul umanității. Dacă, dimpotrivă, preferă să se înalțe în lumea superioară înaintea timpului fixat, va fi îndepărtat de curentul evoluției umane. După eliberarea sa nu va putea obține forțe noi din lumea sensibilă. În timp ce, dacă îi oferă munca sa, va reuși să-și atingă scopul renunțînd să caute - în activitatea lui viitoare - numai profitul personal. Bineînțeles, nu s-ar putea spune că, pus în fața acestei alternative, omul trebuie să opteze în mod evident pentru drumul alb. Acest lucru depinde de gradul său de purificare, deoarece nici un fel de egoism nu trebuie să-l facă să cedeze în fața tentației de a-și asigura propria-i fericire celestă. Această tentație este cea mai mare din cîte se pot imagina, căci cealaltă posibilitate nu are nimic seducător. Aici nu poate fi vorba de egoism, iar omul va dobîndi - în cazul în care își continuă evoluția spre regiunile și mai înalte ale lumii suprasensibile - nu un element ce vine spre el, ci unul care iese din el: dragostea față de frații săi. Pe cînd tot ce poate dori egoismul se va îndrepta spre cel care pornește pe drumul negru; iar bucuriile întîlnite sînt tocmai satisfacerea cea mai perfectă a egoismului. Dacă cineva dorește fericirea pentru el singur, va alege cu siguranță drumul negru - care este făcut pentru el.

Deci nimeni să nu aștepte din partea ocultiştilor căii albe vreun sfat favorabil dezvoltării egoiste a eului personal. Nu-i interesează beatitudinile individuale, iar misiunea lor nu este slujirea scopurilor particulare. Singurul lor țel este evoluția și eliberarea tuturor ființelor și numai pentru realizarea acestei oferte colective învață ei modalitatea de a-și dezvolta forțele individuale ce pot contribui la acest lucru. Dezinteresul față de propria persoană și dragostea față de sacrificiu depășesc - în ochii lor - pe toate celelalte calități. Ei nu resping pe nimeni, deoarece însăși ființa cea mai egoistă se poate transforma. Dar cine nu urmărește decît scopuri personale, nu va găsi nici cel mai mic sprijin la adevărații ocultişti, atît timp

cît își va păstra această stare de spirit. In acest caz, chiar dacă aceștia nu ar refuza să-l ajute, egoistul și-ar retrage In sine posibilitatea de a profita. Cel care urmează realmente indicațiile adevăraților Maeștri ai înțelepciunii va înțelege deci, după trecerea pragului, pretențiile „marelui gardian”; dar cel care nu-i va asculta, nu trebuie nici măcar să speră că va fi vreodată ajutat de către aceștia la trecerea pragului. învățătura lor te poartă spre bine; nerespectarea ei nu duce la nimic. Misiunea lor nu constă în dirijarea oamenilor către o fericire egoistă sau - pur și simplu - spre viața suprasensibilă. Scopurile atribuite - încă de la origini - acestei misiuni îi obligă să țină discipolul departe de lumea suprapămînteană pînă cînd acesta pătrunde aici cu dorința de a colabora cu devotament la realizarea operei comune.

SFÎRȘIT

SUPLIMENT LA EDIȚIA XI

I

Drumul spre cunoașterea suprasensibilă - așa cum a fost descris în această lucrare - duce la experiențe (ale sufletului) pentru care o importanță cu totul aparte o are evitarea iluziilor și neînțelegerilor. Una dintre iluzii - și nu dintre cele mai puțin grave - o reprezintă aducerea experiențelor psihice - cu care se ocupă știința spirituală - la nivelul superstițiilor, reveriilor vizionare, etc. Această eroare provine deseori din metodele alese (de către oameni ce nu acordă prea multă atenție adevăratului drum al cunoașterii) pentru găsirea accesului la realitățile suprasensibile, fie și pe căi întortocheate. Iar acești oameni sînt de multe ori confundați cu cei care urmează drumul descris în această lucrare.

Toate experiențele psihice expuse aici se desfășoară în domeniul pur al experienței spirituale și psihice. Ca urmare, omul nu le poate realiza decît în anumite condiții. In unele cazuri el trebuie să se dovedească a fi la fel de liber și independent în ce privește viața corpului, pe cît este conștiința sa obișnuită atunci cînd formulează gânduri referitoare la ceea ce percepe din exterior, la ceea ce simte, dorește sau vrea în interiorul său. De fapt, aceste gânduri nu sînt produse direct de impulsuri voluntare sau dorințe. Sînt oameni ce susțin că nu pot avea gânduri care să nu-și aibă rădăcinile în percepții sau stări interioare condiționate de corp. Gîndurile, spun ei, nu sînt decît umbre ale percepțiilor sau impresiilor interioare. Nu poți avea această părere decît dacă nu te-ai ridicat niciodată la nivelul unei activități interioare care să-ți permită simțirea unui gînd pur. Oricine cunoaște această experiență consideră un adevăr faptul că acolo unde - în suflet - se exercită gîndirea (și în măsura în care această gîndire pătrunde alte funcții psihice), omul practică o activitate la care corpul nu participă deloc. In viața obișnuită a sufletului, gîndirea este aproape întotdeauna amestecată cu alte funcții - percepția, sentimentul, voința, etc. - ce există datorită corpului. Dar în aceste funcții apare și gîndirea; și în măsura în care se produce această intervenție, în și prin om se întîmplă ceva la care corpul nu participă deloc. Oamenii care neagă acest fapt cad pradă iluziei, deoarece ei nu observă activitatea gînditoare în stare pură, ci o percep întotdeauna amestecată cu alte funcții. In experiența interioară se poate reuși înălțarea la nivelul la care gîndirea apare ca o activitate distinctă, separată de celelalte. Din tot circuitul sufletului se poate desprinde ceva ce nu mai este decît gîndire pură; un ansamblu de gânduri ce se susțin unele pe altele, despuiate de orice influență provenită din percepții sau din viața organică. Gîndurile de această natură se manifestă prin ele însele, ca

realități spirituale, suprasensibile. Iar sufletul ce se unește cu ele - care exclude în timpul acestei uniri orice percepție, amintire și orice altă activitate interioară - știe că el se află, prin intermediul acestei gândiri, într-un domeniu suprasensibil și se simte în afara corpului.

Cel care vede clar întregul proces nu-și mai poate pune întrebarea: „Sufletul poate fi conștient de el însuși într-o stare suprasensibilă, atunci când se află în afara corpului?”, căci ar însemna să se îndoiască de ceea ce știe prin experiență. Singura întrebare posibilă ar fi: „Ce Iar putea împiedica pe om să recunoască o asemenea evidență?” iar singurul răspuns este că această experiență nu se poate produce dacă omul nu se află dinainte într-o stare sufletească ce ar putea face posibilă primirea acestei revelații. Or oamenii resimt în general o oarecare neîncredere față de o activitate pur psihică ce tinde să manifeste un element independent de ei înșiși. Poate apare întrebarea: „Dacă este nevoie de o pregătire prealabilă pentru a primi această revelație, nu poate fi vorba de o sugestionare?” Ar fi de dorit experiențe în care participarea omului să fie nulă și față de care să rămânem martori pasivi. În plus se poate întâmpla ca începătorii să ignore primele reguli elementare, care cer apropierea științifică de un lucru. Și, ca urmare, li se întâmplă următoarele: în manifestările vieții interioare - în care sufletul coboară sub nivelul activității! conștiente - ei cred că văd manifestarea obiectivă a unei' relități «e-sensibile. Vizionarii, mediile, au experiențe de această natură.

Forțele ce se manifestă astfel, provin dintr-o lume aflată nu *deasupra* simțurilor, oi de dedesubt. Viața conștientă nu se desfășoară în întregime în *corp*, ci se scurge - în partea sa cea mai conștientă - la granița dintre corp și lumea fizică exterioară. Este cazul vieții percepțiilor: ceea ce se produce în organul senzorial este un fenomen din afară ce pătrunde în corp, cât și o proiecție a activității corpului față de acest fenomen. Este de asemenea cazul vieții voluntare; ființa umană este inclusă în realitatea cosmică: omul care vrea este în același timp un element al devenirii universale. În experiențele sufletului - ce se desfășoară la limita corpului - omul depinde într-o foarte mare măsură de organizarea sa corporală. Cu toate acestea, acțiunea gândirii se unește cu aceste, experiențe și, în măsura în care se produce această unire, omul devine independent de corp (ca percepție și voință). În fenomenele vizionare și cele referitoare la medii, dimpotrivă, omul cade în totalitate sub influența corpului. El exclude din viața sa interioară exact ceea ce îi putea face independent de corp (ca percepție și voință) și astfel, manifestările vieții sale interioare devin o simplă expresie a vieții sale corporale. Vizionarii și mediile sînt ființe la care activitățile de percepție și voință sînt mult mai puțin independente față de corp decît în cazul omului obișnuit. În ce privește experiența suprasensibilului -descrisă aici - evoluția sufletului trebuie să urmeze exact direcția opusă drumului parcurs de către vizionari și medii. Sufletul devine din ce în ce mai independent de corp - așa cum nu este în cazul unei percepții și voințe normale - și dobîndește, pentru o porțiune mult mai largă a activității, independența de care înainte se bucura numai pentru exercitarea gândirii pure.

Pentru această activitate a sufletului în lumea suprasensibilă, o importanță capitală o are faptul de a vedea foarte clar ceea ce este această experiență a gândirii pure. Căci de fapt, însăși această experiență este deja o activitate suprasensibilă a sufletului, chiar dacă ea nu permite încă viziunea spirituală. Prin gândirea, pură se trăiește în suprasensibil; dar numai *această* gândire este resimțită într-o manieră suprasensibilă. Experiența suprasensibilului trebuie să fie urmarea a ceea ce a dovedit deja sufletul unindu-se cu gândirea pură. Iată de ce este atît de important să poți experimenta corect această unire; căci înțelegerea acestei uniri va dezvălui ustura cunoașterii suprasensibile în adevărata sa lumină. Deîndată viața sufletului coboară sub nivelul conștiinței clare ce strălucește în gîadire, el își părăsește dramul spre adevărata cunoaștere suprasensibilă. Este supus fenomenelor organice; în tot ce simte, în tot ce exprimă, el este m o manifestare a suprasensibilului, ci a vieții organice într-o regiune inferioară a lumii sensibile.

II

De îndată ce sufletul face experiențe care îl introduc în sfera suprasensibilului, ceea ce resimte el este de o satură ce nu se poate exprima prin limbajul obișnuit la fel de bine ca impresiile născute la contactul cu lumea sensibilă. Atunci când auzi o descriere a experiențelor spirituale, adu-ți aminte că ele sînt mult mai îndepărtate de cuvinte. În comparație cu descrierea unui fapt fizic. Trebuie să se țină bine seama de această diferență atunci când se folosesc unele expresii ce nu se pot raporta la obiectul lor decît printr-o aluzie delicată, o imagine simbolică. De exemplu, în această lucrare am spus: „În forma lor originală, toate regulile și învățăturile științei spirituale sînt date într-un limbaj de semne și simboluri”. Și apoi a trebuit să vorbim de un „sistem particular de scriere”. Se poate conchizi că această scriere se învață la fel ca în cazul literelor și caracterelor unei limbi fizice. Bineînțeles, au fost și există încă școli și societăți de învățămînt spiritual ce posedă semne simbolice pentru exprimarea faptelor lumii suprasensibile. Cei care sînt inițiați în sensul acestor simboluri dețin un mijloc de a-și dirija sufletul spre realitățile suprasensibile aflate în discuție. Dar pentru viața suprasensibilă, esențialul îl constituie mai degrabă faptul că, în timpul unei experiențe care să poată procura scrierea ocultă, sufletul dobîndește - contemplînd realitățile superioare - revelația acestor caractere simbolice și asta prin el însuși. Suprasensibilul învață sufletul ceva ce el trebuie să traducă în simboluri pentru a-l putea contempla în deplină conștientă. Despre această scriere se poate spune că ceea ce exprimă ea *poate* fi realizat de orice suflet. În timp ce sufletul stabilește astfel o realitate, se produc rezultatele ce le-am descris.

Să considerăm deci o carte ca aceasta drept ceea ce este de fapt: un dialog între autor și cititor. Dacă se spune: „discipolul are nevoie de sfaturi personale”, trebuie să se înțeleagă că însăși această carte este o învățătură personală. În timpuri străvechi existau motive care făceau ca această învățătură să se transmită în secret și numai pe cale orală; însă astăzi umanitatea se află într-o etapă a evoluției sale în care cunoștințele științei spirituale trebuiesc răspîndite la o scară mult mai largă decît înainte. Credința că la cele spuse în aceasta carte trebuie adăugată și o direcție personală nu se justifică decît în unele cazuri. Acest ajutor personal poate avea uneori importanța lui. Dar ar fi o geșeală să crezi că există lucruri esențiale ce nu se află în această carte; Trebuie numai să știi să o citești.

III

Descrierile făcute în această lucrare par a fi sfaturi referitoare la modalitatea de a-ți transforma natura în întregime. Dar dacă o citești cu atenție, vei descoperi că singurul lor scop îl constituie descrierea atitudinii ce trebuie să aibă omul în momente - ale existenței sale - în care vrea să întâlnească lumea suprasensibilă. Această atitudine interioară devine în el un fel de a doua natură. Prima, normală, își continuă - ca și în trecut - cursul existenței. Trebuie să știi să separi - pe deplin conștient - cele două naturi și să le alternezi după dorința. Pentru asta nu trebuie să devii - în viața de zi cu zi - o, ființă imposibilă, să plutești deasupra existenței cotidiene și să te joci mereu de-a ocultistul. Într-adevăr, maniera în care trăiești experiențele suprasensibile îți va influența întreaga personalitate; dar acest lucru nu trebuie să te îndepărteze de viața terestră ci, dimpotrivă, să te ajute să te adaptezi mai bine la ea.

Oricum, dacă a trebuit să dăm în această carte descrierea respectivă, acest lucru se datorează faptului că un efort de cunoaștere a lumii superioare ar trebui să intereseze pe orice om, încît el trebuie să se angajeze cu întreaga lui ființă într-o asemenea activitate. Dacă percepția unei culori nu implică în

realitate decît ochiui sau nervii corespunzători, percepția superioară necesită implicarea întregului individ. Omul devine „numai ochi” sau „numai urechi”. Avînd în vedere acest lucru, separe - și pe bună dreptate - că, descriind dobîndirea proceselor ce însoțesc cunoașterea suprasensibilă, se vorbește despre transformarea totală a omului, că omul obișnuit nu este ceea ce ar trebui să fie și că trebuie să devină cu totul altfel.

IV

Referitor la capitolul „cîteva efecte ale inițierii”, mai trebuie adăugat ceva. Cineva ar putea obiecta: de ce sînt descrise în imagini experiențele suprasensibile? Nu ar putea fi prezentate sub formă de idei? Răspunsul este următorul: scopul esențial al experienței realității suprasensibile este ca omul să devină conștient de sine - în această realitate - ca de o ființă suprasensibilă. Dacă nu ar reuși să-și reprezinte ființa imaterială (din care unele realități îi sînt descrise sub forma „florii de lotus” sau a „corpului eteric” - ce corespund naturii lor), omul - în starea suprasensibilă - ar fi conștient de el așa cum ar fi în lumea sensibilă dacă ar percepe tot ce-l înconjoară fără a avea noțiunea corpului său. Faptul de a se contempla în calitate de ființă suprasensibilă în corpul său psihic și cel eteric, îi permite să posede în lumea superioară conștiința de sine, la fel cum, percepîndu-și corpul sensibil, el devine conștient de sine în lumea sensibilă.

Cartea ce o citești nu este una obișnuită; ea are o viață, un destin și va influența de azi, poate, viața și destinul tău.

Nu te-ai gândit niciodată că jocul ce-l faci străduindu-te să exiști nu este - poate - decât reversul unui decor, ca urmare a faptului că acest joc îți apare (în final) derizoriu în comparație cu așteptările tale? Te îndoiești adesea că poate fi contemplat locul acestui decor. Și totuși, dacă există o CALE DESCHISĂ? Dacă există această lume a cauzelor - în care tot ce cade sub ochii noștri și pare fără sens își găsește rațiunea de a fi - și am putea-o cunoaște? Ai găsi, poate aici, sensul existenței umane și al propriei tale vieți. Dar sînt prea mulți acei falși profeți ce au discreditat „ocultul” în ochii tăi. Ești neîncrezător față de evadările către un „ezoterism” ce te lasă dezarmat în fața realităților vieții. Greșești!

Gîndește-te că o sămîntă închide în ea mai multă putere decât va putea realiza planta și că în tine se află un potențial spiritual latent mult mai mare decât ai bănuțit vreodată. Dacă vrei să-l eliberezi, îndepărtează îndoiala, neîncrederea, neliniștea și citește această carte ce a deșteptat deja în nenumărate țări mii și mii de bărbați și femei care, la fel ca și tine, căutau să înțeleagă și să-și înfăptuiască destinul pe pămînt.

